DERİMODANKARA

DERİMODSAHİLYOLU DERİMODOSMANBEY DERİMODERENKÖY

DERİMO

GİFF

yeni asır ahmet
22 KASIM 1987
YIL:5 SAYI:46 700 TL. (KDV dahil)

nokta

İŞKENCECİ POLİS CANER HAPİSHANEYİ ANLATIYOR

"PUTLARI KIRALIM"

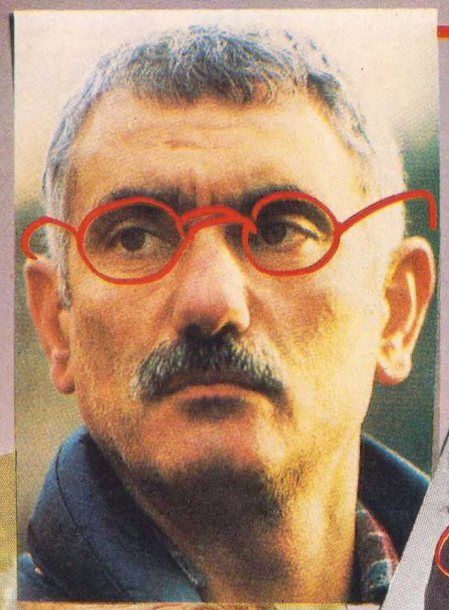

Yılmaz Güney
Nâzım Hikmet
Necip Fazıl
Zeki Müren
ve diğerleri...

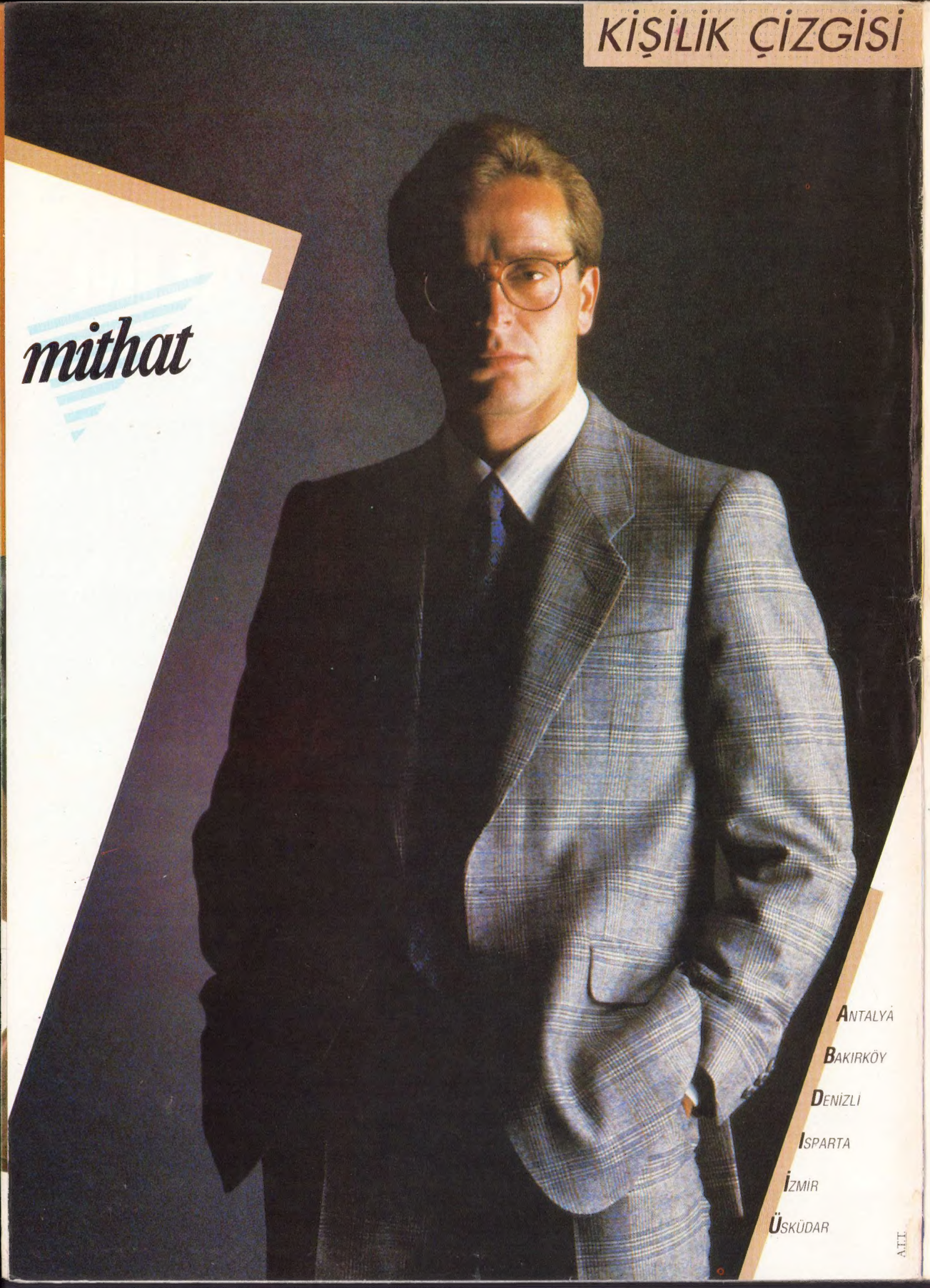

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

ANAP'ın yeni kabinesi 12
Kadınlar otobüsü 18
Sedat Caner anlatıyor 22
Nâzım Hikmet kampanyası 26

KAPAK

"Dokunulmazlar" tartışılıyor 28

DÜNYA

Tunus ve Arap dünyasında darbeler 44
Yunanistan'da silah yolsuzluğu 48
Katil manken 52

EKONOMİ

Toplu konut 60
İTO seçimleri 64

TOPLUM

Eşcinseller öldürülüyor mu? 68
SÖZ'ün öyküsü 71
Bir striptizcinin yaşamı 73

KÜLTÜR-SANAT

Tarih yeniden yazılıyor 78
Hıtchcock'la söyleşi 86

İZLENİMLER

Dido Sotiriyu Türkiye'deydi 88

SPOR

Futbolumuzda yenilik tutar mı? 92

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama/Türkiye 42
Panorama/Dünya 58
Günlerin Getirdiği 66
Mektuplar 94
Bulmaca 95
Test 96
Kutu Kutu 98

Artık tartışalım!

Putlar hiç eksik olmuyor yaşamımızdan, putlaştırma eğilimi alabildiğine sürüyor. **Nokta,** kültür yaşamımızın bugün her biri kendi alanında "dokunulmazlık" kazanmış isim ve kavramlarını kapak konusu yaparken putları kırmak kadar putlaştırma eğiliminin çağdışılığını da irdelemeyi amaçladı.

(Sayfa 28)

Sedat Caner anlatıyor

Nokta'da yayınlanan "Bir işkenceci polisin itirafları"ndan sonra ilk önce kayıplara karışan, sonra da savcılığa teslim olan Sedat Caner geçtiğimiz hafta tahliye oldu. Kaçış öyküsünü ve hapishane yıllarını anlatıyor.

(Sayfa 22)

ANAP'ın yeni hükümeti

Seçim sonrası ANAP hükümetini kimler oluşturacak? Özal'ın yeni gözdeleri ve gözden düşenler.

(Sayfa 12)

Alternatif tarih gündemde

"Resmi Tarih"in pabucu dama atılıyor. Yeni araştırmalar, büyük ilgi toplamakla kalmıyor, tarih yayınlarında da önemli bir artış gözleniyor.

(Sayfa 78)

"Striptiz soyunmanın dansıdır"

Son bir-iki yıldır, Türkiye'nin çağ atlayıp dışa açılmasıyla birlikte, striptiz piyasasında da Türk kadınlarının pabucu dama atıldı. Macar striptizci Boronkai Erika, Türkiye'deki günlerini **Nokta**'ya anlattı.

(Sayfa 73)

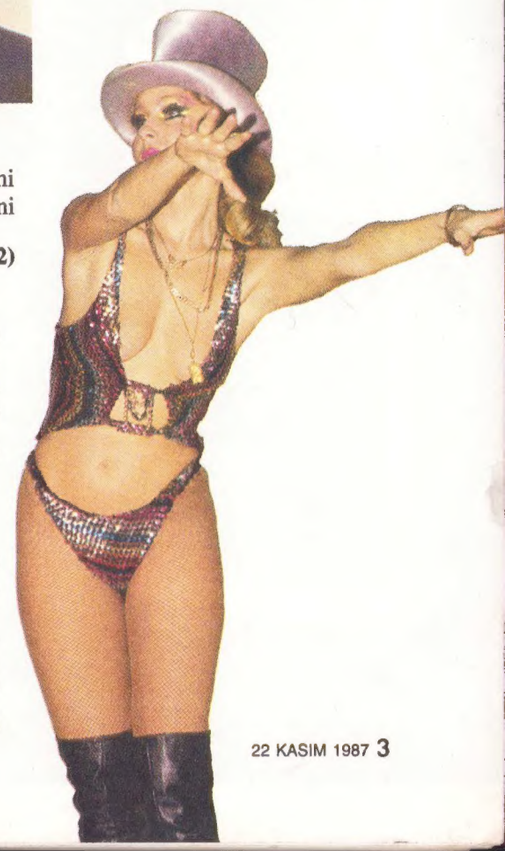

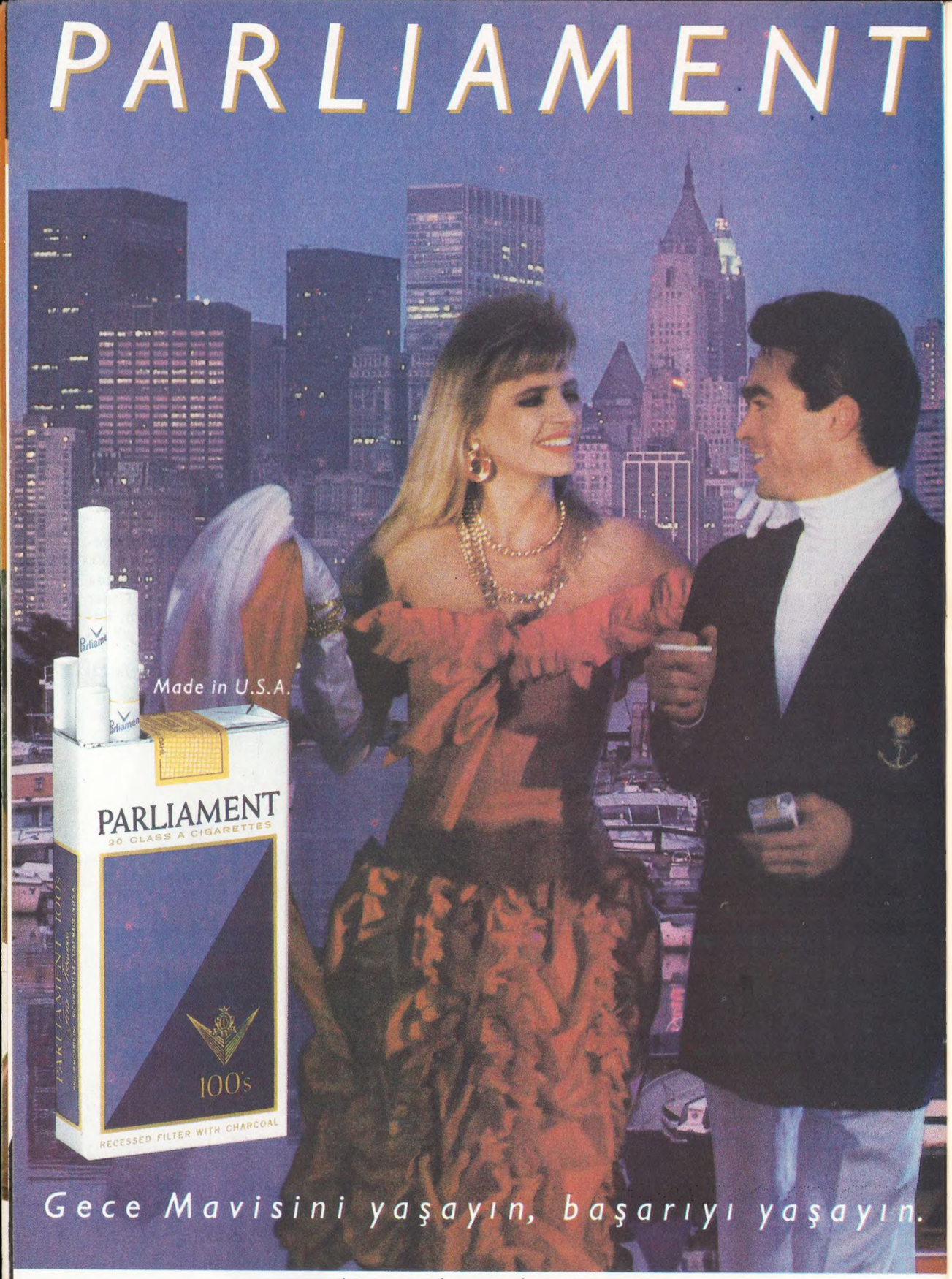

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

"Cemiyetler, son medeni devreye girdikten sonra putlara ihtiyaç hissetmezler. Doğrudan doğruya fikirlere ve neşriyatlara inanırlar. Medeni ve mütekâmil bir fert fikri kavrayıp, ona inanabilecek hale geldiği için o fikri temsil eden muşahhas putlara muhtaç değildir..."

"Putları Kıralım" başlıklı kapağı hazırlamaya karar vermemizin üzerinden 24 saat geçmemişti ki arkadaşımız Ergun Hiçyılmaz yüzünde hınzırca bir gülümseme ile yazı işleri salonuna girip, elindeki kalın, eski ve yıpranmış bir cildi masanın üzerine bırakıverdi. Ergun'un kimilerine göre bir hazineyi andıran kütüphanesinin raflarından çektiği bu cilt, 1930 yılının Resimli Ay isimli dergilerini içeriyordu. Dergilerden birinin ilk yazısı "Putları Niçin Yıkıyoruz?" başlığını taşıyordu. Yazıyı incelediğimiz zaman yukarıdaki satırları görüp şaşırdık. Resimli Ay, edebiyat alanındaki putlara, putlaştırılmaya karşı çıkıyordu. Sabiha Zekeriya'nın "Başmuharrir" olduğu derginin yazarlarının en önemlilerinden biri Nâzım Hikmet'ti... Ve Nâzım Hikmet putlara karşı savaş açmıştı...

Ergun, dergiyi gösterdikten sonra gülümseyerek "Sizi fena atlatmışlar" dedi... "Hem de 57 yıl önce..."

Ergun'un, gazetecilik bakışıyla şaka yollu söylediği "atlatma" deyimi, bizim için bir geleneğin devamı anlamını taşıyordu. Evet bundan tam 57 yıl önce Nâzım Hikmet'in de aralarında bulunduğu bir grup aydın, putlara karşı savaş açmıştı. Bunca yıl sonra, **Nokta**'nın bu haftaki kapağında yer alan yazının amacı ve içeriği ise onlara oranla son derece "masumdu."

Amacımız, hiç kimseye karşı savaş açmak değil. Putlaştırmaya karşı tavır almak. Sadece kültür yaşamımızdaki putlaştırılan, tabulaştırılan, üzerinde değerlendirme yapılması bile "sessiz bir anlaşmayla" yasaklanan bazı değerlerimizi tartışmaya açmak. Bu dokunulmaz kaleleri yıkmak gibi anlamsız bir tutum içinde olmadığımızı bu satırlarda bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Ve bu isteğin temelinde "demokrasilerde her şeyin tartışılabilir olduğunun" vurgulanması yatıyor. Aslolan putlar değil, putlaştıranlar...

Hem tartışılmaz değerler yaratıp, hem de özgür tartışma rejimlerinde yaşamayı istemek pek tutarlı değil. Toplumda bir kez putlara yer ayrıldı mı o yeri birileri çıkıp dolduruyor... Sonra...

Gitsin demokrasi...

Ve ne gariptir ki, yıllar önce putlara karşı savaş açan Nâzım Hikmet, bugün, kendi iradesi dışında putlaşmış durumda... Yaşasaydı ne derdi acaba?..

.....

Küçük bir son dakika notu... İran gizli polisi tarafından tutuklanan **Nokta** muhabiri Mahmut Övür İran'da çıkartıldığı mahkemede aklandı ve yurda döndü. Şu saatlerde Övür, Van'dan İstanbul'a uçuyor... Bu konuda, Dışişleri'nin ilgisine teşekkür ediyoruz...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz Erdal Yavuz

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Erdal Kılıçoğlu (Ankara)

DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail

EKONOMİ Nilgün Uysal

TOPLUM Levent Tayla

KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu

SANAT Sungu Çapan

HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç

REDAKSİYON Alper Görmüş

TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR İSTANBUL: Hakan Akçaoğlu, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın

Ankara: Gül Büyükbeşe, Can Karakaş, Ayşe Sazak, Nuray Şirin, Ruşen Çakır

İzmir: Ahmet Kökçü

Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

RESİM ARAŞTIRMA Nejat Ceyhan, Elif Erim

FOTOĞRAFLAR Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel

TEKNİK ŞEFLER Ahmet Aksel(Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı), Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Savaş Kayar (Fotoğraf Laboratuvarı)

KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasoy, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Şahin Erkoçak, Ayca Gülsov, Sefa Kaplan, Mahmut Kurtoğlu, Hüseyin Şimşek Hızır Tüzel, Emre Ulaş, Kamil Yavuz, UBA

Adres Gelişim Yayınları, Levent - istanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510

REKLAM Kadriye Filiz, Bülent Öner

REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80

ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 133 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008

İZMİR BÜROSU Şehit Nevres Bulvarı Sedir Ap. No. 5/5 Alsancak-İzmir Tel: 21 27 58—22 37 80

SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz Işhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay

BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

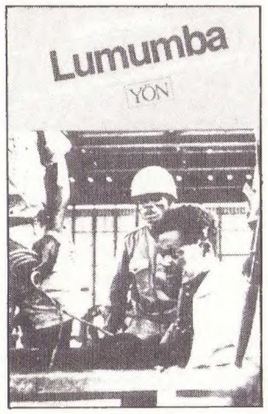

LUMUMBA, Hıfzı Topuz, Yön Yayıncılık, İstanbul Ekim 1987, 200 sayfa.

Çeyrek yüzyıl kadar önce işkenceyle öldürülen ve kara Afrika'da hâlâ süregelen sömürgeciliğe karşı savaşımların ve bağımsızlık hareketlerinin simgesi haline gelen Patrice Lumumba'yı 60'lı yılları yaşayanlar, 15 yıl kadar öncesinin Şili Başbakanı Allende'nin karaderilisi olarak hâlâ anımsarlar ama yeni kuşakların, ülkesinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü istediği için "ortadan kaldırılıveren" bu özgürlük savaşçısını tanıdıkları pek söylenemez. İşte elimizdeki fotoğraflarla desteklenmiş bu kitap, yıllar önce Ataç Yayınevi'nce yayınlanan "Kongo Kurtuluş Savaşı" adlı kitabında Lumumba'nın yaşamına kısaca değinen yazar Hıfzı Topuz, yeni kaynakların ışığında yeni sömürgeciliğin ve emperyalizmin kurban ettiği ve 20. yüzyıl tarihine "işkenceyle öldürülen ilk başbakan" olarak geçen Lumumba'yı anlatıyor. Şimdiki adıyla Zaire, Belçikalıların taktığı adla Kongo denilen Afrika ülkesine o dönemde egemen olan Çombe ve Kasavubu gibilerin, eski ve yeni sömürgecilerin uşağı olduklarını ve ülkeyi sattıklarını halkına açıklayan, 33 yaşında politikaya atılıp 35 buçuk yaşında korkunç işkencelerle, Üçüncü Dünya'nın henüz ağırlığının olmadığı Birleşmiş Milletler'in gözleri önünde öldürülen korkusuz Lumumba, özgürlük savaşımına önderlik etmesinin bedelini canıyla ödemiştir.

Fallaci imzasıyla çağdaş tarih söyleşileri

TARİHLE SÖYLEŞİLER, Oriana Fallaci'den çeviren Gökçin Taşkın, Can Yayınları, İstanbul 1987, 493 sayfa.

Kissinger, Van Thieu, Giap, Golda Meir, Yaser Arafat, Kral Hüseyin, İndra Gandi, Ali Butto, Willy Brandt, Pietro Nenni, Şah Rıza Pehlevi, Halder Camera, Makarios, Panagoulis. Hepsi de çağdaş tarihin önde gelen isimleri. Onları, yani dünyanın kaderi üzerinde önemli role sahip olmuş ve olagelen bu isimleri yalnızca tanınan kimlikleriyle değil, olumlu ve olumsuz tüm insani yanlarıyla birlikte, bir arada okumak: İşte röportajlarını tüm dünyanın yakından izlediği o ünlü İtalyan kadın yazar ve gazeteci **Oriana Fallaci**'nin, adı geçen 14 çağdaş ünlü ile yaptığı söyleşileri kapsayan "İntervista con la storia", Can Yayınları tarafından **Tarihle Söyleşiler** adı altında dilimize çevrildi. "Kendimi hiçbir zaman soğuk bir sesalma aygıtı gibi hissetmedim" diyen **Oriana Fallaci**'nin 1969-1973 arasında yaptığı bu söyleşileri, alışıldığı üzere keskin gözlemleri, yorumları, saptama ve tanımlamaları ile zenginleşmiş. Birbiri ardına gelen ünlülerin Fallaci'nin kaleminde ifade bulan özellikleri ve onun sorularına verdikleri yanıtlarla , ortaya kolay ve keyifle okunan, akıcı bir kitap çıkmış. Bunun da ötesinde okuyucu, yakın tarihin önemli ayrıntılarını, en önde gelen iktidar sahibi ünlülerle yapılmış söyleşileri kapsayan bu kitapla bir kez daha öğrenmek fırsatını da buluyor...

İNSANIN ÖZÜ, George Thomson'dan çeviren Celal Üster, Payel Yayınevi, İstanbul Ekim 1987, 150 sayfa.

Bu yılın 3 Şubatı'nda 84 yaşında ölen, tanınmış İngiliz Marksist bilim adamı ve dünyanın önde gelen Yunan edebiyatı uzmanlarından George Thomson'un sanatın ve bilimin kaynaklarını inceleyen **İnsanın Özü** adlı önemli eserinin yıllar sonra 3. basımı Payel Yayınevi'nce yapıldı. Yine Thomson'dan **Tarihöncesi Ege** adlı çevirisiyle 1983 Yazko'nun Azra Erhat Çeviri Ödülü'nü kazanmış olan Celal Üster'in dilimize kazandırdığı **İnsanın Özü,** sanatla bilimin toplumsal gücün örgütlenmesinin birbirine bağlı iki biçimi olduğunu ve ikisinin de çalışma sürecinden doğduğunu ortaya koyuyor. İnsanın doğayla olan nesnel ilişkilerinin dış dünyasıyla uğraşan bilimle, insanın diğer insanlarla süregelen öznel ilişkilerinin iç dünyasıyla uğraşan sanatın kesiştiği noktaları ve işlevlerini yalın bir dille irdeleyen bu "giriş' kitabından sonra, okuyucunun daha kapsamlı kitaplara yönelmesi olası. Yeni yetişen kuşaklara George Thomson'u tanıtacak nitelikteki **İnsanın Özü,** bilimle sanatın toplumdaki tarihsel işlevlerini ve bilim adamıyla sanatçının dünyayı değiştirme ortak çabasında nasıl birleştiklerini gözler önüne seren bir kaynak kitap.

En çok satan kitaplar

1. **Ziverbey Köşkü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (1)
2. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (2)
3. **Sıfır Noktasındaki Kadın,** Neval El Seddavi, Metis Y. (3)
4. **Dublinliler,** James Joyce, İletişim Yayınları (5)
5. **Önce İnsanım Sonra Gazeteci,** Emin Çölaşan, Tekin Yayınları (9)
6. **Koku,** Patrick Süskind, Can Yayınları (6)
7. **Sırça Fanus,** Sylvia Plath, Can Yayınları (7)
8. **Müebbet Türküsü,** Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (11)
9. **Kendine Ait Bir Oda,** Virginia Woolf, Afa Yayınları (4)
10. **Mavi Gözler Siyah Saçlar,** Marguerite Duras, Can Yayınları (8)
11. **Hoşçakal Umut,** Ayla Kutlu, Bilgi Yayınevi (10)
12. **Bir Senaryo Yazmak,** Michel Chion, Afa Yayınları (—)
13. **Neyzen Tevfik,** Alpay Kabacalı, Özgür Yayın (—)
14. **Kalimerhaba,** Celal Başlangıç, Boyut Yayınevi (—)
15. **Oblomovluk Nedir,** N. A. Dobrolyubov, Yön Yayıncılık (12)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, Galeri Arkadaş, Gün, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

Sarıyer Teknik Direktörü Candan Tarhan ve oğlu Ogan, Rumelihisarı sırtlarında. Pazar sabahları taktik alışverişi için iyi bir zaman.

COLLECTION MUDO 1987

Yakası derili yünlü kumaştan kaban, Pamuk poplin çizgili gömlek, Yün örgü jakarlı triko, Kadife pantalon, Hakiki deri lastik ayakkabı. *Mudo Collection.*

Yünlü kumaştan mont, Polo yaka yün örgü jakarlı triko, Kadife pantalon, Hakiki deri lastik taban ayakkabı. *Mudo Collection.*

Jessica Lange ile Ed Harris "Tatlı Düşler"de sorunlu karı koca rolündeler

SİNEMA

Bir folk şarkıcısının yaşamı

TATLI DÜŞLER (Sweet Dreams). Çek asıllı Karel Reisz'ın Amerikalı ünlü folk şarkıcısı Patsy Kline'nın yaşamını anlatan **Tatlı Düşler**'i bu hafta Moda sinemasında gösteriliyor. Bu yıl Sinema Günleri'nin beğenilen Amerikan yapımlarından olan **Tatlı Düşler** bütünüyle sinemada önce King Kong'un kaçırdığı genç kız rolüyle, sonra "Postacı Kapıyı İki Kez Çalar"da Jack Nicholson'la çevirdiği erotik sahnelerle ve gerçek bir Hollywood yıldızının dramını veren "Frances"le üne kavuşan güzel Jessica Lange'in üstüne kurulmuş film. Sarışın Jessica'nın saçlarını boyayarak gerçek Patsy Kline filmde, durmadan içen asker kocasıyla mutsuz bir yaşam sürmesine karşın, başarılı turneleri ve plaklarıyla giderek bir müzik yıldızı haline gelen ve yazgısı fırtınalı bir gecede, konser dönüşü trajik bir uçak kazasıyla noktalanan folk şarkıcısını başarıyla canlandıran Jessica Lange, sarı saçlarını boyayarak gerçek Patsy Kline'a benzetilmiş. Bir tartışmada Petsy'yi döven ve ordudan nefret eden koca rolündeki Ed Harris de oldukça başarılı. İngiliz "Özgür Sinema" hareketinden yetişen, "Morgan" ve "Fransız Teğmenin Kadını" gibi unutulmayan filmleri yöneten Karel Reisz'in **Tatlı Düşler**'i ilginç bir şarkıcı dramı. .

KONSER

AĞRI DAĞI EFSANESİ. Destan geleneğinin çağımızdaki temsilcisi Yaşar Kemal'in romanından Berlin'de yaşayan piyanist Tayfun'un bestelediği **Ağrı Dağı Efsanesi** Cuma ve Cumartesi saat 20.30'da Beyoğlu Emek Sineması'nda sahneleniyor. Değişik bir roman/müzik sentezi niteliğindeki bu müzikal destanı, farklı kültürlerden gelen (piyanist ve besteci Tayfun, vurmalı çalgılar ustası Okay Temiz, İsveçli saksafoncu Lennart Aberg, İsviçreli kontrabasçı Hans Hertmann, ney ve bağlamalarda Süleyman Erguner, Kenan Durul ve Nevzat Akpınar) müzisyenler icra ediyor. Doğuyla Batının, sesle sözün, neyle saksafonun ve piyanoyla sazın içiçe geçtiği yeni bir sentez arayışının ürünü bu müzik/gösteri olayı, "kültürlerin ve insanların kaynaştığı yeni bir dünyanın türküsünü söylüyorlar."

SEMİNER

BİLSAK, "Cihangir Seminerleri" adında 'alternatif' bir seminer dizisiyle yeni dönem etkinliklerine başlıyor. Türkiye'de ilk kez denenecek bir anlayışla hazırlanan seminerlerin 11 Kasım-30 Ocak tarihleri arasında gerçekleştirilecek ilk bölümü dört başlıktan oluşuyor. "Çağdaş Kültürün Doğuşu (1)" başlıklı 24 seminerlik dizi 1870-1914 yıllarını kapsıyor. "Mitos'tan Belle Epoque'a Tiyatro" başlığındaki dizede Cevat Çapan'ın vereceği üç seminer yer alıyor. "Dersaadet'ten Bugüne İstanbul'un Serüveni" ise Doğan Kuban, İlber Ortaylı ve Erhan Acar'ın seminerlerini içeriyor. "Cihangir Seminerleri"nin "Aydın ve Toplum" adlı dizisinde ise Murat Belge, İlber Ortaylı ve Faruk Birtek, Nilüfer Göle ortak seminerler verecek. Bu dizi 26 Aralık'taki "Yuvarlak Masa" ile son bulacak. Otuz kişilik sınıflarda yapılacak seminerlerin kayıtları başladı.

SERGİ

ALİ GÖZÜKIZIL. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Grafik Sanatlar Bölümü'nü bitiren, Mustafa Aslıer atölyesinde özgün baskıya ağırlık veren Ali Gözükızıl, linol ve serigraf baskılardan oluşan çalışmalarını, 14-28 Kasım arasında Taksim Sanat Galerisi'nde sergiliyor. Bu özgün baskı resim sergisi, Ali Gözükızıl'ın ilk kişisel sergisi.

Ali Gözükızıl'ın bir yapıtı

TELEVİZYON

15 KASIM Pazar

TV1

10.01 Voltron
10.25 Pazar Sineması "Gün Gelir"
12.00 Pazar Konseri
13.10 Dönüşü Olmayan Yol-5
13.45 Haberler
14.15 Spor Magazin
16.30 TV'de Sinema "Gündelikçi"
18.00 Haberler
18.05 Stüdyo Pazar
20.00 Haberler
21.00 İşte Beyoğlu-1
21.55 Askerler-6
22.50 Spor
23.50 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 İşte Pazar
17.00 "Bitmeyen Görev"-6
17.45 "Hayvanlar Âlemi"
18.30 TV'de Sinema "Altı Hafta"
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Bizim Ev
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.12 Orhan Boran'la Pazar Geceleri
23.27 Haberler

16 Pazartesi

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Sağlık Konuları
17.30 He-Man
18.00 Her Şey İnsanlar İçin
19.00 Palmer Kasabası-7
20.00 Haberler

21.00 Kaynanalar-2
21.55 Kapı Aralığından
22.50 Buddenbrook Ailesi-6
23.45 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bizim Sınıf"
19.35 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.00 Klasik Müzik
20.10 Pazartesi Oyunları
21.00 Doğu'nun Elhamra'sı-1
21.30 Haberler
22.12 Kayıp İmparatorluklar-6
23.00 Tele Mozaik
23.45 Haberler

17 Salı

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Rüzgâr Gülü
17.50 Hanımlar Sizin İçin
20.00 Haberler
21.00 Sanatımızla Anadolu
21.50 TV'de Sinema "Melvin ve Howard"
23.25 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Çocuk Tiyatrosu"
19.35 Besteciler ve Yorumcular
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Süper Pramit
20.50 Haftanın Dizisi "Charles ve Diana'nın Aşkı"-1
21.30 Haberler
22.12 Profil
23.00 Kanun Namına
23.45 Haberler

18 Çarşamba

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Az Gittik Uz Gittik
17.45 Akşamın Getirdikleri
19.15 Altın Kızlar
20.00 Haberler
21.00 Eğer Yarın Olursa
22.00 Ben Bilirim
23.00 Quincy-2
23.50 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar
19.35 Dünden Bugüne Musikimiz
20.40 Perihan Abla
21.30 Haberler
22.12 Dünya Sinemalarından "Yaşasın Hayat"
23.45 Haberler

19 Perşembe

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Buradan Başla
17.40 Unutulan Hikâye-3

18.05 Bulmaca
18.30 Walt Disney'in Harika Dünyası
19.20 İnanç Dünyası
20.00 Haberler
21.00 Gönül Dostları
21.55 Otuzların Dünyası-6
22.35 Unutulmayanlar "Kaptan Blood"
00.15 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bir Varmış Bir Yokmuş"
19.35 Gençlerle Birlikte
20.10 Sohbet
20.40 "Charles ve Diana'nın Aşkı"-2 Son
21.30 Haberler
22.12 Hafta Arası
23.45 Haberler

20 cuma

TV1

07.01 Günaydın Türkiye
09.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Gençlik ve Bilim
17.30 Polyanna
18.00 Gençlik
20.00 Haberler
21.00 Tepedekiler-7
22.00 Haber Program
23.00 Mavi Ay-7
23.50 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Düğme Burun"-7
19.30 Belgesel "Deve Güreşi"
20.00 Küçük Konser
20.15 Sihirbaz Blacke-7
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.12 TV'de Sinema "Dr. Faustus'un Acıklı Öyküsü"
23.45 Haberler

21 cumartesi

TV1

10.01 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi Onüç
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi Onüç
14.30 İngilizce Öğrenelim
15.07 Müzik
15.30 Başka Bir Dünya-2
16.15 Yaşama Savaşı-7
17.00 Haberler
17.10 TV'de Sinema "Mutluluğun Peşinde"
18.50 Müzik
19.00 Vadim O Kadar Yeşildi ki-2
20.00 Haberler
21.00 Kuruntu Ailesi
22.00 Bir Cumartesi Gecesi
24.00 Bayan Murple-4
00.50 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Baker Caddesi Çocukları"-7
19.35 Spor
20.00 Gençlerden Gençliğe
20.20 Erol Bingöl Konseri
20.45 Haftanın Dizisi "Teksas Efsanesi"-1
21.30 Haberler
22.12 Bale "Napoli"
23.45 Haberler

TELEVİZYON

Ellen Burstyn

TV1 **GÜN GELİR** (Silence of the North). Yer 1920'lerin Kanada'sı. Olive çocukluktan tanıdığı Walter'a âşık olur ve evlenir. Ama Walter yerleşip çiftçilik yapacak biri değildir, maceraperest ruhludur... Kuzey Kanada'nın vahşi bölgelerinde çekilmiş belgesel bölümleriyle çekici olmaya çalışan bu Kanada yapımını Allan Winton King yönetmiş. Olive Frederickson'la Ben East'tin kitabından uyarlanmış olan **Gün Gelir**'in oyuncuları, 40 yaşında başladığı sinemada "Alice Artık Burada Oturmuyor", "Şeytan" gibi filmlerle ünlenmiş Ellen Burstyn, Tom Skerritt, Gordon Pinsent, Jennifer McKinney ve Colin Fox. Vahşi doğa görünümlerini sergilemekten öteye gidemeyen bu önemsiz romantik melodramı **seyretmeseniz de olur.** 1981 Kanada yapımı, 94 dakika.

15 Kasım Pazar

TV1 **GÜNDELİKÇİ** (The Hired Hand). Dennis Hopper'le birlikte yaptığı, 1968'lerin unutulmaz filmi **Easy Rider**'ın bütün dünyada kazandığı inanılmaz başarı üstüne yönetmenliğe soyunan aktör Peter Fonda, western denemesi **The Hired Hand**'le özenli ve biçimci ama seyir-

ciyi sıkıntılara boğan, ağır bir film ortaya koymuş. Alan Sharp'ın senaryosu, **Easy Rider**'ın arkadaşlık, vb. temalarını uzaktan uzağa çağrıştırıyor. Fonda'yla Warren Oates'un canlandırdığı, birlikte göçebe hayatı yaşayan iki kovboyun, California yolunda uğradıkları bir kasabadaki arkadaşlarının öldürülmesi üzerine gelişen olay-

68'lerin "cult- film"i Easy Rider'ın kahramanı Peter Fonda

ların anlatıldığı filmin görüntüleri, usta kameraman Vilmos Zsigmond'un imzasını taşıyor. İki arkadaştan Harry adındaki kovboy (Peter Fonda) daha sonra sakin bir hayat sürmek amacıyla terk etmiş olduğu karısının yanına dönmeye karar verirse de karısı onu kabul etmeyecek ve Harry kendi çiftliğinde gündelikçi olarak çalışmaya başlayacaktır... Bir döneme damgasını vurmuş aktör-yönetmen Peter Fonda'nın küçük bütçeli bu western çalışması, olağanüstü bir film olmamakla birlikte kuşkusuz gerçek sinemaseverlere ilginç gelebilecek bir film. Fonda'yla Warren Oates'in yanı sıra Verna Bloom ve Severn Darden oynuyorlar. **İzleyin,** 1971 ABD yapımı, 93 dakika.

15 Kasım Pazar

TV2 ALTI HAFTA (Six Weeks). Kozmetik milyarderi bir kadın olan Charlotte Dreyfuss'ün kızı kan kanseridir ve politikacıları hiç sevmeyen annesinden, Patrick Dalton'un seçim kampanyasına yardımcı olmasını isteyecektir... "Bestseller" romanlar yazarı Fred Mustard Stewart' ın bir romanından uyarlanan **Altı Hafta**'da politikacıyı oynayan komedyen Dudley Moore ile ölümüne altı hafta kalmış kızının son günlerinde mutlu olması için çırpınan anne rolündeki, Amerikan TV'sinden yetişip üne kavuşan Mary Tyler Moore filmi çekip götürüyorlar. Yönetmen Tony Bill'in bu hastalıklı melodramı eli yüzü düzgün, izlenebilen ama **önemsiz bir film.** 1982 ABD yapımı 107 dakika.

15 Kasım Pazar

Amerikan TV'sinin ünlü sunucularından Mary Tyler Moore

TV1 İŞTE BEYOĞLU. Beyoğlu'nun öyküsünü ekrana getiren bu belgesel dramanın yönetmeni Tomris Giritlioğlu. Zuhal Olcay, Gül Erda, İsmet Üstekin ve Muhip Arcıman'ın rol aldığı dizinin ilk bölümü, Osmanlılar döneminde azınlıkların, yazar çizer takımının ve kabadayıların devam ettiği eğlence yeri Concordia'nın tanıtımıyla başlıyor. Bu dizi üç hafta sürecek.

15 Kasım Pazar

TV1 MELVIN VE HOWARD (Melvin and Howard). Bo Goldmann'ın senaryosunu yazdığı, Hollywood'un yeni isimlerinden Jonathan Demme'nin yönetmenliğini üstlendiği bu film, ekranda haftanın tek komedisi. Nevada Çölü'nde motoruyla gezerken kaza yapan milyarder Howard Hughes' le onu arabasına alan yoksul fabrika işçisi Melvin'in komik öyküsünü aktaran filmde, esrarengiz milyarderi canlandıran Jason Robards ile Melvin'i oynayan Paul Le Mat oldukça başarılılar. Dünyanın en zengin ama aynı zamanda en aksi adamlarından olan Howard Hughes'ün Melvin'e kanı ısınacak ama Melvin ihtiyarı pek ciddiye almayacak ve gideceği yere bırakacaktır... Sevimli bir fanteziden yola çıkarak gırgır ve esprili bir komediye dönüşen **Melvin ve Howard,** izleyiciye ekran başında hoş ve eğlenceli dakikalar geçirtebilir. Haftanın **izlenebilir filmlerinden.** 1980 ABD yapımı, 95 dakika.

17 Kasım Salı

Claude Lelouch'un "Yaşasın Hayat"ında Evelyne Bouix ile Michel Piccoli

Şaşırtıcı ve esrarlı bir Lelouch

TV2 YAŞASIN HAYAT (Viva la Vie). "Dünya sinemalarından" programında oldukça yeni bir Claude Lelouch filmine rastlamak hoş bir sürpriz doğrusu. 1966'da Cannes'da Altın Palmiye alan **Bir Kadın Bir Erkek** adlı ünlü filmiyle, Fransız ve dünya sinemasına bir bomba gibi düşen ele avuca sığmaz Claude Lelouch, her zaman anlattığı öykülerin kof yanlarını örtbas ediveren biçim ustalıkları ve sürükleyici, kıvrak sinema diliyle, başlangıçtaki özgün çizgisini pek sürdüremese de, kendine özgü bir sinemacı kişiliğini günümüze kadar oluşturageldi. **Yaşasın Hayat** da her zamanki gibi, biraz bilimkurgusal, "uçuk" bir Lelouch filmi havasında başlayıp bambaşka kanallara "akıyor". Fransa'da aynı günde ünlü ve zengin bir işadamıyla ünlü bir tiyatro yönetmeninin karısı kayboluyor, geri döndüklerindeyse hiçbir şey hatırlamıyorlar, bu arada davranışları da bir garipleşiyor. Ne polis, ne kaybolanlar bu garip olaya bir açıklık getiremezken bu arada iki kadın daha kaybolacaktır... Filmlerinin çoğunlukla senaryolarını yazıp kameramanlığını da üstlenen Lelouch'un **Yaşasın Hayat**'ı en azından Evelyne Bouix, Jean-Louis Trintignant, Michel Piccoli, Charles Aznavour, Charlotte Rampling, Anouk Aimée, ve Laurent Malet gibi tanınmış oyuncularıyla belli bir ilgiyi hak ediyor. Özellikle Fransız sinemasını tutkunları ve tüm sinemaseverler için gerçekten ekranda **hoş bir sürpriz Yaşasın Hayat.** Siz de Yaşasın Lelouch diyenlerdenseniz zaten mesele yok.. 1984 Fransız yapımı, 100 dakika.

18 Kasım Çarşamba

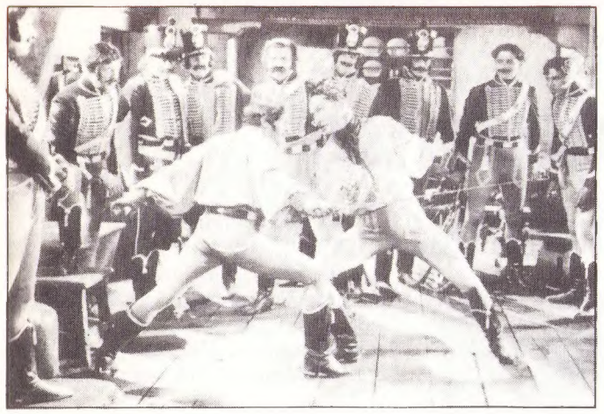

Yarım yüzyıllık "Kaptan Blood"da Errol Flynn elindeki kılıcıyla bol bol atlayıp sıçrıyor

TV1 KAPTAN BLOOD (Captain Blood). Sinemada 20 yıl boyunca, efsanevi serüven kahramanlarını canlandırdığı tarihsel ve gösterişli filmlerle ünlenip alkol, uyuşturucu ve her çeşit eğlenceyle, zevk sefa içinde bir ömür süren Errol Flynn'ın en tipik filmlerinden **Kaptan Blood** ekranda. "Hollywood'u Hollywood yapan yönetmenlerden" Michael Curtiz'in, Rafael Sabatini'nin döneminde çok popüler olmuş serüven romanından uyarladığı bu film, 1930'lu yılların gişe rekorları kırmış, "olay film"lerinden biri. Yapıldığı döneme göre oldukça hızlı ve sürükleyici sayılabilecek bu eski moda üstün yapım, sinema tarihiyle ilgilenenlere öğütlenecek bir film. Kraliyet askerlerince suçsuz yere tutuklanıp Batı Hint Adaları'na sürülen ve tutsak arkadaşlarını örgütleyip özgürlük savaşımlarına önderlik eden Kaptan Blood rolündeki Errol Flynn'i elinde kılıçla iki saat süresince izlemek kuşkusuz nostaljik ve **ilginç** olacaktır. 1935 ABD yapımı, 119 dakika.

19 Kasım Perşembe

TV2 DR. FAUST'UN ACIKLI ÖYKÜSÜ (Dr. Faustus). Marlowe'un klasik oyunundan Neville Coghill ile Richard Burton'un birlikte sinemaya uyarladıkları bu film, Burton'la Elizabeth Taylor'un ateşli beraberliklerinin ürünü. Sihir sanatına sahip olmak için ruhunu şeytana satan ve bunun karşılığında 24 yıl boyunca sefa içinde yaşayacak olan Dr. Faustus, zaman dolunca yaptığına pişman olmaya başlayacaktır, ancak çok geç kalmıştır...

Elizabeth Taylor'un kısa bölümlerde Troyalı güzel Helen rolünde göründüğü filmin diğer oyuncuları Richard Burton, Andreas Teuber, Ian Marter. Faustus'un gösterildiği yıllarda çıkan bir eleştiri bu filmi "Ruhunu Elizabeth Taylor'a satan bir adamın öyküsü!" olarak niteliyordu. Yine de bir dönemin en iyi Shakespeare yorumcusu olan Richard Burton hayranları bu filmi **izleyebilirler** sanırız. 1967 İngiliz yapımı, 93 dakika.

20 Kasım Cuma

Elizabeth Taylor "Dr. Faust"ta Troyalı güzel Helen

20 yıl öncesinin gençlik filmi

TV1 MUTLULUĞUN PEŞİNDE (The Pursuit of Happiness). Amerikan sinemasının kendine özgü bir yol tutturmuş yönetmenlerinden Robert Mulligan'ın '68'lerden kalma **Mutluluğun Peşinde**'si, yağmurlu bir gecede arabasıyla bir kadına çarparak ölümüne neden olan, ailesinden ayrı sevdiği genç kızla birlikte yaşayan bir üniversite öğrencisinin öyküsünü anlatan bir "gençlik filmi." Çarpıcı olmaya çalışmayan, sağlam ve sade bir sinemacı olmayı yeğleyen Mulligan, kaza sonrasında çıkarıldığı mahkemede düzenin eskimiş ve çürümüş yanlarını keşfeden, zengin ailesinin baskısından yırtmak isteyerek benliğini ve kendine saygısını korumak için mücadele eden genç kahramanıyla (Michael Sarrazin) güzel sevgilisinin (Barbara Hershey) peşine taktığı seyirciyi kavrayıp etkileyen ve "mesajı olan" bir film gerçekleştirmiş. Oyuncuları, Dave Grusin imzalı müziği ve gösterişsiz, yalın anlatımıyla dikkate değer **Mutluluğun Peşinde** haftanın **izlenmesi gereken filmlerinden.** 1970, ABD yapımı, 98 dakika.

21 Kasım Cumartesi

"Mutlulugun Peşinde" Michael Sarrazin'in yıldızının parladığı filmlerdendi

SİYASİ PARTİLER / SEÇİM SONRASI ANAP

II. ANAP hükümeti

ANAP'ın üst düzey kurmayları 2 Kasım günü sandıktan zaferle çıkacaklarına kesin gözüyle bakarak, yeni "kabine"nin kimlerden oluşacağını saptadılar

Seçimleri kazanır da yeniden başbakan olursa, Özal'ın yeni kabinesi nasıl oluşacaktı? Gerçi ANAP Genel Başkanı'nın seçim sonucuna ilişkin bir endişesi yoktu. 250 ile mi gelirdi, 300 milletvekiliyle mi, onu düşünüyordu. Hiç kuşkusuz seçim sonrası hükümetin listesi Özal'ın kafasında oluşuyordu. Ama genel başkana yakınlığıyla bilinen parti üst düzey kurmayları da hem bugünkü, hem de seçim sonrası hükümet konusunda elbette bir değerlendirme yapabilirlerdi. **Nokta**'nın çabaları sonucu isim açıklanmaması koşuluyla bir değerlendirme ortaya çıkıyordu.

ANAP kurmayları Özal'ın aklındakileri açıklıyor

Erdem,Özal'ın önünde yürüyecek. "Karaduman'ın yerine en uygun kişi Kaya Bey'dir" deniliyordu genel merkezde. Bugünkü hükümette bir Kaya Erdem sorunu vardı. Ama Başbakan'ın kendisini "bir kenarda" bırakacağını düşünmek mümkün değildi. "Meclis Başkanı yapmak suretiyle Özal, hem yakın arkadaşını onare etmiş olacak, hem de Kaya Bey'in yumuşak kişiliği dolayısıyla öteki partilere 'hoş' gelecekti."

Karaduman, duman oluyor. "Eğer son çıkışıyla direnme göstermeseydi, yeniden Meclis Başkanı seçilmesi mümkün değildi." Demek ki, Özal Necmettin Karaduman'ı daha önce gözden çıkarmıştı."Başbakanda bir vefa gösterebilir, yeniden Meclis Başkanlığı değil tabii... Ama bir devlet bakanlığı veya Adalet Bakanlığı olabilir." Eğer milletvekillerinin Meclis'i toplama önergelerini hasıraltı etmeseymiş, Özal, Karaduman'ı kesinlikle bir kenara atacakmış.

Problemsiz Oksay. "Herkes Kâzım Oksay yıprandı, gidiyor, derken o ağırlığını sürdürmüştür." Peki neydi Oksay'ın ağırlığı? "Devlet adamı terbiyesi görmüş, dürüst, namuslu, kendi halinde, bölgesine de hâkim olmuş, problem getirmeyen bir adamdır." Kâzım Beyin bu ağırlığının yanı sıra Turgut Özal'a çok sadık oluşunu da unutmamak gerekiyordu. Sadece bu neden bile yeni kabinede yerini koruması için yeterliydi.

Sonra teneke çalarlar. "Onun için Abdullah Tenekeci kesinlikle kabine dışında kalacaktır." ANAP kurmayları bu konunun asla tartışılmayacağını söylüyorlardı. Aslında Tenekeci Paşa dürüst ve iyi bir insandı. Ama herkesin 80 sene bakan olması gerekmezdi ki... Sayın Genel Başkan kendisine dört sene vefa göstermişti... Doğrusu pek bir yararı olmamıştı. "Fonksiyonsuz" du.

Zora koşmalı zora. "Taşar cephesini yardı geçti, biçiminde yazılar çıktı ya, Özal bu durumda Güzel'e güzel bir ders vermek isteyebilir." Peki Başbakan dikensiz gül bahçesi mi düşünüyordu? "Yoo hayır. Kendisine doğruları söyleyecek bir adamı yanında tutmak isteyebilir de..." Hasan Celal Güzel'in kamuoyunda bir itibarı vardı. Ayrıca, şu ya da bu nedenle Turgut Özal'la geçmişte de birlikte çalışmış, Başbakan'a çok yakın olmuştu. Şimdi Özal, Güzel'in itibarını yok etmek için zora mı koşacaktı? Mümkündü... Hasan Celal Güzel'i ya İçişleri Bakanı ya da Milli Eğitim Bakanı yapması mümkündü. Basının bu iki bakanlığa da sempatiyle bakmayacağı açık değil miydi?... Güzel, her iki durumda da basına artık şirin görünemeyecekti...

Marksist teorisyen Titiz. Nokta muhabiri duydu ama inanamadı. ANAP kurmayları bakın neler söylüyorlardı: "Tınaz Titiz Bey, enteresandır. Başlangıçta sorun adam diye görülüyordu. Daha önce de sıkı Marksist teorisyenmiş... Şimdi bile zaman zaman birtakım esintiler var. İlk başta çok teorik ve tuhaf bulundu, kimse sevmedi. İçine kapanık, asosyal bir tipti. Halbuki kaliteli, çalışkan, işini bilen, terbiyeli, oturmasını kalkmasını bilen bir adam." Kurmayların son yorumu ise, ANAP Genel Merkezi'nin kabineye nasıl baktığını gösteriyordu: "Tınaz Bey, adamın olmadığı yerde bayağı adam..."

Vah Karaevli vah. Başbakanına yakın olmak, onu memnun etmek için yapmadığı kalmamıştı. Herkesin kıskandığı bir Devlet Bakanı olmuştu. Hakkında yolsuzluk söylentilerini de kendisini "yağcı" sandıkları için çıkarmış olmalıydılar. Hani bir tek kanıt var mıydı?.. "Ahmet Karaevli hakkındaki yolsuzluk iddialarını Sayın Genel Başkan'a ulaştırmışlar. Kimin ulaştırdığını henüz bilmiyoruz, ama Başbakan'a çok yakın birinin yaptığını zannediyoruz." ANAP kurmaylarının sözünü ettiği yolsuzluk iddiaları zaman zaman basında da yer almıştı. Hiçbir şekilde belgelendirilememişti. Ama Devlet Bakanı Ahmet Karaevli seçimden sonraki kabinede kesinlikle bakan olamayacaktı.

AET Bakanı. AET devam ettiği için Ali Bozer'in bakanlığı da devam edecekti. ANAP kurmaylarına göre, Bozer, hem yeni bakan olmuştu, hem de Sayın Genel Başkan'ın sevdiği adamdı. Onun için

GİDENLER

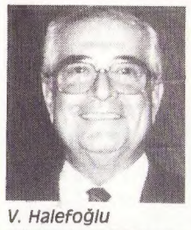

V. Halefoğlu

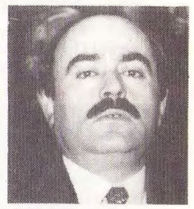

A. Karaevli

S. Türel

M. Kalemli

M. Taşçıoğlu

C. Aral

A. Tenekeci

M. Emiroğlu

SEÇİM SONRASININ TAHMİNİ BAKANLAR KURULU

Başbakan	:	Turgut ÖZAL
Devlet Bakanı	:	Kâzım OKSAY
Devlet Bakanı	:	Adnan KAHVECİ (hükümet sözcüsü)
Devlet Bakanı	:	Mehmet KEÇECİLER
Devlet Bakanı	:	Ali BOZER
Devlet Bakanı	:	Yıldırım AKBULUT
Devlet Bakanı	:	Oltan SUNGURLU
Devlet Bakanı	:	Tınaz TİTİZ veya Necmettin KARADUMAN
Adalet Bakanı	:	Necmettin KARADUMAN veya Oltan SUNGURLU
M. Savunma Bakanı	:	Zeki YAVUZTÜRK
İçişleri Bakanı	:	Hasan Celal GÜZEL veya Abdülkadir AKSU
Dışişleri Bakanı	:	Mesut YILMAZ veya Adnan KAHVECİ
Maliye ve Gümrük Bakanı	:	Yusuf Bozkurt ÖZAL
Hazine Bakanı	:	Ekrem PAKDEMİRLİ
Milli E.G. ve Spor Bakanı	:	Hasan Celal GÜZEL veya Cengiz TUNCER
Bayındırlık ve İskân Bakanı	:	Safa GİRAY
Sağlık ve Sosyal Y.Bakanı	:	Ercüment KONUKMAN
Ulaştırma Bakanı	:	Şükrü YÜRÜR
Tarım O. ve Köy. İ.Bakanı	:	Hüsnü DOĞAN
Çalışma ve S.G.Bakanı	:	İmren AYKUT
Sanayi ve Ticaret Bakanı	:	Cengiz TUNCER
Enerji ve T.K.Bakanı	:	İbrahim ÖZDEMİR
Kültür ve Turizm Bakanı	:	Mesut Yılmaz veya Aycan ÇAKIROĞULLARI

NOT: Eğer Kaya Erdem başbakan yardımcısı olursa bu takdirde başbakan yardımcıları: Kaya ERDEM, Adnan KAHVECİ, Hüsnü DOĞAN.

GELENLER

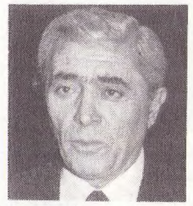

N. Karaduman

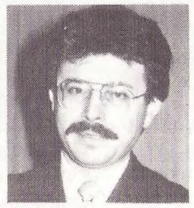

A. Kahveci

İ. Aykut

Y. B. Özal

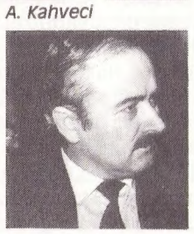

E. Pakdemirli

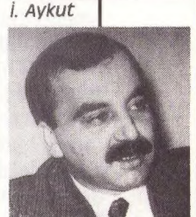

A. Aksu

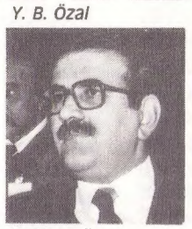

M. Keçeciler

İ. Özdemir

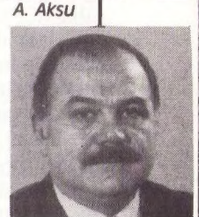

C. Tuncer

E. Konukman

A. Çakıroğulları

Ş. Yürür

yeni kabinede de bakan olmayı sürdürecekti.

Manevra kurbanı. Oltan Sungurlu Adalet Bakanlığı'nı bıraksa bile yeni kabinede yer alabilecek miydi? ANAP Genel Merkezi bu soruya olumlu yaklaşıyordu: "Karaduman'a yer açmak gibi manevralarla Adalet Bakanlığı'ndan giderse gider, ama yeni kabinede kalır. Başbakan kendisini tuttu, sevdi." Tabii Oltan Sungurlu'nun avantaj hanesine referandumda gösterdiği başarıyı da eklemek gerekiyordu.

Kaçma, karışma, çalışma. Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'ün bakanlığının ilk zamanlarında Özal'ın gözbebeği olduğu söyleniyordu. Ama şimdi ANAP kurmayları Zeki Yavuztürk için şöyle diyorlardı: "Grafiği yavaş yavaş düşmeye başladı. Fakat çok fazla da düşmedi. Akıllı bir adam. Kaçma, karışma, çalışma prensibini güdüyor." Bu yorumdan sonra, Yavuztürk'ün bir yeni kabinede yine Milli Savunma Bakanı olarak kalacağı anlaşılıyordu.

Gayretli ama... "Tabii siz basın olarak Yıldırım Akbulut'a sempatiyle bakmayabilirsiniz. Gayretli bir adam. Ama ne yazık ki, çok fazla etki altında kalıyor." Böylece basını da suçladıktan sonra, ANAP kurmayları Yıldırım Akbulut'un yeni kabinede de görev alacağına karar veriyorlardı. Ama bu görev İçişleri Bakanı olmayabilirdi.

Sivri dilli bakan. Sözü edilen Maliye ve Gümrük Bakanı Kurtcebe Alptemoçin'dir ve şöyle deniliyordu: "Sivri dili dolayısıyla biraz yıpranmış gibi görünüyor ama fena adam değil. Bakanlığa yeni kabinede de devam edebilir. Ama bu Maliye ve Gümrük Bakanlığı olmaya bilir."

Safası olsun. Safa Giray kesin olarak görev alacaklar arasında bulunuyordu. ANAP kurmayları bu konuda tam bir ittifak halindeydiler. Genel Başkan Özal'ın Giray'a güveni sonsuzdu. Bayındırlık ve İskan'dan alınıp Enerji Bakanlığı'na da verilebilirdi. Hattâ başbakan yardımcılıklarının artırılması halinde "Teknik Yardımcı" bile olabilirdi.

Bir itiraf. "Aslında iktidarımızın en zayıf olduğu alan sağlık alanıdır." Söz, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mustafa Kalemli'den açılmıştı. ANAP kurmayları iktidarlarına ilişkin ilk kez bir itirafta bulunuyorlardı. Gerçi Mustafa Kalemli'nin bu sonuçtan çok fazla sorumlu olduğu söylenemezdi. Ama yeni kabinede görev almaması çok büyük olasılıktı.

Kesin gidici. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu için herkesin vicdanı rahattı: "Kesinlikle gidici olanlardan..." Bir söylediği diğerini tutmuyormuş. Ortalığı birbirine katmış. Bu yüzden de yeni kabinede kalması için hiçbir neden yokmuş.

Radyasyon kurbanı. Çaydaki radyasyonu gizlemek için gösterdiği çaba Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral'ın da sonunu hazırlamıştı. Polemiğe girmiş, birbirini tutmayan konuşmalar yapmıştı. Çok fazla yıpranmıştı. O nedenle kesinlikle gidecekler arasında gösteriliyordu.

Emiroğlu'nun küskünlüğünü gideren H. C. Güzel İçişleri Bakanlığı'na aday

Konuşmasak da olur. "Enerji Bakanı Sudi Türel kesinlikle gidecektir. Bunu konuşmak bile yersiz." ANAP kurmaylarını en çok sinirlendiren bakan olmuştu Türel. Basını uyumakla suçlayarak şu soruyu soruyorlardı: "Özal'ın kabine değişikliği sırasında Sudi Türel'i niçin Devlet Bakanlığı'ndan alıp Enerji'ye getirdiğini hiç araştırmadınız. Hakkında söylenmedik lakırdı kalmadı."

Dışişleri adayı. "Mesut Yılmaz, kabinedeki akıllı adamlardan biridir. Eğer yeni kabinede Dışişleri Bakanı olmazsa, ki en kuvvetli aday kendisidir. Turizm ve Kültür Bakanı olmayı mutlaka sürdürür." ANAP Genel Merkezi'nin en olumlu baktığı bakanlardan biri de Mesut Yılmaz'dı.

Akıllı Hüsnü. "Eğer Başbakan Yardımcılığı artırılırsa, Sayın Genel Başkan, Hüsnü Bey'i mutlaka bunlardan birine getirir. Aksi takdirde Hüsnü Doğan Bey yeni kabinede de Tarım ve Orman Bakanı olarak kalır."

Kırgınların dönüşü. Gidenler ve kalanlar anlaşılmaya anlaşılmıştı da, önce küskünken, sonra aniden aday oluveren Emiroğlu ve Dinçerler ne olacaktı?

Değişiklik Malatya'da başlıyordu. Gerçi Yusuf Özal'a hiçkimsenin pek bir diyeceği yoktu, ama onun yüzünden örgüt dengesi bozuluyor ise, kabul edilebilir yanı da yoktu. Malatya'da herkes Metin Emiroğlu'nun Ankara milletvekili lojmanlarından çıktığını biliyordu. Emiroğlu o kadar kararlıydı ki, çocuklarının okulunu bile değiştirmişti. Ama Malatya örgütünün Özal ve Genel Merkez üzerindeki baskısı yeterli olmayınca, Emiroğlu'nun DPT'den kadim dostu Hasan Celal Güzel devreye giriyordu.Emiroğlu'nu bir kez daha bakan yapmak Özal'ın aklının köşesinden bile geçmiyordu, ama bu çözümle Malatya örgütünden artık değişik bir ses çıkmayacaktı. Bu sonucu da Özal'ın çok eski yardımcısı Hasan Celal Güzel başarmıştı.

Dincilerin baskısı. Devlet Bakanı Dinçerler de aday olmayacağını açıklarken, ne mangal ne kül bırakmıştı, ama sonra da gidip Hatay'da birinci sıraya pek güzel oturmuştu.

ANAP kurmaylarına göre Özal-Dinçerler inatlaşması esasen uzun sürmeyecekti. 2. seçim yasası bu anlaşmazlığı çözmekte anahtar oluyordu. Böylece Özal da Dinçerler de yumuşamaya başlıyordu. Doğrusu bu, kendiliğinden olacak bir gelişme değildi. Dinçerler'i baştacı eden dinci kesim, Özal'a bastırmaya başlamıştı. İşte bu noktada Özal'ın direktifiyle Mehmet Keçeciler ve Hüsnü Doğan devreye giriyordu. Tabii kimin kimi ikna etmeye çalıştığı, doğrusu pek belli değildi, ama Dinçerler için de ayağını yere basmaktan başka çözüm kalmıyordu. Böylece ANAP Genel Merkezi'nin oy kaygısı, dinci kesimin Özal üzerine baskısı, Keçeciler ve Hüsnü Doğan'ın araya girmesi sonucu Vehbi Dinçerler, başlangıçta ettiği büyük lakırdıları yalayıp yutmak zorunda kalacak ve Hatay'da 1. sıraya tam bir dürüstlükle oturacaktı. Tabii bu arada bakanlık koltuğunu da unutmak zorunda kalacaktı●

LEVENT ÇAĞLAR / NOKTA

Anayasa'nın geçici 15. maddesi kalkarsa, davaları süren ya da mahkûm olan binlerce kişinin büyük bölümü tahliye olabilecek

ANAYASAL BİR TARTIŞMA

Yeni bir af mı?

İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi, Sıkıyönetim Yasası'nın cezaları otomatikman üçte bir artıran maddesinin eşitliğe ve Anayasa'ya aykırı olduğunu karara bağladı. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Akarcalı da eşitliğe aykırı bulduğu bu maddeyi iptal ettirebilecek yasal yolun açılacağını müjdeledi. Böylece, sıkıyönetim mahkemelerince mahkûm edilen binlerce kişi için, cezalarının üçte bir oranında indirilerek tahliye edilmeleri umudu doğdu.

Bekir Yurtoğlu, 12 Eylül'den sonra hakkında 141. madde uyarınca dava açılan binlerce kişiden biriydi. Ancak Yurtoğlu'nun diğer sanıklardan önemli bir farkı vardı: Yargılandığı davada, özel durumu nedeniyle tartışmalara yol açmış ve mahkemenin aldığı ilginç bir karar dolayısıyla binlerce kader arkadaşına tahliye kapısını aralamıştı... Yurtoğlu'nun özel konumu üzerine yapılan başvurular sonrasında oluşan hukuki sonuç, sıkıyönetim mahkemeleri tarafından 12 Eylül'den bu yana mahkûm edilenlerin, cezalarının üçte bir oranında indirilerek tahliye edilmeleri umudunu gündeme getirdi.

Yurtoğlu'nun 40 yıl düşünse bile aklına getiremeyeceği bu durum, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Akarcalı'nın **Nokta**'ya verdiği bir demeçle, İstanbul Sıkıyönetim 2 No'lu Mahkemesi'nin 2 kararının aynı tarihlere rastlaması sonucu doğdu.

Eşitlik tartışması. ANAP Genel Başkan Yardımcısı Akarcalı, **Nokta**'ya, "Seçimlerden sonra Anayasa'nın geçici 15. maddesini kaldırmayı düşünüyoruz" demişti. Bu maddenin hükümlerinden biri de, 12 Eylül 1980 ile, TBMM'nin oluşumu arasındaki süredeki Milli Güvenlik Konseyi döneminde çıkartılan kanunların Anayasa'ya aykırılıklarının iddia edilemeyeceğiydi. Sıkıyönetim mahkemesi'nin kararı da, bu maddeye tosluyordu. İstanbul TİKKO ve TKP davalarında mahkemeye birer dilekçe veren avukat Ergin Cinmen "Sıkıyönetim Yasası, sıkıyönetimin ilanıyla ilgili suçlarda sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan sanıklara verilecek cezanın üçte bir artırılmasını öngörüyor. Bu, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır" demiş ve Bekir Yurtoğlu'nu örnek göstermişti: "Yurtoğlu hakkında aynı suçtan hem ankara DGM'de hem İstanbul Sıkıyö-

"Eşitliğe aykırı..."

İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku Öğretim Üyesi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, askeri mahkemelerin Sıkıyönetim Yasası'nın 17/1 maddesini Anayasa'ya aykırı bulmaları üzerine doğan hukuki durumu* Nokta*'ya değerlendirdi:

"Sıkıyönetim Yasası'nın söz konusu maddesinin hapis cezalarını artıran fıkrası, objektif olarak cezaların eşitliği ilkesine aykırı. Ancak Anayasa'nın geçici 15. maddesi, bu kanunun Anayasa'ya aykırılığının iddia edilemeyeceğini hükme bağladığından ya Anayasa'nın geçici maddesi TBMM'nce yürürlükten kaldırılır ve Sıkıyönetim Yasası'nın ilgili maddesi için Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulur, ya da bu yola girmeye hiç gerek olmaksızın, çok daha kestirme bir çözümle TBMM tarafından Sıkıyönetim Yasası'nın ilgili maddesi yürürlükten kaldırılır.

Bence doğru olan yol da bu ikincisidir.

Sıkıyönetim Yasası'nın o maddesi bu yolla yürürlükten kaldırılırsa, bu, ceza hukukunun 'sanığın lehine olan yasaların geçmişe yürürlü olacağı' ilkesinden dolayı, sıkıyönetim mahkemelerinde cezaları üçte bir artırılarak hüküm giymiş olanların ceza sürelerinin üçte bir azalmasına ve bunların daha erken tahliye edilmesine yol açacaktır. Ayrıca tutukluluk süresi, ceza süresini doldurmuş bulunacağından, onların da tahliyeleri söz konusu olabilecektir."

netim Mahkemesi'nde dava açıldı, Ankara DGM, aynı suçtan iki yargılama olamayacağından davayı reddetti ve yargılama İstanbul'da sürdü. Bekir için DGM'de 16 yıl, Sıkıyönetim'de 20 yıl hapis cezası isteniyordu. Suçlu görülürse 4 yıl daha fazla yatacak, sırf sıkıyönetimde yargılandığından dolayı...Bu, Anayasa'nın hukuki eşitlik ilkesine aykırıdır."

Mahkeme de avukatın görüşüne katılmış ve Sıkıyönetim Yasası'nın cezaları otomatikman artıran maddesinin Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu kararında belirtmişti.

Avukat Ergin Cinmen: "Binlerce insan haksız yere yatıyor"

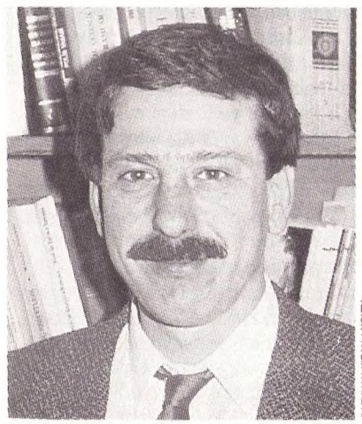

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Bülent Akarcalı: "Cezaları artıran madde eşitliğe aykırı"

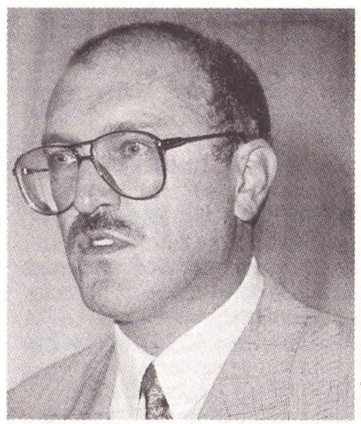

AYŞEGÜL EVREN / NOKTA

15. madde engeli. Mahkeme bu görüşteydi, ama Anayasa'ya aykırı bulduğu bu maddenin kaldırılması için Anayasa Mahkemesi'ne başvuramıyordu. Çünkü karşısında kapı gibi, Anayasa'nın geçici 15. maddesi vardı. Bu madde başvuruyu engelliyordu.

Bülent Akarcalı'nın demeci de, bu olayla birlikte bir başka anlama bürünüyordu. Geçici 15. madde Akarcalı'nın düşündüğü gibi kaldırılırsa, mahkeme, Anayasa Mahkemesi'ne gidecek, Anayasa Mahkemesi de "eşitliğe aykırı" bulunan maddeyi iptal ederse, sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan sanıkların lehine bir durum doğacaktı: Cezaları, üçte bir daha az hesaplanacaktı. Cezaları daha önce kesinleşenlerin durumu da, hükümetin tutumuna bağlı olacaktı. Hükümet, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının geriye yürüyeceği yolunda bir kanun çıkartırsa, daha önce hüküm giyenlerin cezaları da üçte bir indirilecek ve tahliye imkânları olusacaktı.

Kestirmeden gidelim. Ancak hukukçular, bu karışık prosedürü işletmek yerine, daha kestirme bir çözüm öneriyorlardı: Sıkıyönetim Yasası'nı TBMM çoğunluğuyla değiştirmek. Avukat Ergin Cinmen, "Madem bu madde Anayasa'ya aykırı, hükümet Anayasa değişikliği yoluna hiç gitmeden doğrudan bu kanunu değiştirsin" diyordu. Prof. Sulhi Dönmezer de aynı görüşteydi. Bülent Akarcalı ise **Nokta**'ya şöyle diyordu: "Anayasa'nın, geçici 15. maddeden daha amir hükümleri var. Bir kere, Anayasa'nın kendi maddeleri Anayasa'ya aykırı olamaz. Anayasa'nın en amir hükmü de, insan hakları ve hukuki eşitlik konusudur..." Akarcalı, Sıkıyönetim Yasası'nın cezaları artıran maddesini eşitliğe aykırı bulduğunu belirtirken, konuyu gündeme getiren avukat Cinmen de şöyle diyordu: "Madem bu maddenin Anayasa'ya, eşitliğe aykırı olduğunu mahkemeler de, hükümet yetkilileri de, hukuk profesörleri de kabul ediyor, o halde ne bekleniyor? TBMM çoğunluğunu elinde bulunduran hükümet, yeni bir kanun çıkararak bu maddeyi kaldırsın ve binlerce insan haksız yere de cezaevlerinde çürümekten kurtarılsın..."

Mehmet YALÇIN

GRANDE AMORE...ERKEK KOKUSU

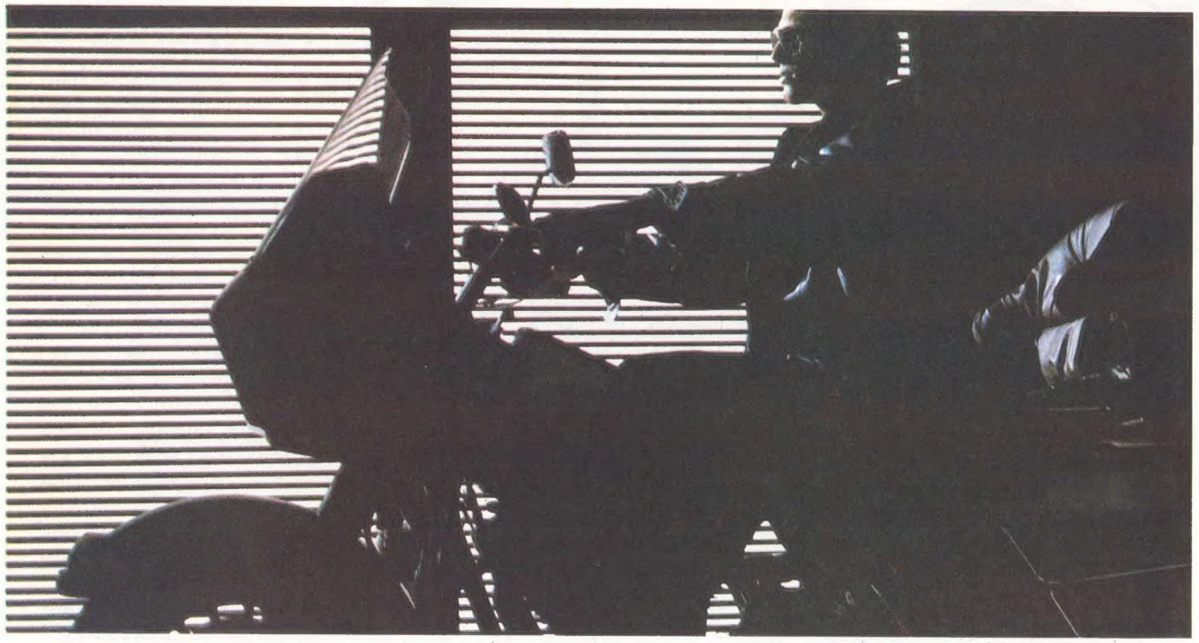

AFTER SHAVE • ATOMISEUR • BODY SPRAY

DOLU DOLU.

TUTKU İLE

YAŞAYANLARIN

KOKUSU:

GRANDE

AMORE

AFTER SHAVE

DEODORANT

hunca
KOZMETİK SANAYİ A.Ş.

BAHÇEKÖY • SARIYER • İSTANBUL • TEL: 126 10 83 (6 HAT) • TLX: 27 556 CER TR • TELEFAX: 126 10 82

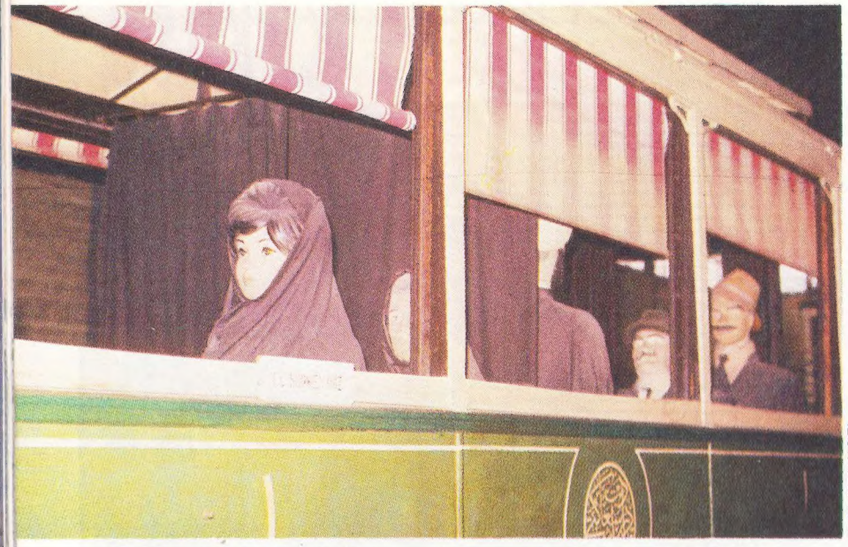

ERZADE ERTEM / NOKTA

Cumhuriyetten önceki yıllarda tramvaylarda vardı haremlik-selamlık bölümleri...

ULAŞIM / KADINLARA AYRI TAŞIT

Çağ atlayan haremlik-selamlık

Kadın ve Aile dergisince "Hanımlara Özel Vasıta" kampanyası başlatıldı. Dergi yöneticileri "Ezici bir çoğunlukla desteklendiklerine!" inanıyorlar.

Güzel bir tatil günüydü... Uzun zamandan beri de birlikte dışarı çıkamamışlardı. Tam zamanı diye düşündüler ve sevinçle hazırlanıp koşar adımlarla otobüs durağına gittiler... On dakika sonra gelen Boğaz otobüsüne genç kadın küçük kızıyla birlikte bindi. Durakta kalan babayla oğula el sallarlarken otobüs hareket etti... Kadınla küçük kızı otobüs Sarıyer'e geldiğinde indiler ve durağın hemen yakınındaki bir banka oturarak denizi seyretmeye koyuldular... Kadın, "Ağabeyim nerede" diye tutturan kızına kâğıt helva aldı... Bir süre sonra durağa yaklaşan otobüsten bu kez babayla oğul indi. Küçük kızın gözleri ışıldadı. Aile tamamlanmıştı. Artık, düşledikleri o güzel günü yaşamaya başlayabilirlerdi...

Kadın ve Aile dergisinin başlattığı ve "Ezici bir çoğunlukla" desteklendiklerine inandıkları "Hanımlara Özel Vasıta" kampanyası sonuca ulaşırsa, sık sık rastlayabileceğiz bu ve benzeri görüntülere...

En kolay çözüm. Kampanyanın amacı, çalışan hanımları işe gidiş-geliş saatlerinde otobüslerdeki sıkışıklıklardan kurtarmaktı... Tabii buna başka çözümler de bulunabilirdi, ama en kolayı buydu Kadın ve Aile dergisinin Yayın Müdürü Hamide Nadir'e göre... Kampanyaya göre, hanımlara özel otobüs tahsis edilecek, ya da her semte körüklü otobüsler verilecek ve bu otobüslerin de arka bölümleri cam bir duvarla ayrılarak yalnızca hanımların bu bölmeye binmesi sağlanacaktı. Akla gelen sakıncalar onlara göre küçücüktü ve zamanla, pratikte çözümlenebilirdi. Ayrıca banliyö trenlerinin birkaç vagonu başka renge boyanarak "hanımlara özel" hale dönüştürülebilir, ayrı turnikelerden geçecek olan hanımlar vapurlarda da ayrı bir katta oturabilirlerdi... Hatta, Deniz Yolları Şehir Hatları İşletmeleri Araştırma ve Planlama Grubu Şefi Zeki Erkan, kampanyayı desteklediğini bile söylemişti...

Bu uygulamanın haremlik-selamlıkla bir ilgisi yoktu ve yalnızca insanlık sorunuydu. "Dünyaya gelen insan, insan olarak yaşayabilmeli" diyorlardı. Peki kadınlar insandı, otobüslerde rahat edebilmeliydi de erkekler insan değil miydi?.. Onlar otobüste sıkışsa ve rahatsız bir şekilde yolculuk yapsa da bir şey farketmezdi.

Ezici çoğunluk... "Okuyucularımızdan çıktı bu kampanya fikri" diyordu Kadın ve Aile dergisinin Yazı İşleri Müdürü Ahmet Bilgili. 1,5 ay önce başlattıkları kampanyayla ilgili 67 ilin belediye başkanlarına, İslam ülkelerinin ve bazı Batı ülkelerinin belediye başkanlarına, parlamenterlere, gazetelerin yazı işleri müdürlerine, köşe yazarlarına mektuplar gönderdiklerini söylüyordu. Kampanyalarının büyük ilgi gördüğünü iddia eden Bilgili, "Halkımızın ezici bir çoğunluğu bu kampanyayı kabul ediyor. Belediye başkanlarının da bir kısmı kabul ediyor. Bu demektir ki, Türk halkının ezici bir çoğunluğu bu kampanyayı kabul ediyor ve böyle bir şeyin gerçekleşmesini bekliyor" diyordu.

Kadın ve Aile dergisi, "Hanımlara Özel Vasıta" kampanyası ekibi harıl harıl çalışıyor

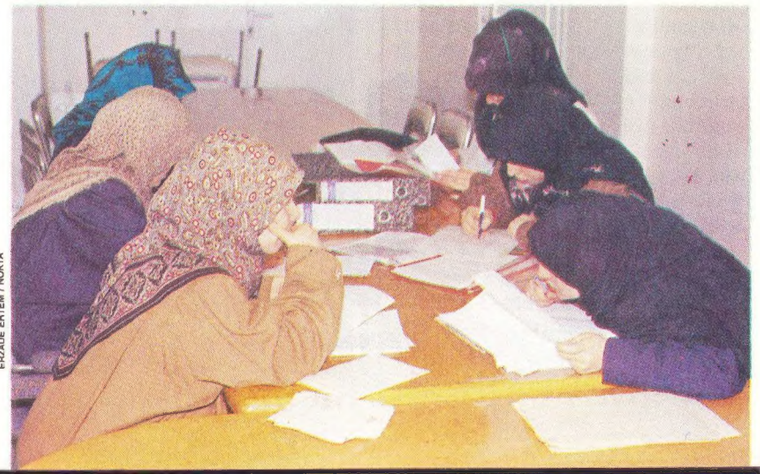

ERZADE ERTEM / NOKTA

Lufthansa şimdi Türkiye'de dört yere birden uçuyor: Ankara, Antalya, İstanbul ve İzmir.

Hiç bir yabancı havayolu bu kadar çok şehre uğramıyor ve hiç bir havayolu, Türkiye'yi, Federal Almanya ile bu denli yakınlaştırmıyor.

Şimdi, Ankara, Antalya, İstanbul ve İzmir'den Almanya'ya haftada 28 direkt bağlantı sunuyoruz. Ayrıca, Frankfurt yoluyla Lufthansa size, bütün dünya ile daha iyi bağlantı sağlıyor. Uçağımıza hoş geldiniz. Lufthansa'dan memnun kalacağınızdan eminiz.

Lufthansa

LOGO MUHASEBE
Genel Muhasebe
Türkiyenin Makro Dil
içeren ilk ticari programı

LOGO PROPLAN
Proje Planlama ve
Yönetimi (CPM - PERT)

LOGO TİCARİ
Entegre Stok, Sipariş Satış,
Cari Hesap, Çek - Senet ve
Bankalar Sistemi....

L O G O
İş Programları

Yüzlerce ince ayrıntının iyi tasarlanmış bir örgüsüdür, LOGO programları. Yılların mesleki birikiminin üstün bir programcılık tekniğiyle işlenmesinin ürünüdür. Yalındır... Esnektir... Bir çok farklı kullanıma ve alışkanlığa kolaylıkla uyarlanabilir. Ezberletici değil öğreticidir... Bıktırıcı değil, teşvik edicidir... Kısacası, çağdaş iş yaşamının vazgeçilmez kıldığı bilgisayarı, ülkemiz kullanıcıları için de vazgeçilmez kılmak isteyen LOGO anlayışının bir ürünüdür...

LOGO
BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ
MÜH. VE MÜŞ. LTD. STİ.
Mühürdar Cad. Dr. Şakir Paşa Sok. Alibey Apt. 69/A Da.11
Kadıköy/İSTANBUL Telefon: 3452256 - 3458444

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Yayın müdürü Hamide Nadir

Kınalı tırnaklı, altın bilezikli kadın elinin kapak yapıldığı derginin sıkma başlı yayın müdürü Hamide Nadir, 60'ın üzerinde belediye başkanından yanıt geldiğini söylerken yazı işleri müdürü Bilgili bu sayıyı 25'e indiriyor ancak, 8 belediye başkanından gelen yanıtları gösterebiliyordu. Arap ülkelerindeki bazı belediye başkanlarından da teşekkür mektupları aldıklarını belirten Bilgili, "Ezici bir çoğunluk tarafından desteklendikleri" kararına nasıl vardıklarını da şöyle açıklıyordu:

"Eminöne, Taksim, Mecidiyeköy semtlerindeki otobüs duraklarında bekleyen 478 kişiyle görüştük. Bunlardan 420'si bayandı. 342 bayan kampanyayı tereddütsüz kabul ederken, 34'ü böyle bir şeyin gerçekleşeceğine inanmadıkları için 44'ü de kadın-erkek eşitliğine zarar getirir düşüncesiyle kabul etmedi. Görüştüğümüz 58 erkekten de 42'si kabul ederken, 16'sı kadın-erkek eşitliğine zarar getireceği için ya da lüzumsuz buldukları için kabul etmedi..."

Bilgili, örnek göstererek "ezici çoğunluklarını" açıklarken, yayın müdürü Hamide Nadir de şu sözleri ekliyordu.

"Konuştuğumuz insanlar hep başı açık kesimdendi. Kampanya sonuca ulaşırsa onlar rahatlayacak. Başörtülülere otobüslerde daha ölçülü davranılıyor ve gerekirse yer de veriliyor..."

Söz feministlerin. Kadınların başka sorunları olup olmadığı hakkında konuşmaktan şiddetle kaçınan, kadın dernekleri ve kadın parlamenterlerle seçimler nedeniyle görüşemediklerini söyleyen Kadın ve Aile dergisi yöneticileri, feministlerden de destek beklemişlerdi. Ancak feministler 10 Kasım günü kendilerine yöneltilen bu soruyu "Atatürk'ün ölüm gününde harika bir fikir bu... Biz kaldırımlarda da erkeklerden rahatsız oluyoruz. Sağ kaldırımda erkekler, sol kaldırımda kadınlar yürüsün" diye yanıtlıyor ve ısrar üzerine "Sizi otobüste rahatsız eden erkeğe bir dirsek atar, çekil git dersiniz ve olayı çözümlersiniz" diyorlardı.

1,5 ay olmuştu kampanya başlayalı... Aceleleri yoktu. Kampanyayı sonuçlandırıncaya kadar, yılmadan devam edeceklerdi.

Figen AKŞİT

Haremseverler ve haremsevmezler

Kadın ve Aile dergisinin başlattığı "Hanımlara Özel Vasıta" kampanyası için Nokta'ya ve dergiye görüş bildirenler:

DESTEKLEYENLER

ANKARA Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy: "Böyle bir düşüncenin karşısında değilim. Taraftarım, ancak gerçekleştirilmesi hakkında kesin bir şey söylemek yanlış olur."

ANKARA YENİMAHALLE Belediye Başkanı Mustafa Vuran: "Bu fikri 4 yıl önce ben ortaya atmıştım. Çalışan hanımların bu sıkışıklıkta sinirleri bozuluyor ve evinde hırçın oluyor. Kampanyayı başlatanları kutluyorum."

İZMİT Belediye Başkanı Necati Gençoğlu: "Memnuniyetle karşılıyorum. Ben kız çocuklar için böyle bir uygulama yapıyorum. Bir sürü otobüs var. Erkek öğrenciler hangisine binerse binsinler."

TOKAT Belediye Başkanı Hüdayi Sayıbaş: "Mesai saatleri başlangıç ve bitişlerinde bayan yolcuların çoğunlukta olduğu hatlarda bizim de özel servislerimiz var."

MARDİN Belediye Başkanı A. İhsan Ensari: "Derginin görüşlerine katılıyorum ve teşekkür ediyorum."

BURSA Belediye Başkanı Ekrem Barışık: "Teklif kabule şayandır. Ancak Batı camiasında nasıl karşılanacağını da etüt etmek gerekir kanaatindeyim."

KAYSERİ Belediye Başkanı Hüsamettin Çetinbulut: "Ailenin temel direği konumunda olan hanımlar için böyle bir çalışmaya girilmesini yürekten kutlarım."

KIRKLARELİ Belediye Yazı İşleri Şefi Nilgün Özge: "Kampanyaya Kırklareli Belediye Başkanım adına katılıyorum. Önerilen teklifler çok uygun."

KARŞI ÇIKANLAR

İSTANBUL Büyükşehir Belediye Başkanı Bedrettin Dalan: "Ben böyle şeylere aldırmam, bakmam. Bir de haremlik-selamlık istesinler... Eski köye yeni âdet getirmeye kalkmasınlar."

ANAP Milletvekili İmren Aykut: "Böyle bir öneri en ufak şekilde gerçekçi değildir. Olsa olsa belli bir görüş temsilcilerinin maksatlı teklifidir."

ANAP Milletvekili Adayı Hülya Koçyiğit: "Allah korusun!.. Böyle bir kampanyayı hiçbir şekilde desteklemiyorum. Bu uygulama kadın hakları, kadının günlük hayata girmesi ilkeleriyle çelişiyor."

İZMİR Büyükşehir Belediye Başkanı Burhan Özfatura: "Bu fikre katılmıyoruz. Türkiye gelişmiş ve modern bir ülkedir. Böyle bir ayrıma gerek duyulmamaktadır. Rahatsızım diyenler dolmuş ya da taksilerden faydalanabilir."

KONYA Belediye Başkanı Ahmet Öksüz: "Böyle bir taleple karşılaşmadık. Kadın-erkek ayrımı olmaz. Belediye tüm halka hizmet verir."

SAMSUN Belediye Başkanı Kemal Vehbi Gül: "Böyle bir durumda kadın-erkek eşitliği zedelenir. Haremlik-selamlık gibi iddialara sebep olur. İyi bir düşünce belki, ama tatbikatta yürütmek mümkün olmaz."

ERZURUM Belediye Başkanı Necati Güllülü: "Biz belediye olarak tatbik imkânı olmayan konularda yorum yapmıyoruz. Geleneksel olarak kadınlara saygılıyızdır zaten."

SÖYLEŞİ/ SABIK İTİRAFÇI POLİS SEDAT CANER

İtiraflar bitti, korku sürüyor

İlk kez **Nokta**'*da, 26 Ocak 1986'da, yayınlanan itiraflarıyla 63823 Sicil No'lu Polis Memuru Sedat Caner'in hayatında yeni bir sayfa açılıyordu. Bir anda o günlerin en güvenilir tanığı olmuştu. Türkiye ve Dünya, üç kişilik timinin yaptığı işkencelerin kamuoyuna açıklanmasıyla çalkalandı. Bu hareketiyle Caner, Türk siyasi tarihine, ağzıyla kuş tutanların bile reddedemeyeceği bir belge bıraktı. Caner'in savcılığa teslim oluşundan bugüne 21 ay geçti. İşkence ve ölüme sebebiyetten mahkûm olmuştu. Cezasını çekti ve tahliye oldu, dört gün önce İstanbul'a geldi.*

Yine dört gün sürecek çılgınca bir takiple başlayan hayatının yeni dönemini "işkenceci polis"likten vazgeçtiği andan itibaren başından geçenleri, yurt dışına kaçma planlarını, Ankara, Amasya, Kocaeli, Kandıra kapalı cezaevlerindeki yaşamını, geçip giden 21 ayın ardından eski mesleğini, eski "düşman"larını nasıl gördüğünü sabık işkenceci Sedat Caner, **Nokta**'*ya açıkladı.*

Nokta: Söze o pazar günüyle başlayalım. Nokta'da açıklamalarınızın yayınlandığı 26 Ocak 1986 günü...

Caner: Öncelikle şunu belirteyim, maalesef konuşmalarımızın **Nokta**'da bir hafta sonra yayınlanacağını sanıyordum. O nedenle sabah güne normal başladım. Annemle ve çocuklarımla beraber oturduğum evimizin yönetim kurulu toplantısı vardı. Biraz geç kalarak toplantıya indiğimde anladım her şeyi. Bloktan 40-50 kişi vardı. Salona girer girmez fısıldaşmaya, kimisi gülerek, kimisi nefretle gözlerime bakmaya başladılar. Bir polis komşumuz vardı, yanıma geldi ve "iyi yapmışsın be Caner Abi" dedi. Hemen fırladım, birkaç parça eşya topladım, yurt dışına kaçışım için gerekli temasları yapan arkadaşımla buluşmak üzere bir taksiye bindim ve son yıllarımın son özgür adımını attım. Sabah saatlerine ilişkin unutamadığım bir anım var: Her sabah öldüresiye nefret dolu gözlerle beni süzen Tozkoparanlı gazete bayii genç Dev Sol'cu, önünden geçerken bana sempatiyle baktı, elime bir **Nokta** tutuşturdu, parasını vermeye kalktım, almadı.

Nokta: Perşembe günü Ankara'da savcılığa teslim olmuştunuz. Arada geçen 4 gün boyunca neler yaptınız?

Caner: O 4 günü rüzgârın önünde sürüklenerek, amansız bir kovalamaca içinde geçirdim. Terslik,

Caner: "Yaşamımın omuzlarıma ağırlık veren bir sayfasını çevirdim. Artık her şeye sıfırdan başlayacağım."

Yıldız Sineması'nın pasajında, yurt dışına çıkışımı ayarlayacak İranlıyla buluşmaya gittiğimde başladı. Adam beni polise ihbar etmiş. Sinema sarılmıştı. Baktım bütün seyyar satıcılar değişiyor, siviller ellerinde bir gazete mevzileniyorlar kaçmaya başladım. Tozkoparan'a geri döndüğümde işin rengi değişti. Evimin önünde kurdukları tuzaktan kurtulunca ateş açtılar. Bir yandan da "Dur, dur" diye bağırıyorlar. Ama bunca yıllık tecrübem var, anladım. Durdurmak için değil, öldürmek için ateş açtılar. Bunun üzerine can havliyle kaçmaya başladım. Merter, Hipodrom, Sirkeci, Kabataş, Harem, Kadıköy kaçıyorum... Bu arada bir ekip arabasının yanından geçerken torpido gözünün üzerinde resmimin iliştirilmiş olduğunu gördüm. Arama ciddiydi. Zaten biraz sonra Kadıköy PTT'sinde sıkıştım. Telefon etmek için içeri girdikten sonra kapının önünde bir araba durdu, iki polis inip kapının önünde beklemeye başladılar. Derginize telefon edip İpek Hanım'ı arıyordum. Ama bulamadım. Birdenbire bankonun üzerinde bir Güneş gazetesi gördüm, hemen telefon numarasına bakıp aradım. "Caner" der demez ortalık karıştı. İstihbarat şefi yanında iki foto muhabiriyle bir arabaya atlayıp geldi. İçerde birisinin elbiselerini giydim, makineleri boynuma taktım ve kapıda bekleyen polisleri atlatıp arabayla Güneş'e geldik. Nasıl olduysa haber uçmuştu, ortalık polis kaynıyordu. Hatta bizim timden iki görevliyi bile gördüm Güneş'in önünde. Bir süre konuştuktan sonra kaçış yeniden başladı. Yanımda gazeteciler de var bir şey yapamıyorlar, ama ben fena halde bunalıyordum. 1. Levent'e kadar geldik. Daha önce arkadaşımız Can San'la uzun konuşmalar yaptığımız Fedo Et Lokantası'nın önünden geçerken birden hatırladım. İki kapısı vardı. Aşağı atladım. Koşarak lokantaya daldım, şef garson durdurmaya kalktı, "Çevik kuvvet, servis kapısı açık mı?" dedim, adam "buyrun efendim" diyerek kenara çekildi. Dışarı çıktığımda polisler mevzileniyordu. Koşarak kaçtım, ortalık allak bullak oldu. Bağrışmalar arasında, trafik durduruldu, peşime bir tim takıldı, ateş açtılar, ama ben menzil dışına çabucak çıktım. Hemen bir taksiye atlayıp Fedo Lokantası'nın önüne döndüm, ekip arabaları çılgın gibi yanımdan geçip gittiler. Bir tanesi dönerken duvara çarpıp tahrip olmuştu. Biraz düşündüm ve en son aranacağım bir yere, Gayrettepe Emniyet Merkezi'nin önüne gidip tren saatine kadar bekledim. Gece iyice bastırdığında Sirkeci Garı'na aynı taksiyle geldim. Giriş tutulmuştu, peronların arkasından dolaşıp uluslararası hattına girdim, vagonlardan birine girip kalkış saatini beklemeye başladım. Sonrası kâh ortalıkta dolaşarak, kâh tuvalette saklanarak korku içinde, son şansımı kullandığımın iyice farkında olarak geçti. Uzunköprü'ye vardığımızda atlayıp çalıların arasına saklandım. Planım, 15 dakika sonra ortalık durulunca harekete geçmek ve sınırı yürüyerek aşmaktı.

Nokta: Ama aşamadınız. Yeni bir engelle mi karşılaştınız?

Caner: Hayır, karar değiştirdim. Sözlerimin doğruluğunu ispat edebilmek için geri dönmekten başka hiçbir çarem olmadığını düşündüm. Ortalık durulunca gerisin geri, tren yolu boyunca yürümeye başladım. 1 saatte asfalta vardım, 1.5 saatte de otoyolda ilk TIR parkına varana kadar yürüdüm, hafifçe yağmur çiseliyordu. Her tarafım çamur içinde bir TIR şoförüyle pazarlık ettik, beni Haramidere'ye kadar getirdi, oradan bir arabaya binip Harem'e, oradan da bir kamyonla İzmit'e geldim. İstanbul'da tüm yakınlarımın evinde karakol kurulmuştu. Son ümitle İzmit'teki amcama gelmiştim. Tek gayem yatacak bir yatak ve yemek bulabilmekti. Oranın da gözlendiğini anlayınca İzmit mezarlığına gittim. İkinci gecemi babamın mezarının başında düşünerek geçirdim. Ve Ankara'da Barolar Birliği aracılığıyla teslim olmaya karar verdim. Bütün gün kırlarda yürüdüm, gece yine bir kamyona binip Ankara'ya vardım. 01'den öğrendiğim telefon numarasıyla Barolar Birliği'ni aradım. Sorumluluğumu üstlendiler. Çok dikkatli bir buluşmayla dördüncü gecemi geçirmek üzere bir öğretim üyesinin evine gittim. Ve ertesi gün, perşembe günü, hukukçular, doktorlar ve basın mensuplarından oluşan bir grup beni savcılığa teslim etti.

Nokta: Bu teslimat da biraz karışık olmuştu. Savcı sizi ancak polisin teslim alabileceğini ileri sürmüştü...

Caner: Savcı, hakkımda tutuklama kararı olmadığını, oraya polisin gelip beni alacağını açıkladı. Yaklaşan siren seslerini duyduğumda son kozumu oynadım: "Eğer savcının isteği doğrultusunda, beni, burada, siz, polise teslim ederseniz camdan aşağı atlarım" dedim. İnanın blöf de yapmıyordum, telefonlar biraz daha işledi ve savcı teslim almayı kabul etti. Benim de 4 gün süren amaçsız sürüklenişim sona erdi.

Nokta: Ya sonra? Başına her-

Sedat Caner cezasını çekti ve pazartesi günü tahliye oldu. 9 yaşındaki kızı Evrim ve kalbinden rahatsız annesi Nuriye Aydın'a tekrar kavuşmanın sevincini yaşıyor

hangi bir şey geldi mi?

Caner: Asla. Beni her teslim alan, doktor raporuyla teslim ediyordu. İlk yollandığım Ankara Kapalı Cezaevi'nin önünde gazeteciler 15 gün emniyete yollanırım diye nöbet tuttular. İçerde de mahkûmlar, hücremden her dışarı çıkışımda feverani bir harekete karşı etrafımda etten bir duvar örerlerdi.

Nokta: 4 cezaevi dolaştınız, farklı tavırlarla karşılaştınız mı?

Caner: Evet, Ankara, Amasya, Kocaeli ve Kandıra kapalı cezaevlerinde bulundum. Ankara ve Kandıra'da hiçbir rahatsızlık çekmedim. Hatta Kandıra'da mapusluğu öğrenmeye başladım, şal örüyordum, başları sıkıştığında diğer mahkûmlara iğne yapıyordum, ağaç kaplama gemiler yapıyor, kısacası yaşamı idame ettirmeyi öğreniyordum. Ama Amasya'da yöneticilerin iyi niyetli olmasına karşın, koşullar çok ağırdı. 2,5 ay hücrede kaldım. Hücremde daha önce kalan çocuk Pişmanlık Yasası'ndan istifade etmiş, sonra da intihar etmiş gariban. Kendisini astığı ipin ucu su borusunda. Benim kaldığım müddet içinde o ip de orada kaldı. Bir saatlik havalandırmam ve yan hücrede kalan bir idamlık arkadaşım vardı. Çok bunaldım, delirecek gibi oldum orada.

Nokta: Peki, sağcı ve solcu tutukluların, bir başka deyişle eski "hasım"larının size karşı tavırları nasıldı?

Caner: Ankara'da 8. koğuşta ülkücüler vardı. Dolaştığım cezaevlerinde pek çok solcuyla bir arada oldum. Konuştuk, sohbet ettik. Hangi örgütten olursa olsun tümü, açıklamalarımı sevinçle karşılamıştı. "Maruz kaldığımız pek çok kötü muamelenin, dayağın, işkencenin tek taraflı bir iddia olmaktan çıkıp gerçek bir olgu olarak kabul edilmesini sağladın. Cezaevi içinde herhangi bir tehlikeyle karşılaşırsan, herhangi bir şeye ihtiyacın olursa bize bildirmelisin" diye tüm örgütler açıklama yaptılar. Bana duydukları sempatiyi her hareketleriyle belirttiler.

Nokta: Bu günden geçmişe baktığınızda, eski mesleğinizi, polislik yıllarını nasıl görüyorsunuz?

Caner: O yılları hiç yaşamamış gibi görmek istiyorum kendimi. Sanki şu tahliyeyle her şey sıfırlandı ve yeniden dünyaya geldim gibi. Ama bu kadar basitçe, geçmişten kurtulunmuyor. Severek başladım emniyetteki görevime. Sevemediğim şeylerle karşılaştım. Bazı ayrımlar yapmak lazım. Bizim işimiz insanları takip etmek, yakalamak, sağa sola götürmekti. Her zaman için işin takip ve yakalama bölümlerini sevdim. O anlar hâlâ benim için hoş bir hatıra. Polisiye roman gibi bir şey. Başarı hissini tadıyordum o anlarda. Ama sonrası, sıra sorgulamaya gelince, işte o anlardan tiksiniyorum. İğreniyorum.

Nokta: Ya eski "düşmanlar"ı, siyasi örgüt mensuplarını nasıl görüyorsunuz?

Caner: Cezaevlerinde hep şu soruyla karşılaştım: "Sen de geldin cezaevini gördün. Şimdi tekrar göreve dönsen ne yaparsın? Yine insanları yakalayıp, gönül rahatlığıyla içeri attırır mısın?" Düşünüyorum da, cezaevi yaşantısını hiç kimseye yakıştıramıyorum. Fiili olarak, duygusal olarak ben de onların yaşantısını tattım. Hem de sadece tattım. Onlara göre pek az yattım. Tahammül fersah bir hayat. Geri dönsem bakış açım çok değişirdi. O suç zanlısı olarak telakki edilen kişilerin, bu fiilleri neden işlediklerini bulmaya çalışırdım. Cezaevi yoluyla, artık hiç kimsenin topluma kazandırılamayacağını anladım. Cezaevlerinin bir tek faydalı kullanımı olabileceğini düşünüyorum. Hâkimleri, savcıları, polisleri bir içeri atsınlar, orada nasıl yaşandığını, hayatın nasıl idame ettirildiğini bir de onlar görsünler. Zaten sonra bu kadar kolaylıkla insanları ne suçlayabilirler, ne yakalayabilirler, ne de mahkûm edebilirler.

Nokta: Bazı çevreleri rahatsız edecek kadar önemli bir itirafınız oldu, bu açıklama kararını aldığınız günden bu yana herhangi bir tehditle karşılaştınız mı?

Caner: Beni takip etmeye başladıkları günlerde, bütün tanıdıklarımı sorguya çekerlerken "Kendi ölümünü kendi hazırladı" demişlerdi. İlk günden itibaren açıklamalarımın karşılıksız kalmayacağını söylediler. Açık açık yüzüme karşı değil, ama sürekli bunu ima ettiler ve kulaktan kulağa korkutucu tehditler aldım. 4 gündür İstanbul'dayım, kimse takip etmiyor beni. Olsa hissederdim. Ama herhangi bir "öc alma"yla karşılaşırsam, bunu kimin yaptığını herkes bilecek.

Ali BORATAV

MADE IN AMIGA

MENGÜ ERTEL

Grafik sanatçısı aldı *"mouse"* u eline; yazdı, çizdi, boyadı, işadamına verdi. İşadamı hareketli grafiklerle süsledi yıllık satış rakamlarını.

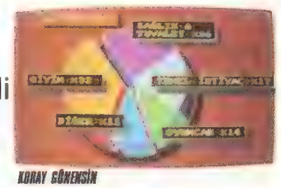

KORAY GÖNENSİN

"Mouse" bestecinin eline geçti. diyez, bemol oradaydı. Doktora hastalar, hastalıklar düzenle

DERYA KÖROĞLU

Bas, bateri, saksafon, keman, verilince Amiga'nın akıllı uzantısı, geldiler ekrana. Yazar *"mouse"* a bir iki dokundu, klavyeye geçti. Siz ister çizgi filmciden, ister modacıdan devralın Amiga'yı ve üstün yeteneklerini.

ÇETİN ALTAN

NESLİHAN YARGICI

"Made in Amiga" lara yenilerini katın.

Teleteknik
ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

AMIGA

Teleteknik bir Kavala Grubu kuruluşudur.

Amiga, Commodore-Amiga Inc.'in tescilli markasıdır.

Bilgisayar Danışma Merkezi : Silahhane Cad. Ralli Apt. 59
80200 Teşvikiye, İstanbul. Tel : 1-131 15 50

REKLAMCILIK

Nâzım'ın dostları bir arada eski günleri anıyorlar

ÇMIT KİRDİL / NOKTA

NÂZIM HİKMET / KAMPANYA BAŞLADI

"Dostların arasındayız güneşin sofrasındayız"

Nâzım Hikmet'i tanıyan, onunla birlikte yaşamış ve hapislerde yatmış olan dostlarından bir kısmı 30 yıl sonra ilk kez bir araya geldiler ve Nâzım Hikmet'in vatandaşlıktan çıkartılma kararının düzeltilmesi için kampanyayı başlattıklarını açıkladılar.

Baro Han'daki Çatı restoran, tarihinin en olağanüstü gününü yaşıyordu geçtiğimiz perşembe. Saat 14.00'te verilmiş önemli bir randevu vardı ve randevunun sahipleri belki de 30 yıldır birbirlerini görmemiş insanlardı. Nâzım'ın dostları, hapishane arkadaşları, kız kardeşi ve onu hiç görmedikleri halde onun vatandaşlığa alınma kampanyasını yürütenler.

Nâzım'ın kız kardeşi Samiye Yaltırım davet sahibiydi. Davete icabet edenler arasında ise kimler yoktu ki; Nâzım'la Paşakapısı'nda yatarken tanışmış olan Mehmet Ali Aybar, 1932 davalarında falakaya yatmış Nâzım'ın dava arkadaşı Nail V , Nâzım hakkında binlerce anının ve bir kitabın sahibi olan Müzehher Va-Nu, keza o dönemin ünlülerinden gazeteci Abidin Nesimi, Donanma yıllarından sınıf arkadaşı Seyfi Kipmen, Nâzım'la ilgili sekiz kitabın yazarı Kemal Sülker, tarihçi yazar Rasih Nuri İleri, Nâzım'ın kuzeni arkeolog Halet Çambel, Samiye Hanım'ın avukatı Atilla Coşkun ve eşi Kıymet. Bu arada gelemeyenler de vardı. Örneğin, Nâzım'ı yurt dışına sürat motoruyla kaçıran Refik Erduran gibi. Sette bırakamayacağı bir çekimi vardı ve bulunamamaktan büyük üzüntü duyuyordu.

Bu 10-20 ve hatta 30 yıldır birbirini görmemiş yaşlı ve saygın insanların birbirlerine hasretle sarılıp uzun uzun sımsıcak öpüşmeleri Çatı'nın profesyonel garsonlarını bile duygulandırıyor ve toplantıya daha baştan gözyaşı servisi egemen oluyordu.

Yarım kalan konuşmalar. Herkes yerini aldıktan bir süre sonra Samiye Yaltırım, elinde önceden hazırladığı bir konuşma metniyle ayağa kalkıyordu, ama daha "Kardeşim Nâzım" der demez, metni bir yana bırakıyor, içinden geldiği gibi konuşuyor, kampanyanın anlamını anlatıyor, daha doğrusu anlatmaya çalışıyor ve gözyaşları içinde konuşmasını bitiremeden sandalyesine çökercesine oturuyordu. Sonra da hep birlikte ayağa kalkılıp Nâzım'ın anısına kadeh kaldırılıyordu. Arkasından Kemal Sülker söz alıyor ve "Nâzım'ın vatana ihanet diye sayılan eylemi, sadece Türk askerlerinin Amerikan askerlerinden çok ucuza Kore'ye gönderilmesi hadisesini içeren bir şiirden ibaret olduğunu" söylüyordu. Arkasından Donanma Seyfi söz alıyor ve hâlâ o dizginleyemediği heyecanıyla, Nâzım'ın hukuk açısından aklanması için her şeyin yapılması gerektiğini haykırıyordu. Nâzım'ı kurtarma kampanyası nedeniyle içeri düşüp Paşakapısı'nda Nâzım'la tanışan Mehmet Ali Aybar da, "Memleketimden İnsan Manzaraları'nın, Kurtuluş Savaşı Destanı'nın şairine vatan haini demek kimin haddine. Ama bizde haddini bilmeyenler çok. Asıl vatan haini bu gibilerdir" sözleriyle tepkilerini dile getiriyordu. Samiye Hanım'ın avukatı Atilla Coşkun da süreci şöyle özetliyordu: "Öncelikle Nâzım'ın Türk vatandaşı olduğunun tescil edilmesi gerekir. Nâzım'ın aklanması için bir süreç başlatılmıştır. Bu süreçte ilk kez bu davayı Nâzım'la paylaşmış olanlarla birlikte paylaşmak istedik. Bu işin onuru öncelikle onların olmalı. Bunun ardından Nâzım'ın doğum gününe rastlayan günde geniş bir yemek vermek istiyoruz. 250-300 aydının katılabileceği geniş bir yemek. Ama koşullar değişirse bu yemeği erkene alabiliriz."

Nâzım Çatı'da. Konuşmalardan bir süre sonra gene herkes mırıl mırıl anılara dalmışken birden bir ses hâkim oluyordu salona ve "Ağlama salkım söğüt ağlama" dizeleri Nâzım'ın sesinden herkesi gene yüreğinden ve gözlerinden yakalıyordu. Bu güzel sürprizi Kıymet Coşkun hazırlamıştı ve kaset bitene kadar konuşan sadece yürekler ve gözlerdi. Evet Nâzım acı ve hasretle dağlanmış bir kez daha güneşin sofrasında ve dostların arasındaydı. Bu arada ilginç anlar da yaşanıyordu. Örneğin bir ara Nail V adıyla bilinen Nail Çakırhan, dirseğiyle Samiye Hanım'ı dürtüp onun sol ilerisinde oturan yaşlı zatı göstererek "Kim bu" diyordu. Samiye Hanım da "Aaaa bizim Abidin'i, Abidin Nesimi'yi tanımadın mı canım" diye cevap verince Nail V şaşkınlığa uğruyor ve kalkıp bu iki eski arkadaş öpüşüyordu. Yaşlanmanın adı "Ne kadar da değişmişsin yahu" oluyordu.

(Soldan sağa) Nail V, Samiye Yaltırım, R. N. İleri

Eski günlere kadeh kaldırılıyor

Müzehher Vâ-Nu ve M. Ali Aybar Nâzım'ın çocukluk fotoğrafına bakıyorlar

Nâzım ne zaman doğdu? Bu arada elden ele dolaşan Nâzım'ın kundaklı fotoğrafı da Nâzım Hikmet'in yaşı konusunda tartışmalara yol açıyordu. Daha önce 20 Şubat 1902'de doğduğu kabul edilen Nâzım'ın doğum günü gerçekten 20 Şubat mıydı? Getirilen 27 Şubat tarihini taşıyan fotoğrafın arkasında, "Nâzım üç günlükken" yazısı vardı. Böylece onurlu bir yaşamın başlangıç noktasını da yeniden saptamak gerekiyordu.

Masada dalgalanan doğum tarihi ile ilgili konuşmalardan sonra, yeniden "vatandaşlık hakkı" konusuna dönülüyordu. Atilla Coşkun, "Bakın" diyordu, "Şöyle diyor Nâzım: Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı'ndan, hey dünya, çıkarılmışım. Beni Türklük'ten, halkımın evladı olmaktan, memleketime ölümsüz bağlı bulunmaktan kimse, hiçbir kuvvet çıkaramaz, ayıramaz..."

Son sözü yine Nâzım'ın dizeleri söyleyecekti belleklere gelen...

"...Vatan, tırnaklarıysa ağalarınızın / Vatan mızraklı ilmihalse, vatan, polis copuysa, maaşlarınızsa vatan, / Vatan Amerika üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa / Vatan kurtulmamaksa kokmuş karanlığınızdan / Ben vatan hainiyim / Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla: Nâzım Hikmet, vatan hainliğine devam ediyor hâlâ."

Emin TANRIYAR—Gülçin TAHİROĞLU

KÜLTÜR YAŞAMIMIZIN DOKUNULMAZLARI TARTIŞILIYOR

"PUTLARI KIRALIM"

Putlar hiç eksik olmuyor yaşamımızda. Putlaştırma eğilimi toplumun her kesiminde varlığını sürdürüyor. Nokta kültür yaşamımızın "dokunulmaz" sayılan kimi değerlerini ve olayları tartışmaya açtı

"Kendisini iyi bir yazar olarak görmüyorum. Sudan, ciddi hiçbir şey yapmamış bir kişidir. 72 yıl hiçbir fonksiyonu olmamış. Bir de Şeyhülmuharrir gibi saçma bir şey buldular. Bütün önemi yaşlı olmasından kaynaklanıyordu. Ancak yaşlanmak tek başına önemli olsa, Felek'i Şeyhülmuharrir yapınca Celal Bayar'ı ne yapmamız gerekirdi bilemiyorum. Ne edebiyatımıza, ne de gazeteciliğimize hiçbir önemli katkısı olmamıştır. En son ayıbı da 90 küsur yaşındayken, torunu yaşındaki Evren'in elini öpmesidir. Çok ciddi şeyler yazmamasına karşın her devrin adamı olarak tanınmış ve böylece tutunmuştur." Bu sözlerin sahibi yılların gazetecisi Şinasi Nahit Berker'di. Eleştirdiği ise Türk basınının en büyük ismi olarak görülen Şeyhülmuharrir Burhan Felek.

Son günlerde yeni bir yüceltme kampanyası ile televizyonda gündeme gelen Felek konusuna gazeteci-yazar Bedii Faik daha farklı bir açıdan yaklaşıyordu: "Mesleğe hizmetleri de vardır. Ancak yazarlığının tartışılması kadar tabii bir şey olamaz. Burhan Felek tartışılmaz isim olursa, Falih Rıfkı gibi yanına erişilmez isimleri nereye koyacağız? Eğer Burhan Bey, öbür dünyadan duyuyorsa, 'Allah Allah ben ne olmuşum?' diyordur."

Neydi put? Ya da hangi put, hangisinden daha çok putdu? Öylesine çoktular ki, insan bir ucundan giriyor ve ilerledikçe, asırlık örümcek ağlarıyla dolu ve giderek derinleşen bir mağaranın içine düşmüş gibi oluyordu. Bu mağarada, bugün artık bizim için tarihi olan ilkçağ insanlarının putlarına da rastlamak mümkündü elbet, bunlar bir ilahı temsil eden resim veya heykellerdi. Ancak günümüzün putları büsbütün başkaydılar. Bunlar güçlü bir ideoloji zırhıyla kuşanmış, görünürde bizden hiçbir farkı olmayan insanlardı. Bu yönleriyle peygamberlerle birlikte başlayan, belli bir ideoloji doğrultusunda insanların putlaştırılması sürecinin yayılarak çoğalmış örnekleriydiler. Geçmişin resim ve heykellerinin yerinde ise bugün olsa olsa "vatan, millet, halkımız" gibi bazı soyut putların durması söz konusu olabilirdi.

"Kendi yapar, kendi tapar." Demokrasinin neresindeyiz? Türkiye'nin gündeminden hiç eksik olmayan ve sürekli tartışılan bu sorunun yanıtını, hiç kuşkusuz en iyi bir biçimde, her alanda mantar gibi biten putlar veriyordu. Özgür insanın, olayları nesnel olarak algılayıp değerlendirmenin ve ilerlemenin önündeki en büyük engel bu dokunulmazlık kaleleriydi ve kuşkusuz kırılmaları gerekiyordu. Ancak **Nokta** bu olayı kapak konusu yapıp "Putları Kıralım" başlığını atarken, düşünülen, salt birtakım isimlerin ya da bazı kavramların, merkezden bir saldırıyla yıkılmaları gibi kolaycı bir yaklaşım değildi. Çünkü bu tür çözümlerin bir sonuca ulaşmadığı, yıkılanların yerine yeni putlar peydahlandığı biliniyordu. Bunun tipik örneği 1929'larda Resimli Ay dergisinde Sabiha ve Zekeriya Sertel'le birlikte "Putları Yıkalım" kampanyası başlatan Nâzım Hikmet'in, bugün karşımıza bir put olarak çıkmasıydı. Bırakın şiiri üzerine laf söylemeyi, Zekeriya Sertel'in anılarında "Fazla yıkanmazdı" demesi bile, ortalığın birbirine girmesine, bu sözü söyleyenin vatan hainliğiyle suçlanmasına kadar varıyordu. Sanki müritleri peygamberlerini savunuyorlardı...

Yılmaz Güney, Zeki Müren, Aziz Nesin, Necip Fazıl, Oğuz Atay, Kanuni Sultan Süleyman ve diğerleri. Amaç, tartışılmaz, hakkında söz söylenmez olarak görülen putlaştırılmış bu isimler üzerinde konuşulmasını, bunların yeryüzüne inmesini sağlamaktı. Daha çok özgürlük isteniyorsa, hangi ideolojiye sahip olunursa olunsun bundan kaçınılamazdı. Ancak bunu yaparken dikkat edilmesi gereken Can Yücel'in deyişiyle "vur abalıya" gidilmemesiydi. **Nokta**'nın sorularını yanıtlarken Enis Batur'un da söylediği gibi, "Demokrasilerin ileri olduğu ülkelerde eleştiri konusu olmayacak hiçbir insan, hiçbir konu, hiçbir kurum yoktu. Ve olmamalıydı."

Tevfik Fikret'in bir şiirinde "Beşerin böyle delaletleri var / Putunu kendi yapar kendi tapar" dediği gibi sorun, putlardan çok putlaştıranlarda, putlaştırmaya çanak tutan toplumsal-düşünsel yaşantımızda ortaya çıkıyordu. **Nokta**'nın gö-

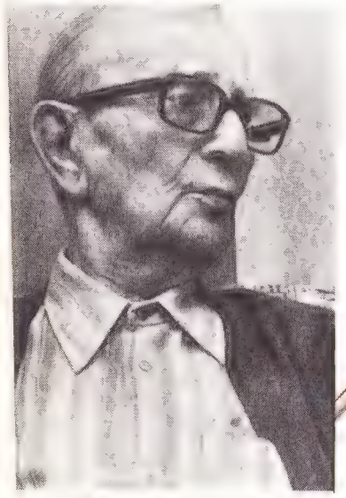

Burhan Felek "90 yaşında el öpen Şeyhülmuharrir..."

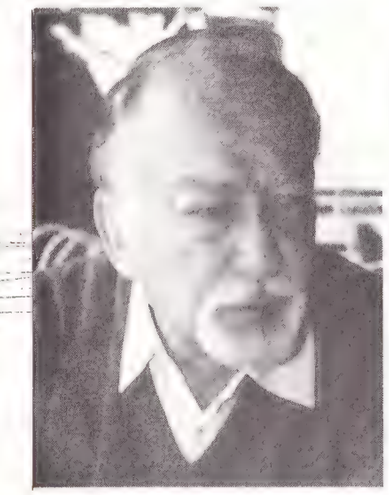

Bedii Faik: "Felek üstadsa, Falih Rıfkı ne olacak?"

Tevfik Fikret: "Beşerin böyle delaletleri var / Putunu kendi yapar kendi tapar"

DENİZ DOĞAN / NOKTA

Can Yücel: "Vur abalıya gitmek olmaz..."

rüşüne başvurduğu aydınlar, bu putlaştırma eğiliminin kökenindeki belli başlı noktaları şöyle tespit ediyorlardı: Osmanlı mirasının çeşitli alanlarda olumsuz yanlarıyla hâlâ sürmesi, merkeziyetçi bürokrasinin toplumun sosyal ve siyasal yaşamında etkinliği elden bırakmaması, özgür düşünen bireyin gelişememesi ve bununla bağlantılı olarak ideolojilerin sanki birer din gibi algılanması. Bunlara yaygın kimlik bunalımını da eklemek gerekiyordu. Putlaştırma ve put yıkma olarak bütün bir tarih boyunca süren bu engeli bol koşuda; put yaratmak hep atbaşı önde gidiyordu. Ancak aradaki payın kısalığı belki de artık putlar olmaz umudunun en önemli dayanağıydı.

Zurnanın zırt dediği yer. Türkiye'de yetişme çağında kitaba ilgi duyup da "Şimdiki Çocuklar Harika"yı okumamış olan var mıdır? Çok şüpheli. Bu bir yana, ömründe eline kitap almamış insanların bile hikâyelerini bildiği, ismi geçtiğinde, "A, evet" dedikleri bir isim Aziz Nesin. 1950'lerden bu yana Türk mizahının tartışmasız ismi, üstelik bu tartışılmazlığı çektiği yoksulluk, uğradığı haksızlık ve tutarlı ideolojik çizgisi dolayısıyla daha da pekişiyordu. Hatta eleştirmen Füsun Akatlı'nın söylediği gibi, "Bugün artık kendisi bile bir put olduğuna inanıyor"du. Gerçekten mizah anlayışı ve yazınsal değeri bu denli tartışılmaz mıydı? Akatlı, konuyla ilgili değerlendirmesinde şunları söylüyordu: "Aziz Nesin öyküleri, insanların günlük yaşamından

"Şematizm, feodallik, aşırı duygusallık..."

Yurt içinde ya da yurt dışında Türk sinemasının en önemli yönetmeni kimdir deyince, Yılmaz Güney ismi geliyor akla. Yıllardır birçok genç sinemacı onun açtığı yoldan yürümeye çalıştı. Ancak Güney sinemasının bugüne dek hep bildik açıdan değerlendirildiği de bir gerçek. Oysa bir sanatçı her şeyden önce ürünleriyle değerlendirilmeli.* Nokta, *Yılmaz Güney filmlerinin sinematografik değerini tartışmaya açtı.

Eleştirmen Sungu Çapan, Güney'in sinemamızda hâlâ aşılamamış bir kilometre taşı olduğunu söylüyordu. Çapan'a göre Güney sinemasının asıl özellikleri gerçekçi, yalın ve "otantik" oluşuydu. Yaptığı işe yüreğini koymuştu ve hiç rastlanmayan bir sinema duygusuna sahipti. Halkı iyi tanımış, toplumsal göndermelere başvuran, duyarlı ve yer yer şiirselliğe ulaşan sinema diliyle, ülkemizin son çeyrek yüzyılını filmlerine sığdırmıştı. Çapan, Yılmaz Güney filmlerinin sinematografik özellikleriyle ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapıyordu: "Filmlerinde zaman zaman gözlenen, 'Marksist peygamberliğe ' soyunmaktan ileri gelen şematizme düşüşler, kişiliğinden ve günün koşullarından kaynaklanan bir çalakalemlikle, yeterince işlenip derinleştirmeden yazılmış senaryoların içerdiği aksamalar, keskin saptamalar, aşırı duygusallıklar vb. de yok değildir. Ama son 'tahlilde' sevapları hatalarını kat kat aşan bir sinema yaratıcısıdır o. Asıl her türlü putlaştırmadan kurtulacağımız zaman Güney'in asıl değeri olanca parıltısıyla ortaya çıkacaktır."

Yönetmen Metin Erksan'ın değerlendirmesi ise son derece kısaydı: "Yılmaz Güney sanıldığı gibi olağanüstü değil, olağan bir sinemacıdır. Güney'i olağanüstü hale getiren olaylar, sineması dışındaki faaliyetleridir."

Yönetmen Sinan Çetin de Yılmaz Güney'in olağanüstü bir sinemacı olma şansını, proletaryanın kahramanı olmak adına harcadığını söylüyordu. Çetin'e göre ülkenin üzerinde esen politik rüzgâra kapılan Güney, Arkadaş, Bir Gün Mutlaka, Duvar vb. filmlerinde sinematografik özellikleri gözardı etmişti. Çetin, sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Örneğin Arkadaş filminde Kerim Afşar'la, Yılmaz Güney'in çatışması tamamen o günlerin güncel politik kavramlarıyla yüklüydü. Keza yine Civan Canova'nın finalde saçlarını kestirerek 'adam olması' da güncel, geçici bir ideolojik bakışın etkisiyle yapılmış. Bugün baktığınızda bunlar hiçbir anlam ifade etmiyor. Hele Türkiye dışındaki seyirciler filmin çatışmasını bütünüyle boş ve anlamsız bulabilirler. Gelecekte sineması, bu ideolojilerle yüklü yargılardan arınıp, sinematografik özellikleriyle yeniden değerlendirildiğinde, onun özgün ve yaratıcı bir sinemacı olduğu görülecektir."

Güney sinemasının belli başlı üç döneme ayırıyordu eleştirmen Ibrahim Altınsay ve bunları şöyle özetliyordu: "İlki 'Çirkin Kral' dönemi, feodal temaların ve kahramanlığın kent kıyısında boy attığı bir sinema. Fedailerin, yer altı dünyası üyelerinin, 'at, avrat, silah' ideolojisini kentin göbeğinde sürdürebildiği bir sinema. 'Seyyit Han' dönemi ise feodal başkaldırı ve kahramanlık geleneğinin köklerine kırsal kaynağına bir dönüş olarak nitelenebilir. 'Arkadaş' döneminde kente ve burjuvalaşmaya geleneksel değer noktalarından bir karşı çıkış kitleleri Marksizme kazanma, onları aydınlatma misyonuyla eklektik bir biçimde birleşiyor." Altınsay, renkli filme geçilme aşamasında Türk sinemasının arabeske yuvarlandığını, bu bayağılaşmada Güney'in geleneksel halk anlatı biçimlerinin sinemasal karşılıklarını bularak tek kaldığını da söylüyor ve şöyle devam ediyordu: "Ama bugün dünya sinemasının ulaştığı düzeye bakıldığında, radikal, yenilikçi bir sinema değil. Bu yüzden onun sineması ne aynen sürdürülebilir, ne de buradan bir yere varılabilir. Sinemamız için en hayırlı tavır, Güney filmlerini onu tanımayan genç kuşaklara gösterip, tartışılmasını sağlamaktır."

Aziz Nesin: "Böyle gelmiş böyle gitmez... Zaman putları affetmez..."

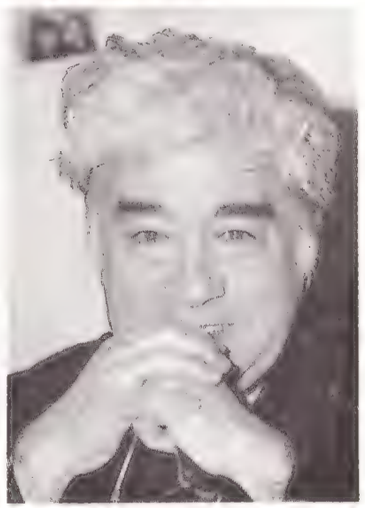

Füsun Akatlı: "Nesin mizahı bile ciddiye almıyor."

Rıfat Ilgaz: "Aziz Nesin'in köşe yazılarını ben yazardım..."

Kanuni Sultan Süleyman: İmparatorluğun çöküşünü hazırlayan padişah...

olayları dile getirdiği için, bir dönem geniş kesime hitap etti. Ancak mizahının yaratıcılık yönü çok az, yazınsal yönüyse yok denecek gibidir. Güncellik ne kadar kalıcıysa, Aziz Nesin'in yazdıkları da o kadar kalıcıdır."

Akatlı'ya göre mizahımızın bu "tartışılmaz" yazarının mizaha bakışı da bir hayli garipti. Nesin, "Yokuşun Başı" adlı anı kitabında "mizahı, aşağılık duygusundan kurtulmak için başvurulan bir savunma" olarak gördüğünü açıkça ifade ediyordu. Bu anlayışı son derece sakat bulduğunu belirten Akatlı, "Bernard Shaw, Mark Twain de mi aşağılık duygusundan kurtulmak için yazıyorlardı?" diye soruyor ve Nesin'in yazınsal değerine geçerek bu konuda da şunları söylüyordu: "Mizahını yazındışı buluyorum. Bir zamanlar dile özen gösteren bir yazardı. Ancak son yapıtlarında dili de boşlamış gözüküyor. Örneğin 'Yokuşun Başı'nda bir yerde 'Tüfek benim sağımda, bacağı kesilmiş üçüncü bir ayak gibiydi' diyor. Galiba tüfek, ayağı kesilmiş bir bacağa benzetilmek istenmiş ama sehven yukarıdaki biçimde yazılmış. Üstelik bu tek örnek de değil, bütün kitap böyle şeylerle dolu. Sanırım bunda putlaştırılmasının büyük rolü var."

"Türkiye'de Aziz Nesin'in bu denli şişirilmesinde benim de payım var. Tan gazetesinde Aziz Bey'in köşe yazıları yayınlanırdı. Ben de sayfanın sekreteriydim. Yetiştiremediği ya da yazamadığı zaman onun imzasıyla ben yazardım. O da gelir 'Ben de olsam ancak bu kadar yazardım' derdi." Bu anının sahi-

bi "Hababam Sınıfı"nın yazarı olarak tanınan, ancak şair olarak anılmayı tercih eden Rıfat Ilgaz'dı ve "Eleştirsem seksen anlama çekerler" dedikten sonra, Aziz Nesin'in mizahçılığı ile ilgili olarak şunları söylüyordu: "Nasreddin Hoca olmak önemli midir, değil midir? Folklorik açıdan önemli, ama yazınsal türe damgasını vurmak isteyen bir kişi için büyük başarı değil. Nasreddin Hoca olmak hiçbir şey değilken, bir de ikinci Nasreddin Hoca olmaya soyunanlar var. İşte yaptığı budur. Kaldı ki mizah, zaten başlı başına yazınsal bir tür de değildir."

"Kanunsuz olduğu için Kanuni." Tarihi alandaki en büyük putlarımızdan biri de Kanuni Sultan Süleyman'dı. Geçtiğimiz aylarda

"1950'den sonrası kartpostal şiiri"

Putları kıralım diye kampanya başlatıp, şiir yazan biri gün gelir putlaşır mı? Nâzım Hikmet'in başına gelen buydu. Bu örnek,putlardan çok putlaştırmanın korkunçluğunu apaçık gösteriyordu. Nâzım Hikmet'in çevresine örülmüş öylesine bir dokunulmazlık alanı vardı ki, bırakın şiiri üzerine bir şeyler söylenmesini, insani zaafları olabileceği bile kabul edilmiyordu. Türk şiirinde verimli bir kaynak olarak akan, çok üreten bir şair Hikmet. Ancak bugüne dek şiirleri nesnel olarak değerlendirilmedi. Hepsi tartışmasız son derece yetkin ürünler olarak kabul edildi. Gerçekten böyle miydi bu?

Şair Ece Ayhan, "Nâzım Hikmet, şiirini solun eleştirmesi gerek, sağ bu işi yapamaz" diyerek başladığı sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Büyük şair olduğuna hiç kuşku yok. Bunu anlamak için salt Şeyh Bedrettin Destanı'nı okumak bile yeter. Ancak şiir, dilin içinde olması gereken bir sanattır. Nâzım çok haksız bir şekilde dilden koparılmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak 1950 yılından sonra yazdıkları, Saman Sarısı hariç, kartpostal şiirlerdir. Ece Ayhan, Nâzım'ın şiirindeki Mayakovski etkisiyle ilgili bir soruyu yanıtlarken de "Nâzım'ın Mayakovski 'den etkilendiği açıktır. Ama kendisi bunu inkâr etmiştir. Sanatçılar böyle şeyler yaparlar, yıllar önce Arthur Miller'de Cadı Kazanı oyununun Mc Carthy dönemini anlattığını kabul etmeye yanaşmamıştı" diyordu.

Söze "Nâzım'ın putlaştırıldığı düşüncesine katılıyorum" diyerek başlayan şair Cahit Külebi, onun yeni Türk yazınının en büyük ustası olduğunu kabul ettiğini, ancak bunun kimseye dokunulmazlık hakkı vermeyeceğini vurgulayarak sürdürüyordu sözlerini: "Çok küçük yaşlardan beri Nâzım Hikmet okudum. Şunu gördüm ki, ilk şiirleri de, son şiirleri de güzel değildir. Bunların içinde hiç güzel şiir yoktur. Bu durum beni çok şaşırttı. Çünkü iyi bir ozan mutlaka başlangıçta da kendini gösterir. Nâzım yurt dışındaki toplumlara da sesleniyor dolayısıyla, şiirleri yazıldıktan sonra birçok dillere çevriliyordu. Son şiirlerinde 'nasıl olsa çevrilecek, o halde fazla önemsemeye gerek yok' gibi bir kolaycılığa kaçtığını sanıyorum. Örneğin 'Sen kıyılarında gidiyorum' diye başlıyor, 'Avni'nin atlarına' geçiyor, sonra bunların arkasından 'Ey proleterya...' diye sesleniyor. Kolaya kaçıyor ve herkesi memnun ediyor. Son ürünlerine bakın, sizi kendinizden geçirecek bir şiir bulamazsınız."

Başarılı bir stilist ALKENT'i seçti.

Deniz BİNGÖL, Beymen Studio stilisti.

Deniz Bingöl, 1957 doğumlu genç bir stilist. İlkokulu Ankara'da ortaokulu High School'da, liseyi Robert Kolej'de okudu. Bir süre Güzel Sanatlar Akademisi'nde iç mimari öğrenimi gördükten sonra Titiz ve Mudo gibi moda kuruluşlarında stilist asistanı olarak çalıştı. Deniz Bingöl, bu işlerinin ardından Amerika'ya giderek New York'ta, Parson's School of Design'da moda desinatörlüğü öğrenimi gördü. Türkiye'ye döndükten sonra Beymen için çalışmaya başladı. Beymen Club için çeşitli koleksiyonlar hazırladı. Halen Beymen Studio'da stilistliği sürdürüyor.

Deniz Bingöl çok yönlü bir kişi. Caz müziğini, özellikle New Orleans cazını çok seviyor. Değişik mutfakları denemekten hoşlanıyor, jogging ve aletli jimnastik yapıyor. Salvador Dali hayranı olan Deniz Bingöl sık sık da seyahat ediyor. ALKENT'te kendisi gibi hoşgörülü ve güleryüzlü insanlarla yaşayacağını bilen Bingöl, ALKENT'i seçmesini iki nedene bağlıyor:
ALKENT'in, zamanın en iyi biçimde değerlendirilmesini sağlayacak ve yaşamı kolaylaştıracak imkânlar sunması.

Deniz Bingöl... Genç ve başarılı bir stilist. Yeşillikler içinde sağlıklı ve mutlu yaşamak için ALKENT'in **AÇELYA** bloklarından bir daire seçti. **Mutlu bir yaşam için özellikle ALKENT'i seçen diğer kişiler gibi...**

ALKENT
BAHÇE ŞEHİR
MUTLU ŞEHİR

ÖZGÜL SANATLAR / SANATÇILI & SANATÇILI

ALARKO ALKENT Tepecik Yolu, ETİLER-İSTANBUL Tel: 163 19 25/163 81 43-44 /157 13 01

Sanat Güneşi'ne gölge düşer mi?

"Sanat Güneşimiz, Balkanlar'ın ve Ortadoğu'nun bülbülü, Bodrum'un incisi, yılların yıpratamadığı kadife sesli sanatçı" gibi sıfatlar bir başka "saygıdeğer" putumuz Zeki Müren için kullanılıyordu. Müren'in tartışmasız kabullenilen bir özelliği Türk müziğini en yetkin tarzda icra etmesi ve üstüne üstlük İstanbul Türkçesini "teganni" derecesinde güzel konuşmasıydı. Ancak, müzik otoriteleri pek de aynı görüşte değildi.

İstanbul Belediye Konservatuvarı öğretim görevlilerinden koro şefi ve icrakâr Ruhi Ayangil, Zeki Müren'in İstanbul Türkçesini bozduğunu, dahası sesinin erkek mi yoksa kadın sesi mi olduğunun anlaşılmadığını söylüyordu. Ayangil'e göre, ciddi musiki kitaplarının hiçbirinde Zeki Müren adına rastlamak mümkün değildi. "Sanat Güneşi" yakıştırmasının izahı da gayet basitti: Hayret şöhrete dönüşmüştü. Bunun sosyopatolojik çözümlemesini yapmak ise uzmanların işiydi. Üstelik, gerçek değerlerin kendi ağırlıklarıyla dibe çökmeye başladıkları bir devirde, bu tür isimlerin mantar gibi suyun üzerinde kalmalarını anormal karşılamamak gerekliydi.

Türk müziğinin saz virtüözlerinden Necdet Yaşar da aynı kanıları paylaşıyordu. Zeki Müren'in Türk musiki sanatı içinde yeri yoktu. Alt tarafı, gündelik ihtiyaçlara cevap veren bir gazino "yıldızı"ydı. Hatta, Necdet Yaşar bu konuda kanaat belirtmeyi bile fuzuli görüyordu. Çünkü Zeki Müren, giderek arabeske yaslanarak halk zevkini çok aşağılara indirmişti.

Koro şefi, solist ve besteci Alaaddin Yavaşça da, Zeki Müren'in seslendirdiği eserlerin Türk müziğinin aleyhinde olduğunu belirterek, gazinolarda okunan şarkıların asla Türk müziği olarak değerlendirilmemesi gerektiğini vurguluyordu.

Amerika'da düzenlenen sergiyle bir kez daha göğüslerimizi kabartan bu ünlü padişahımızla ilgili Ece Ayhan şu somut olguları sıralıyordu: "Mustafa Akdağ, Celali İsyanları kitabında yazmıştır. Hâlâ Kanuni Sultan Süleyman'ı nasıl yüceltiyorlar, anlamıyorum. Enflasyon, altın kaçırma, ve kapitülasyonlar ilk kez bu padişah döneminde görülmüştür. Ayrıca isyanların yoğun olarak arttığı bir dönemdir. İmparatorluğun yükselenler değil, buhran adamıdır. Kanuni lakabı ise halk arasında, kanunsuzluğundan dolayı yakıştırılmıştır kendisine."

"Yaşasın arslanlar." İngiltere'de yapılan 1948 Olimpiyatları'nda güreş milli takımımızın özellikle serbest dalda 4 altın madalya kazanıp takım halinde birinci olması yurtta büyük yankılara yol açıyordu. "Aslanlar, kaplanlar" nidaları arşa yükselirken bu arada Şiirler dergisine destan yazanlara da rastlanıyordu. Putlaştırmanın ne anlama geldiğini çok iyi açıklıyordu bu "şiir": "Yine tarih yeni bir çağ kuruyor / Sanki Atatürk'ün nabzı vuruyor / Cihan ay-yıldız'a selam duruyor." Bu konuda bir de kitapçık yayınlanıyor ve önsözünde şöyle deniliyordu: "Yaşayın arslanlar! Bütün dünyaya Türk kuvvetini bir defa daha ispat ettiniz! Ve sırtımızın asla yere gelmeyeceğini öğrettiniz!" Bu anlayışın sonucudur ki, çok geçmeden sırtımız minderden kalkmamaya başlıyor ve kimse nasıl olup da bu hale düştüğümüze bir anlam veremiyordu. Ancak bu işin bir boyutuydu şüphesiz. Bir de diğer boyutu vardı: 1948'de kazanılan gerçek bir zafer miydi?

"Serbest stilde dört altın kazanan Nasuh Akar, Gazanfer Bilge, Celal Atik, Yaşar Doğu hangi rakiplerle karşılaşmışlardı? Bugün bu ülkelerin güreşteki yerleri neydi?" sorularından hareketle yapılan kısa bir araştırma, bu "arslan" güreş-

ALKENT'te jimnastik salonu var.
Çağdaş ve sağlıklı yaşamak için!..

Jimnastik salonu, ALKENT'in modern ölçülerde inşa edilen spor ve dinlence tesislerinden yalnızca biri. **%80'i yeşil, %20'si şehir** olan ALKENT'te, jimnastik salonunun yanısıra, sağlıklı olmak ve dinlenmek için gerekli bütün imkânlar var.

Doğayı reddetmeyen ve doğanın reddedtediği bu "Bahçe Şehir", tenis kortları, voleybol ve basketbol alanları, jimnastik ve raketbol salonları ve yüzme havuzuyla, 'şehir'de yeni bir güne sağlıklı ve dinlenmiş olarak başlamak için bütün imkânlara sahip.

ALKENT'te dilerseniz sporunuzu yapacak, dilerseniz havuzda güneşlenecek ve serinleyecek, dilerseniz café'de sıcak ya da soğuk içkinizi yudumlayabileceksiniz.

ALKENT'te, mutlu, sorunsuz, tasasız, kişiye özel yaşayacak; çağdaş kullanılan teknoloji sayesinde **aradığınız her şeyi bulacaksınız.**

ALKENT'in bloklarına **çiçekler, çiçekli ağaçlar** ad verdiler... Hepsi, doğrudan asansöre bağlanan yeraltı garajlı, ısındığınız kadar yazan elektronik sayaçlarıyla merkezî ve tabandan ısıtmalı bu blokların çağdaş dairelerinde **her şey sizin konforunuz, mutluluğunuz ve güvenceniz için.**

Suların hiçbir zaman kesilmediği, 24 saat sıcak suyun aktığı, İtalyan fayans ve karolarıyla döşeli banyo ve mutfak... Görüntülü kapı telefonu... Dünyanın dört bir yanını alabilen uydu anten sistemi... Toplantı salonu... Restoran... Gece klübü ve diskotek... Koşu yolları... Spor alanları... Ve aklınıza gelebilecek her şeyin elinizin altında olduğu alışveriş merkezi... ALKENT bütün bu özellikleriyle **tam bir rekreasyon merkezi.**

ALKENT "Bahçe Şehir"de günün 24 saati faaliyette olan bir organizasyonla **hiçbir hizmet aksamayacak.**

Anlayış ve nezaketten oluşan bir ortamda, çiçekler içinde, mutlu ve huzurlu yaşayın...

ALKENT'TE "ŞEHİR SORUNLARI" OLMAZ!
GELİN, ALKENT'İ GÖRÜN...

ALKENT
BAHÇE ŞEHİR
MUTLU ŞEHİR

ALARKO ALKENT Tepecik Yolu, ETİLER-İSTANBUL Tel: 163 19 25/163 81 43-44 /157 13 01

Özel Sanatlar / Sanat & Sanat

çilerimizin Kanadalı, Belçikalı, Fransız, Macar, Hintli, Mısırlı ve Amerikalı rakiplerle güreş tuttuklarını gösteriyordu. Ortada bizim güreşçilerin yüreğine korku salan ne Bulgarlar, ne de Ruslar vardı. Hatta Celal Atik'in üçüncü turda bir Güney Afrikalı'yla güreştiği de biliniyordu. Bugün bile uluslararası yarışmalarda güreşçilerimize, bu adı geçen ülkelerden bir rakip çıktığı zaman, bir üst tur çantada keklik görülüyordu. Bütün bu verilerin ışığında spor yazarı Hıncal Uluç, her biri birer put olan bu "arslanlarla" ilgili şu değerlendirmeyi yapıyordu: "48 Olimpiyatları'nda harpten çıkmış, yani bütün gençlerini savaş alanlarında yitirmiş, bırakın güreşi, sporun herhangi bir dalını yapamayacak durumdaki bir dünyanın sporcularıyla karşı karşıya geldik. Ve güreşe önem verilmeyen bir dönemde bol keseden şampiyonluklar kazandık. Olimpiyat şampiyonluğu kötü bir şey değil elbet. Kötülüğü şurda oldu. Güreş birden ata sporu ilan edildi, Türkiye'de diğer sporlar unutuldu. Varsa yoksa her şey güreşe yatırıldı. Oysa bugün güreş sporu dünyanın umurunda değil. Ne seyircisi var, ne televizyon yayınlar, ne gazete yazar. Bizim memlekette eskrim neyse, dünyada da güreş o. Bütün bunlar 48'de olan çıkış ve bununla doğan yalancı efsanenin sonucudur." Uluç, "O günkü kahraman güreşçilerin, bugün yerden yere vurulan güreşçilerimizle bir karşılaştırmasını yapar mısınız?" şeklindeki soruyu da şöyle yanıtlıyordu: "Bugünkü güreşçilerimiz Londra Olimpiyatları'ndaki güreşçilerle güreşseydi, bir devrede yenerlerdi onları."

"Kendi dönemini bile." Cumhuriyet tarihinin demokrasiye geçiş yıllarının en tartışmasız eleştirmen ve dilcisi Nurullah Ataç'tı. Çelişkilerin üzerine giden, çok yönlü açık kişiliğiyle, kendi sahasında ulaşılmaz zirvelerden birine yerleşmişti. Elinden tuttuğu, adından söz ettiği şair ve romancılar şöhret basamaklarını emin adımlarla tırmanır, tu-kaka dedikleri saklanacak delik arardı. Şu günlerde toplu eserleri yayınlanarak yeniden gündeme getirilmesi planlanan Ataç'la ilgili olarak, Ahmet Oktay şu değerlendirmeyi yapıyordu: "Ataç'ın doğru dürüst bir roman, öykü eleştirisi ve çözümlemesi yoktur. Çelişkilerin üzerine giden, açık kişiliğine karşın, kimi düşüncelerinde hayli dogmatikti de. Aradan geçen 30 yıl

"Güreş ilahı"mız Yaşar Doğu. Bugüne kadar aleyhte konuşan olmadı ama...

içinde kültür yaşamımız hayli farklılaştı. Bu yüzden, öne sürdüğü düşüncelerin bugün bir işlevi olabileceğini sanmıyorum. Elbette dönemi merak edenler tarafından okunacaktır. Ama düşüncelerinin sınır-

"Üstad"ı nasıl bilirdiniz?

Her ne kadar İslam dininde putlara yer yoksa da, geçen süreç içinde İslamcı kesim de kendi putlarını yaratıyor ve onları kalın bir tartışılmazlık zırhının içine hapsediyordu. İslamcıların putlaştırdığı en önemli isim, hiç kuşkusuz Necip Fazıl Kısakürek'ti. "Baron dö Kısakürek, Prens" gibi unvanlarla anılan Necip Fazıl'ın İslamcı düşünce içindeki yeri, acaba sanıldığı kadar tartışılmaz mıydı?

Prof. Hüseyin Hatemi'ye göre, "İslam sayesinde uçurumun kenarından dönen Necip Fazıl, aşağılık duygusunu dengeli bir tevazua, megalomanisini de izzete dönüştürememişti. Üstelik, kendisini sevenleri istismar etmeyi de zekâsının bir hakkı olarak görüyor ve kendisine rüşvet-i kelam vermeyenleri kıyasıya eleştiriyordu. Eserleri duygusal övgüler ve duygusal sövgülerle doluydu. Necip Fazıl'ı bir mürşit olarak görmek

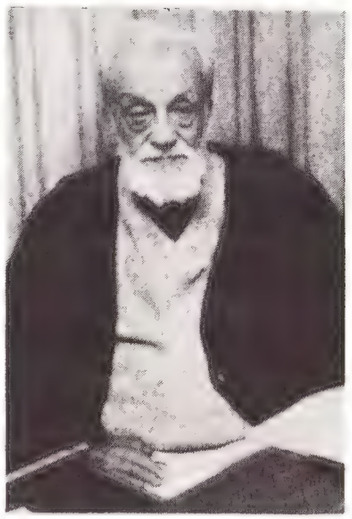
"Süper Mürşit" N.F. Kısakürek

ise olacak iş değildi."

İslamcı kesimde önemli bir ağırlığı olan Hereket Dergisi de bir "Mahkeme" kuruyor ve Necip Fazıl'ı enine-boyuna yargılıyordu. Dergiye göre "üstat", ömrünü cumhuriyet bürokrasisinin önde gelenleriyle aynı kaptan yiyip içmekle geçirmişti. Tek parti devrinde olsun, DP döneminde olsun, 1960 sonrasında olsun daima gözde ve birtakım kanallardan desteklenen bir isimdi Necip Fazıl. Özellikle DP tarafından tahsisat-ı mestureden büyük bir pay koparıyor ve bu ödenek karşılığında İslami kitleleri pasifize ediyordu. Üstelik bununla da kalmıyor, kendisine "Üstat, Mürşit-i Azam ve Süper Mürşit" gibi sıfatlar yakıştırıyordu. İşin en acıklı yanı ise fikri fiiliyle asla uyuşmamıştı.

"Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi" adlı eserinde Necip Fazıl'a yer vermediği için eleştirilere uğrayan İsmail Kara ise, "Necip Fazıl'ın bir aksiyon adamı olduğu ve fikri hiçbir derinliği bulunmadığı" şeklinde konuşuyor ve bunun nedenlerini yeni hazırladığı kitapta açıklayacağını belirtiyordu.

lılığı görülecek, günümüzün sorunlarını aydınlatması bir yana, kendi döneminin sorunlarını bile yeterince anlayamadığı bilinecektir.''

Bu mavi yolda. Yunan / Latin kültürünün öne çıkmasında Ataç'ın payı ayrı bir tartışma konusuydu şüphesiz. Ancak cumhuriyetin geçiş dönemi olarak nitelenen bu yıllarda, Halikarnas Balıkçısı'nın teorik planını oluşturduğu Mavi Yolculuk mitosu da doğuyordu. Eserlerinde bütün Yunan / Latin kültür mirasının mavi Anadolu'dan çıktığı temasını işleyerek, bizi bu kültür hazinesinin merkezine koyan Halikarnas Balıkçısı'nın yarattığı

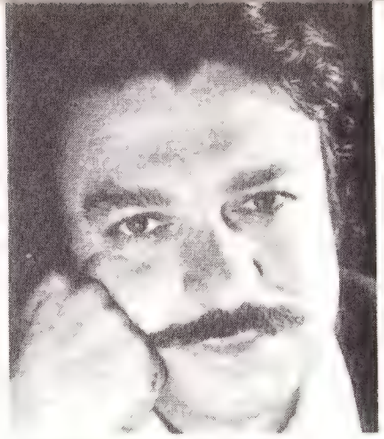

Oğuz Atay-bir edebiyat tabusu

BATUHAN KIRAN / NOKTA

İslamî kesimin ''minör putu'' İsmet Özel

Mavi Yolculuk hızla bir efsaneye dönüşünce, kültürel temelinden kopuyor, daha çok bir kültürel düzeyi belirleme aracı olarak görülmeye başlanıyordu. Murat Belge bu süreci şöyle anlatıyordu: ''Kitleler akın edince 'Sedir Adası'nda kum almak yasaktır', diye levhalar asıldı. Buna rağmen oraya pikniğe gelen binlerce orta halli insandan bazıları gizlice alıyordur bu kumu. Eyüboğlu gibi, deniz kabukları ve başka şeylerle süsleyerek kumdan bir dizayn çıkarmıyorlardır. Aynı heyecanı da duymuyorlardır. 'Alınması yasak olduğuna göre bir değeri vardır, biz de alıp götürelim' diyorlardır.''

Majör putlar, minör putlar. İlk putun ne olduğu bilinmiyordu. Ola ki Cennet'te Adem'e yasaklanan o dokunulmaz elmaydı. Belki de bu, insanların giderek daha kolay ve çok sayıda oluşturacakları putların ilk habercisiydi. Ancak bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler, aydınlanma çağı, bireyin öneminin artması gibi Batı'da yaşanan gelişmelerle birlikte, put ve putlaştırma kavramı da tarihte bir yaprak olarak beliriyordu. Ancak kapalı toplum özelliği gösteren Türkiye ve benzer ülkelerde putlaştırma eğilimi bütün hızıyla sürüyordu. Tek değişiklik son zamanlarda ülkemizde giderek belli bir çevre tarafından dokunulmazlık duvarı örülmeye çalışılan bazı minör putların ortaya çıkmasında görülüyordu. Bunların arasında en belirgini, ''Tutunamayanlar''ı eleştirel bir bakışla anlatmasına karşın, ''Tutunamayanlar'' tarafından dokunulmaz kılınmaya çalışılan Oğuz Atay'dı. Genç okurçizer kuşak arasındaki bu yaygın eğilim doğrusu umut kırıyordu. İslami kesimin minör putu olarak ise İsmet Özel ön plana çıkıyordu. Bu

''Çalıntı kuşu''

Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu romanını bilmeyen var mı? Feride'yi Anadolu yollarına düşüren Kamran'ın çapkınlığı hangimizi öfkelendirmedi ki? Ya Feride'nin Anadolu'nun ücra köy köşelerindeki akıl almaz serüveni? Bu da pek çok genç kızımızı etkilemiştir hiç kuşkusuz. Kitabın kısa sürede popüler olması, birkaç defa sinemaya aktarılması ve nihayet geçtiğimiz yıllarda TV dizisi haline getirilmesi hep bu ilgi yüzündendi... Ama Çalıkuşu'nun ''Çalıntı kuşu'' olabileceği hiç aklınıza gelir miydi?

Sadi Günel, Guy Chantepleure'ün ''La Passagere'' adlı eserini okuduğu zaman işte bunun için çok şaşırmıştı. Çünkü Phyllis Feride, Kerjan da Kamran olup çıkmışlardı ne hikmetse. Konu da aynı mıydı ne? ''Yakışıklı, tahsilli, zengin ve hain bir erkeğin, içinde yarattığı sevgiyi anlamamasına kızıp da, kaderini öğretmenliklerde arayan, tertemiz bir gönülle sığındığı evlerin erkekleri tarafından sarkıntılığa uğrayan, kendinden hayli yaşlı iyi bir insanla zifafsız evlenme yapan sevgi küskünü Phyllis ile Feride arasındaki tek fark, birincisinin kelebek kadar narin, ikincisinin arı gibi sokucu olmasıydı.'' Eh, bu kadarcık kusur Reşat Nuri'de bile bulunurdu. Gerçi ''La Passagere''deki Fransız mühendis, Çalıkuşu'nda babacan doktor oluvermişti ama o devirde ne yazık ki ülkemizde hava mühendisliği diye bir dal yoktu. Bu da Reşat Nuri'nin suçu değil ya?

Ne var ki, Fransız yazarı Chantepleure'ün 1911 yılında kaleme aldığı romanı 1958'de ''Çalıkuşu Gibi'' adıyla adapte eden Sadi Günel yine de insaflıydı. Çünkü, kitaba yazdığı önsözü şu satırlarla noktalıyordu:

''Eğer bu romanda, okurlarım da benim gibi aynı inanca varırlarsa, şimdiden kendilerine şunu hatırlatmak isterim: ''Çalıkuşu 'La Passagere'e ne kadar benzerse benzesin, öyle bir Türk romanıdır ki, kopyası aslından aşağı kalmayan değerli tabloları andırır. Bu bakımdan yazarını tebrik etmemiz yerinde olur.''

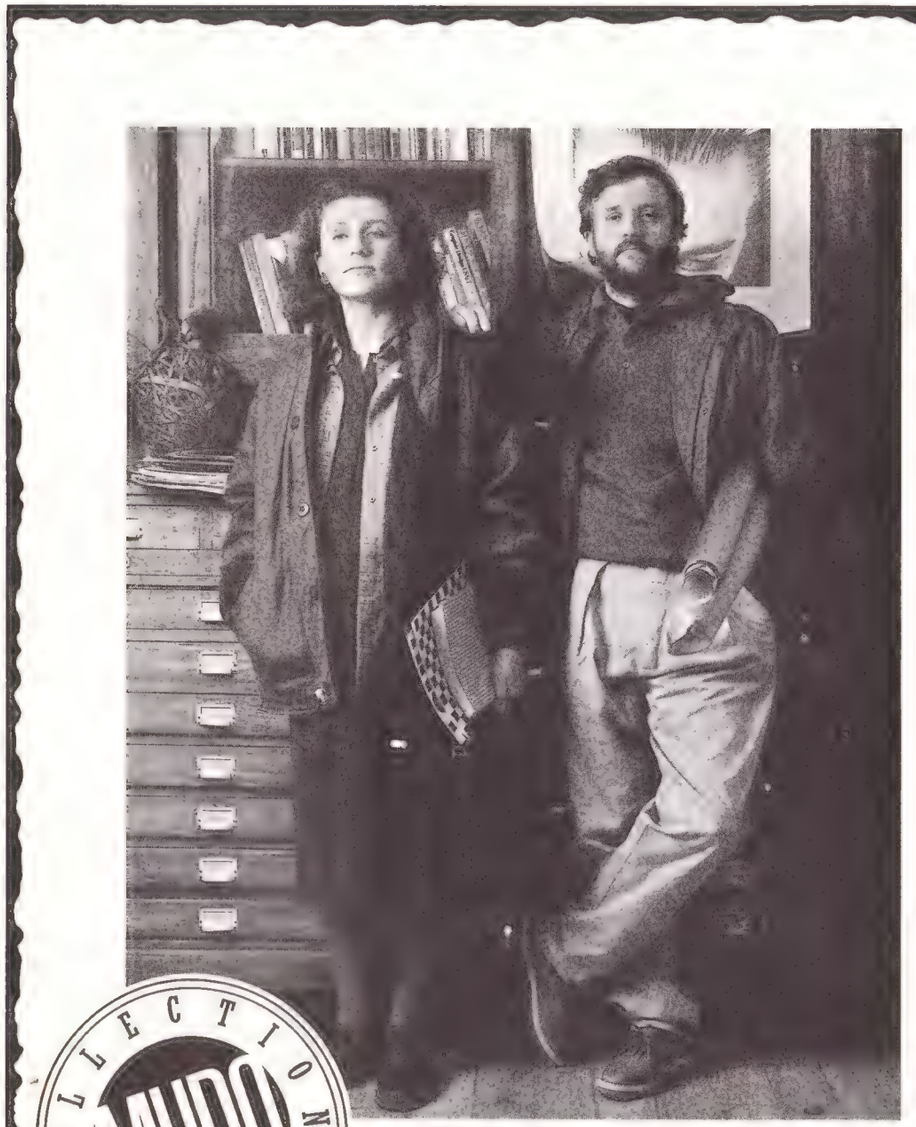

COLLECTION MUDO 1981

Paul McMillen ve ortağı Füsun Gençsu kendi reklam ajanslarında. 10 dakika sonra bir toplantıda olmaları gerekiyor.

Çift taraflı, kapşonlu su geçirmez mont, Pamuklu ekose bluz, Polo yaka lambswool elbise, Külotlu yün çorap, Hakiki deri lastik taban ayakkabı. *Mudo Collection.*

Kapşonlu, deri su geçirmez kaban, Pamuk gabardin gömlek, Polo yaka shetland gömlek, Gabardin pantalon, Hakiki deri lastik tabanlı ayakkabı, Örgü kemer, Flanel şapka. *Mudo Collection.*

arada Zülfü Livaneli gibi potansiyel majör putlar da yok değildi.

Helene kaç kez kaçırıldı? Putlarla dolu bir alan da mitolojiydi kuşkusuz. Örneğin Truva Savaşı'na yol açan, güzelliği dillere destan Helene bunlardan biriydi. Paris'in Helene'i kaçırmasıyla Truvalılarla Yunanlılar arasında başlayan savaş tam on yıl sürmüştü. Homeros'un İliada Destanı ile Heredot tarihi böyle yazıyordu. Ancak Suriyeli-Yunan hatip filozof Lukionas bu görüşü paylaşmıyordu: "Helene dedikleri kadar güzel değildi. Ben gördüm, akça pakça ve kuğu kızı denecek kadar uzun boyunluydu, aşağı yukarı Hekabe yaşında bir ihtiyarcıktı, nasıl olmasın ki, kendisini bir defa da, Herakles'in çağdaşı olan Theseus kaçırmıştı."

Efsanelerden hangisi doğru bilinmiyordu. Ancak önemli olan hiçbir şeyin dokunulmazlık katına konulmaması, tartışılabilmesiydi. Putlaştırmanın önünün tıkanmasının da başka bir yolu yoktu zaten...

Serhat ÖZTÜRK-Sefa KAPLAN

"Putlaştıranlar daha sakıncalı..."

Şair ve denemeci Enis Batur, put ve putlaştırma kavramlarına ilişkin olarak* Nokta*'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Sizce putlaştırma nedir?

Batur: Putlaştırma eğilimi tamamen konjonktürel bazı nedenlere bağlı. Örneğin Yılmaz Güney'in putlaştırıldığını düşünüyorsak, bunun altında siyasal iktidarların bir dönem adından bile sözedilmesini sakıncalı bulması gibi faktörlerin büyük önemi var. Bu türlü tavırlar o kişiye karşı zaten bağlılığı olan insanların onu yüceltme düzeyine doğru itmelerine neden oluyor. Eleştiri ya toptan kaldırılıyor ya da kısılıyor. Geriye konuşabildikleri anda övenler kalıyor, eleştirenler ise hiç kalmıyor. Bu da kısa bir süre içerisinde söz konusu kişinin kendiliğinden bir dokunulmazlık kazanmasına yol açıyor. Bu konjonktürel durum bazen kısa, bazen de uzun bir zaman dilimine yayılabiliyor. Uzun sürerse, eleştirisini saklı tutan insanların bilendiği görülüyor. Ve söz hakkını kullanma hakkını elde ettiği zaman objektif değerlendirmeler getirecekken, yıllardır susmanın getirdiği hınçla veryansın, girişiyor. Mesela Nâzım Hikmet olayında bunu yaşadık. Nâzım'ın pek sık yıkanmadığını söylemeye kalktı Sertel, ortalık birbirine girdi. Bu o kadar önemli bir mesele değil ki. Adam yıkanır, yıkanmaz kime ne? Türkiye'de Nâzım'ın yaşadığı süre içinde yaşanan siyasal boyunduruk bir türlü kaldırılamadığı için, bir süre sonra katmerleşe katmerleşe düpedüz bir dokunulmazlık alanı doğdu. Kimse çıkıp da Nâzım'ın şu şiirlerini beğenmiyorum, ya da Nâzım Hikmet'i şair olarak sevmem, gerekçem de şudur diyemez hale geldi.

Nokta: Sizce putlaşanlar mı, yoksa putlaştıranlar mı daha tehlikeli?

Batur: Ben putlaştıranları daha sakıncalı buluyorum. Asıl mesele orada. Demek ki kişilerde bir şeye bağlanma ihtiyacı had safhada. Bu bir inanç bunalımı demektir. Kişilik, kimlik bunalımı demektir.

Nokta: Putlaştırma eğilimindeki kişilerin belirgin özellikleri neler?

Batur: Çifte standart, oportünizm, riya... Bizde putlaştırılan bir başka şey daha vardır. Uzun süre çeşitli kesimlerin putlaştırdığı bir şey: Türk halkı, Türk milleti. Yani "Halkımız bunu beğenmez", "Halkımız bunu sevmez". Kim bu halkımız Allahaşkına? Bu, bu kadar homojen bir tabaka mıdır? Ne bakımdan onun değerleri her şeyin üstündedir? Çünkü bakıyorsun bazı tepkileri ve yaklaşımları nedeniyle apaçık sorgulanması gereken birtakım şeyleri dile getiriyor bizim halkımız. Zeki Müren olayı bunun somut bir göstergesi. Müren, belli özellikler zinciri arzeden bir kişi. Ama o, sanki bu özellikler zinciri yokmuş gibi sunuyor kendini. Halkımız bunun var olduğunu pekâlâ biliyor, ama o da Müren'in sanki kendisinde bu özellikler yokmuş gibi göstermesinde bir sakınca görmüyor. Yani karşılıklı bir çifte standart ve riya paylaşımı içinde bunlar, el bebek-gül bebek gidiyorlar. Bu putlaştırma tipi bence en vahimidir. Tamamen bir devekuşu politikası. Şimdi burada eleştirilmesi gereken kim? Putun kendisi mi, yoksa putlaştıranlar mı? Putlaştıranların asıl eleştiri mercii olduğunu düşünüyorum. Bu halkımızsa, halkımızdır. Ne yapalım. Demokrasinin ileri olduğu ülkelerde eleştiri konusu olmayacak hiçbir insan, hiçbir konu, hiçbir kurum yoktur.

BATUHAN KİRAN / NOKTA

Nokta: 12 Eylül bu putlaştırma eğilimini körükledi mi?

Batur: Türkiye'de 25-30 yıllık yakın geçmişte sosyalizm, milliyetçilik, İslami düşünce gibi belli egemen görüşlere paralel bazı putlar belirdi. Bunların arkasından gelen 12 Eylül dönemi genel olarak birtakım şeylerin konuşulamadığı bir dönem oldu. Bunun iki nedeni var. Birincisi rejimin özelliğinden bazı konular üzerinde konuşulamıyordu. İkincisi, bazı konular üzerinde konuşulma durumu vardı, ama bazı yan konular üzerinde konuşulma durumu olmadığı için, bu konular üzerinde de konuşulmuyordu. Bu ikili sıkışma, şimdi büyük bir patlama getirecektir. Burada çeşitli kesimlerden diğer kesimlere yönelik putlara karşı hızlı bir eleştiri dönemi başlatabilir. Başlangıçta bunların büyük bir bölümü rasyonel olmayabilir. Ama en azından put olayının sarsılması zaten gerekli. Başta yanlış da olsa, sonradan zamanla doğru noktasını bulabilir.

Nokta: Yıkılanların yerine yenileri konmuyor mu?

Batur: Genç kesimlerden, bu putlara karşı sıdkı sıyrılmış, ya da bu bağlanma dönemlerini yaşamadığı için uzun uzadıya bir inanç takısı yaşamayan insanlar, farkında olmaksızın kendi putlarını getirmeye başladılar. Tabii bunlar minör putlar, majör değil. Majör putlar çok geniş kesimler tarafından oldukça sivri ideolojilere bağlı olarak beslenen putlardır. Bunlar öyle değil. İçerikleri daha muğlak, ama dokunulmazlıksa, dokunulmazlıkları yine var. Benim gördüğüm, edebiyat alanında Oğuz Atay, İsmet Özel var. Enis Batur diyenler olabilir. İtirazım yok. Dar bir alanın insanları tarafından dokunulmaz ilan edilen, belki altı böyle çizilerek değil ama sentetik bir koruma cephesi oluşturuluyor etraflarında. Hatta bunlara Murat Belge'yi de dahil etmek isterim. Belge, politik olarak karşı fraksiyonlar tarafından eleştiriliyor olabilir, ama kendi etrafındaki insanlar tarafından, şaka yollu "Tekke şeyhi" diye adlandırdığımız olayı yaşıyor. Şimdi Murat Belge mi sorumlusu bu işin?

Nokta: Bir de tarih sorunu var.

Batur: Evet cumhuriyet döneminin en önemli putlarından biri de tarihtir. Tümüyle yanlış yazılmış bir tarih. Üstelik çok garip biçimde hiçbir tabanı olmayan bir tarih. Tek tek olaylara baktığınızda muazzam bir putlaştırma ve dokunulmazlık var. Kanuni Sultan Süleyman deniyor. Yahu bu, ekonomiden anlamadığı için Osmanlı İmparatorluğu'nu çökerten adam. Sonra 1. Dünya Savaşı olayı var. Kitaplar hâlâ "Biz 1. Dünya Savaşı'nı kaybetmedik, Almanlar yenildi diye bizde yenik sayıldık" gibi, deli saçması şeyler yazıyor. Bunlar Cumhuriyet'e devredildi. Cumhuriyet'te bunlara birer kılıf uydurdu. Şunları yücelteceğiz, şunları aşağılayacağız diye. İş bitti. Bunların adı konuldu, reçetesi verildi, bitti. Biz bu yanlışı tekrarlaya, tekrarlaya sürdürdük.

Özel Kişilerden,

Özel Kişilere...

1988 ÖZEL ERAS AJANDASI

ERAS

ERAS REKLAMCILIK SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
TUNALI HİLMİ CAD. ÇAKIROĞLU İŞHANI KAT: 6 DAİRE: 68 TEL : 168 09 43 - 168 09 53
KAVAKLIDERE / ANKARA

BİR TRAGEDYA

Türkiye'nin kara kalbi

Başkenttir kendileri...

Ankara, Ankara, çirkin Ankara, senden kaçmak ister her bahtı kara... Kış erken inince, geleneksel hava kirliliği sorunu da yeniden gündeme gelecekti elbette. Hava kirliliği her yıl olduğu gibi gene halk sağlığını tehdit ediyor. Havadaki duman oranı yüzde yüzün üzerinde artarken, en tehlikeli semtlerden birinin de Kızılay olduğu belirtildi.

Yetkililer, hava kirliliği sorununu şehire kömür dağıtmayarak çözmeyi düşünüyorlar... Öyle ya, kaloriferler yanmazsa ortalıkta duman diye de bir sorun kalmaz! Ankara ağır kış koşullarında bir de ısınma derdinin pençesinde.

Ankara, bilindiği gibi, çağ atlayan Türkiye'nin başkenti.

BÜLENT KIZANLIK / NOKTA

Koş ki çağın bu çağ değildir!

BİR KOMEDYA

Avrasya... Fasarya!

Uluslararası 5. Avrasya Maratonu, geleneksel sakillik görüntüleriyle sonuçlandı. Boğaziçi Köprüsü'nden başlayan parkura starta 10 dakika kala gelen Başbakan Özal'ın "Arslanlarım benim!... Hey maşallah!" tezahüratıyla başlayan koşu altüst oldu. Atletler hedefe koşacaklarına Özal'ın yanına koştular ve tekrar start noktasına geri döndürülemediler. Görevlilerin yarışı durdurma çabaları da sonuç vermedi.

Yarışı Danimarkalı pehlivan kazandı. Türk pehlivanları da Yunan'ı ve Rus'u geçerek kendilerinden beklenen vatan görevini yerine getirdiler. Öte yandan karmakarışık bir düzende yapılan halk koşusu sonuçları iptal edildi.

İstanbul trafiği de koşu boyunca felç oldu.

HAFTANIN İNCİSİ

"Asgari ücret 100 bini aşacak. İstersek enflasyonu da bir günde sıfırlarız."

Ahmet Kurtcebe Alptemoçin
Maliye Bakanı

KISA... KISA...

• **İktidar tekel zammı konusunda** fena yakalandı... Seçimlerin 1 Kasım'da olacağından son derece emin olan hükümet, fiyatı 500 liraya çıkarılmış Samsun ve Maltepe sigaralarını yanlışlıkla şimdiden piyasaya sürdü, daha sonra yapılan gaf anlaşıldı ve yeni etiketli sigaralar şimdilik toplatıldı... Söz konusu sigaraları 30 Kasım günü bu fiyattan satın alacaksınız!

• **Türkiye'de ve Batı'da "stress"** nedenleri açıklandı. Ülkemizde insanlar evlilik, kıskançlık, iş koşulları, aile ilişkileri ve askerlik gibi konular yüzünden bunalıma girerken, ABD'liler de hangi ülkeye tatile gitsek diye kara kara düşünüyorlarmış...

BİR FOTOGRAF

(BÜLENT KIZANLIK / NOKTA)

Geçirdiği bir trafik kazası sonucu Şanlıurfa Hastanesi'ne "düşen" işçi Sinan Demir, yatak yüzü, ilaç yüzü görmeden bu odaya kapatıldı, üstelik dört gün dört gece aç susuz bırakıldı! Ne atlıyorduk, nereye atlıyorduk, kim atlıyordu acaba?

BİR PORTRE

Melek Kaya

Vatandaş Melek Kaya, dört çocuğu ile devlet kapısına dayandı ve Zeki, Hanefi, Abdülhadi ve Şerife'yi devlete devretmek istediğini bildirdi...

Vatandaş Melek Kaya 37 yaşında. Erzurum'un Akkale ilçesinin Dağyurdu köyünden. Üç ay önce eşini kaybetmiş. Melek Kaya dört çocuğuyla aç kalmış. Üstelik sokakta.

Durum canına tak edince de Erzurum Vilayet Konağı'nın kapısına dayanmış ve "bu çocuklara ben bakamıyorum, onları devlete emanet ediyorum" demiş.

Melek Kaya ağlaya ağlaya durumunu anlatırken, devlet kapısından olumlu bir yanıt alamadığını da belirtiyor.

CUMHURİYET

BASINDAN YORUMLAR

Yok yahu?

10 Kasım bir çoklarınca bir "duygu" seli haline getirilmiştir... **Atatürk** etrafında sadece duyguya istinat eden bir havanın yaratılması, Marksist-Leninistler'ce de pompalanmış ve bundan büyük ölçüde istifade de edilmiştir. Zira, bu duygu bulutunun sislemesinin ardına saklanarak, senelerce propagandalarını yapmışlar, Sovyetler'in meşhur "desinformation" kampanyasına hizmet etmişlerdir.

Ergun Göze, 10 Kasım, Tercüman

Neci, neci?

(...) 1971'de yaşamıştım. Kültür Bakanı olarak göreve başladığımın ertesi günü, Başbakan Erim **"Halkevleri Kongresi"**'nde hükümeti temsil etmemi istedi. Konuşmacılar arasında adım yoktu, ama kürsüye davet edildim, **"İrticalen"** uzunca bir konuşma yaparak izlemeyi düşündüğümüz **"Kültür politikası"**nın anahatlarından bazılarını anlattım. Bu arada, bir **"Kültür devrimine yönelmek"** amacından ve iki ayrı kavram olarak **"Kemalizm"** ile **"Atatürkçülük"**ten söz ettim.

İki gün sonra, Başbakan'ı gördüğümde, korkulu ama kesin bir ifadeyle, kimseler işitmesin diye fısıldayarak, dedi ki: **"Tağmaç Paşa, Halkevlerindeki konuşmanızda kullandığınız iki söze takılmış. Bundan sonra,** 'Kültür Devrimi' **demeyin. Kültür Devrimi Kızıl Çin'de olur, bizde olmaz.** 'Kemalizm'**de yok artık. Biz Kemalist değiliz, Atatürkçüyüz."**

Talat Halman, 9 Kasım, Milliyet

EMRE ULAŞ / NOKTA

Bak bakalım neciymiş

Bu bakımdan, Kemalizm sözünün zamanla Atatürkçülüğe dönüşmüş olması bile ilginçtir. Kemalizm, büyük ölçüde bağımsızlık idealinden, pozitivist düşünceden kaynaklanan, devrimleriyle, kültür atılımlarıyla ve devletçi ekonomisiyle toplumu yukarıdan aşağıya değiştirmeyi amaçlayan bir bütünlüğün adıydı. Doğrularıyla, yanlışlarıyla yaşanan, ama hiç kuşkusuz bu toplumun tarihine büyük damgasını vurarak yaşanan bir bütünlük.

Atatürkçülük ise, Kemalizmin ardından neler yapılmışsa, hepsini, o bütünlüğe ters düşseler de, onun zorunlu devamı olmasalar da, hatta ondan kaynaklanmasalar da hepsini Mustafa Kemal Atatürk'e bağlayarak yapmanın adı. Atatürkçülüğe bakarsanız, bugünkü çarpık demokrasinin temelini de Atatürk atmıştır, hatta nerdeyse ekonomideki özelleştirme de Atatürk devletçiliğinin kaçınılmaz sonucudur. Öyle bir Atatürk ki, adeta çok yaşlanmış, ne yaptığını, ne söylediğini bilmez olmuştur. Yaptıklarını ona yaptırtanların ve söylediklerini ona söyletenlerin "Atatürk 100 yaşında, 101 yaşında, 102 yaşında..." diye bir tekerleme buluşları da boşuna değildir. Yaşlandıkça kendinden uzaklaşan, tanınmazlaşan bir Atatürk.

Mümtaz Soysal, 10 Kasım, Milliyet

TUNUS /BURGİBA'YA KARŞI DARBE

Gitti Habib, geldi Ali

Otuz bir yıldır ülkesini yöneten, dünyanın en yaşlı cumhurbaşkanı Habib Burgiba, geçtiğimiz hafta içinde devrildi. Burgiba gibi Batı ve laiklik yanlısı olan Başbakan Ben Ali'nin ülkeyi siyasi kargaşalardan ve ekonomik çıkmazdan kurtarması güç görünüyor

Son günlerde hastalığının iyice arttığı biliniyordu. Bunadığı konusundaki dedikodular da artmıştı. Yürüme zorluğu çekiyordu. Darbeyi düzenleyen Başbakan Ben Ali'nin söylediğine göre algılama kapasitesi küçük bir çocuğunkine inmişti. Ama, gene de, nice badireler atlatmış, sömürgecilik yıllarının bu sert, çetinceviz lideri ve bağımsızlık sonrasının karizmatik cumhurbaşkanının tipik bir yaşlılık hastalığına yenilerek, bir gecede sessiz sedasız devrileceğini herhalde kimse tahmin etmemişti.

Darbe sonrasının tipik manzarası: Eski liderin resmi indirilip yerine yenisininki asılıyor

Tunus'un devrik lideri Burgiba. 31 yıllık iktidarın sonunu hastalık getirdi

Batı'ya karşı bir "Batıcı." Tunus'un devrik cumhurbaşkanı Habib Burgiba, milliyetçilik düşüncesiyle küçük yaşlarda tanışmıştı. Fransa'daki üniversite yıllarında, "Burada Fransa'ya karşı savaşmak için okuyorum" diyecek kadar sömürgeciliğe karşıydı. Kendisine rehber olarak Atatürk, Gandi ve Bolivar'ı geçmişti. Tek hedefi vardı: Tunus'u Batılı ve laik bir cumhuriyet haline getirebilmek. Yıllarca hapiste kalacak, sürgüne gönderilecek, mücadelenin her çeşidini deneyecek, adı ülkesinin adıyla anılacak, kendisine "Mücahidi Âzam" sıfatı yakıştırılacaktı. 1956 yılında ülkesinin bağımsızlığını kazanmasıyla artık düşüncelerini yaşama geçirme vakti gelmişti.

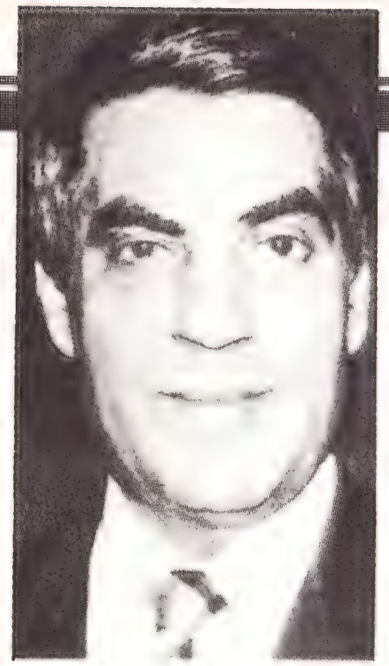

Ben Ali, Burgiba ekolünden biri olarak tanınıyor

Ama Batılı bir açık toplum yaratmak hiç de kolay değildi. Burgiba, daha bağımsızlığın ilk yıllarında kendisine rakip olacak kadar güçlenen iki kişiyi, siyasi görüşleri uymadığı gerekçesiyle tasfiye edecek, 1956'dan sonra 1981 yılına kadar ülkede demokratik seçimler yapılmayacak, 1975 yılında kendini ömür boyu cumhurbaşkanı seçtirecek kadar ileri gidecek, siyasi muhaliflerine karşı hiçbir zaman hoşgörü göstermeyecek, demokrasiyi, "şimdilik ulaşılması mümkün olmayan bir aşama" olarak ilan edecekti. Gerçi ülkede geniş bir sosyalleşme hamlesi başlatmış, kadınlara birçok haklar vermiş, ramazanda televizyonda halka hitap ederken rakı içecek kadar laiklik gösterisine girişmişti, ama bunlardan hiçbiri Tunus'a Batılı bir kimlik kazandıramamıştı. Üstelik ülke, bağımsızlıktan bu yana, önce Mısır'dan gelen Nasırcı sonra İran'dan gelen radikal İslamcı cereyanlara sürekli açık kalmış, ekonomik durum ise gittikçe bozulmuştu. Bütün bu olup bitenler Burgiba'nın bunaklığıyla birleştiğinde darbe için zemin hazır oluyordu.

Otuz bir yıldır ülkeyi yöneten liderin devrilmesi halk arasında sevinç yaratmıştı, ama yeni liderin Burgiba'dan farklı olacağı konusunda hiçbir gösterge yoktu. Ben Ali, gerçi iktidara gelir gelmez bazı siyasi suçluları affetmişti, ama zaten her Arap lideri, yönetimi ele geçirdiği ilk yıllarda göreli bir özgürlük ortamı sağlıyordu. Ayrıca, Ben Ali, Batı'da eğitim görmüş tipik bir Burgiba yanlısıydı ve başbakanlığı sırasında da yüzde 14'lere yükselen işsizliğe, 3 yıldan beri artmayan asgari ücrete, temel ihtiyaç maddelerindeki sübvansiyonun azaltılmasına, son yıllarda etkinliklerini gittikçe artıran İslam radikallerine, ülkenin en önemli ihraç kalemi olan fosfat gelirinin düşmesine, siyasetçilerin, gazetecilerin ve sendikacıların ikide birde tutuklanmalarına karşı ciddi bir program hazırlamış değildi.

ARAPLAR DARBEYİ SEVER

Dünyada askeri darbelerin çokluğu açısından Latin Amerika ülkeleriyle boy ölçüşebilenler varsa, bunlar şüphesiz Arap ülkeleriydi. Demokrasilerin, hiçbirinde yaşayamadığı bu ülkelerde, bağımsızlıkları kazandıkları yıllardan beri sesini duyurabilmenin tek yolu bir öncekini devirmek oldu. Üstelik, her zaman için, iktidarı ele geçiren taraf, diğer görüşlere hiç söz hakkı tanımadı ve bu gelenek hiç değişmeden bugünlere kadar sürdü.

Bazı Arap ülkelerindeki önemli darbe ve suikastler

8 Şubat 1963: Irak'ta General Kasım, Albay Arif tarafından bir darbeyle iktidardan uzaklaştırıldı ve kurşuna dizildi.

5 Kasım 1967: Yemen Devlet Başkanı Sallal, bir darbeyle iktidardan uzaklaştırıldı.

17 Temmuz 1968: Irak'taki hükümet darbesiyle bu kez Arif devrildi.

25 Mart 1975: Suudi Arabistan Kralı Faysal öldürüldü.

6 Ekim 1981: Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, bir suikast sonucu öldürüldü. Yerine Hüsnü Mübarek geçti.

15 Ocak 1986: G. Yemen'de Cumhurbaşkanı Nasır Muhammed'e karşı bir darbe girişiminde bulunuldu.

19 Haziran 1987: Birleşik Arap Emirlikleri'nin Şarca Emirliği emiri, kardeşi tarafından bir darbeyle devrildi.

MISIR

"İlerici cuntalar" çağı açılıyor

Arap ülkelerinde "ilerici cuntacılığın" kapısını açan Mısır'ın efsanevi lideri Cemal Abdül Nasır oldu. Nasır, 1940'lı yıllarda krala karşı, örgütlenen Hür Subaylar Hareketi içinde sivrilmeye başlamış ve hareketin önderliğini ele geçirmişti. 1952 yılında aralarına halk arasında sevilen General Necip'i de dahil eden radikal subaylar, aynı yılın 23 Temmuz günü yönetime el koyuyorlardı.

Ülkede her haberi geç öğrenmesiyle ünlü Kral Faruk, uzunca bir zamandır dedikoları bütün Kahire'yi saran darbeyi ancak o sabah

Darbe sonrasında, Nasır (solda) ve General Necip

radyodan öğrenecek ve alelacele tahttan feragat ettiğini açıklayacaktı. Hür Subaylar, dünyada eşi emsali görülmemiş bir uygulamayla, devirdikleri kralı devlet töreniyle sürgüne yolluyorlar, darbe bildirisini radyodan okuyan General Necip bile törene katılıyordu.

Artık yönetim radikal subaylardaydı. Bir yıl sonra cumhuriyet ilan edilecek, General Necip cumhurbaşkanlığına getirilecekti. Ama darbeciler kendilerine son anda katılan birinin, yönetimin en yüksek noktasına gelmesini hazmedememişlerdi. Kısa bir süre sonra, Nasır darbe içinde bir darbeyle Necip'i görevden uzaklaştıracak ve ipleri bir daha bırakmamak üzere ele geçirecekti.

SURİYE

20 yıla 15 darbe sığdı

Darbeler rekorunu herhalde hiçbir Arap ülkesi Suriye'nin elinden almaya cesaret edemeyecekti. Ülke, bağımsızlığını kazandığı 1946 yılından 1966 yılına kadar ordudaki hiziplerin fazla olması ve her hizbin başındaki subayın Suriye'nin yönetimini ele geçirmek istemesi sonucunda tam 15 darbe olmuştu. 1967 yılında Savunma Bakanı Hafız El Esad, yeni bir darbeyle 16. ve sonuncu kez iktidarı ele geçiriyor ve Suriye'de istikrar dönemi başlıyordu.

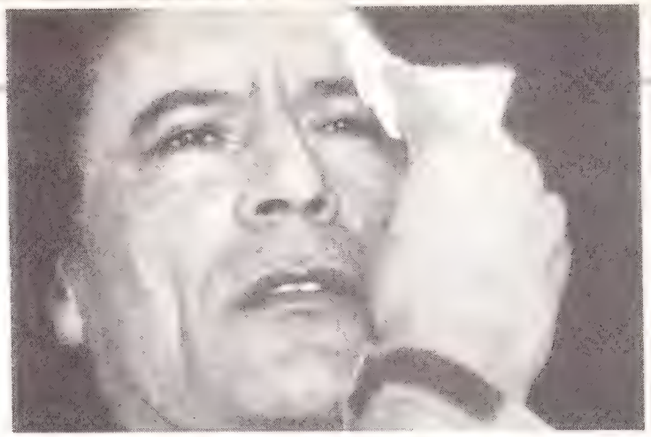

Kaddafi darbe sırasında soğuk terler dökmüştü

LİBYA

Darbelerin en acemicesi

Harp okulunda okuyan genç subaylardı. Nasır hareketini örnek alarak 1964 yılında Libya'da Hür Subaylar Hareketi'ni kurmuşlardı. Amaç, Kral İdris'i devirmekti. Sonunda 1969'un 12 Martı'nda darbeyi gerçekleştirmeye karar veriyorlardı. Bütün hazırlıklar tamamdı. Ama hiç hesaba katmadıkları bir olay, bu projeyi ertelemelerine yol açacaktı. O gece Arapların ünlü şarkıcısı Mısırlı Ümmü Gülsüm'ün Bingazi'de konseri vardı ve ülkenin bütün ileri gelenleri orada olacaktı. Onları gidip konserde tutuklamak ise darbecilik ahlakına sığmazdı doğrusu. Hür Subaylar Merkez Komitesi derhal toplanıyor ve darbeyi önce 24 Mart'a, sonra da belirsiz bir tarihe erteliyorlardı.

Nihayet 1 Eylül günü kral Türkiye'de tatildeyken muratlarına ererek darbeyi gerçekleştiriyorlardı. Ama bu sefer de radyoda okuyacakları bildiriyi yazmayı unutmuşlardı ve metni hazırlayana kadar radyoda devrimci marşlar çaldırmak zorunda kalmışlardı. Bütün dünya, Muammer Kaddafi adını bu acemi darbeden sonra duyacaktı.

Ama darbecilik geleneği hâlâ vardı ve darbenin kimden geleceği kesinlikle belli olmazdı. Hafız Esad, 1980 yılında Müslüman Kardeşler'in başlattığı Hama kentinde-

Hafız Esad, darbeler ülkesi Suriye'ye istikrar getirmiş,otoritesini bütün ülkede sağlamıştı

Sonradan itibarı iade edilen Rıfat Esad kardeşini devirmeyi başaramamıştı

ki büyük ayaklanmayı çok kanlı bir şekilde bastırarak halkın desteğini bir ölçüde kaybedip arkasından da sağlık durumu bozulunca, bu kez kendisine en yakın kişi olan kardeşi Rıfat Esad darbe hazırlıklarına başlıyordu. Komplo bir süre sonra ortaya çıkartılacak ve Rıfat Esad ağabeyi tarafından sürgüne gönderilecekti.

CEZAYİR

Devrim öz evladını yedi

Acaba dostu Che Guevara'nın "Korkma, halkı silahlandır" uyarısına kulak verseydi o uğursuz darbeyi önleyebilir miydi? Cezayir Devrimi'nin bir numaralı mimarı Ahmet Ben Bella, Fransa'ya karşı bağımsızlık savaşını yıllarca büyük bir kararlılıkla sürdürmüş, hürriyet uğruna uzunca bir süre Fransız hapishanelerinde kalmıştı. 1962'de bağımsızlık kazanıldığında ülkenin tartışılmaz önderiydi ve aynı yıl başbakanlığa getirilecekti. Genelkurmay Başkanı Bumedyen'le içten içe çatışmasına karşın aralarında her şey iyi gibi görünüyordu. Ama 1965 Haziranı'nda uykudan uyandırıldığında başucunda, bir zamanlar Bumedyen'e karşı atadığı General Tahar Zbiri'yi silahlı olarak gördüğünde kendisi için yeniden hapis ve sürgün günlerinin başladığını anlamıştı. Tarih adeta tekerrür etmiş,

Ben Bella (altta solda) ve Bumedyen (altta sağda) Cezayir'de Fransız askeri varlığına karşı beraberce savaşmışlardı

Fransa'da Danton'un, Rusya'da Troçki'nin başına gelenler bu kez Ben Bella'yı bulmuş ve olay Cezayir Devrimi'nde kapkara bir leke bırakmıştı.

Aydın DEMİRER

YUNANİSTAN / SİLAH ALIMINDA YOLSUZLUK

Bir bu skandal eksikti!

Özel hostesiyle aşk ilişkisi yüzünden başı oldukça sıkışan Papandreu henüz bunun etkilerini bertaraf edemezken kendini yeni bir skandalın içinde buldu. En yakın dostu ve danışmanı Luvaris, F-16 uçaklarının yerine Mirage ve Magic-2 füzeleri alınmasını sağlayarak yüklü bir komisyonu cebine indirdi.

"Tüm devlet alımlarına sıkı bir kontrol sistemi getirilmelidir. Aksi takdirde bazı kişilerin devlet eliyle zengin edilmesinin önüne geçilemez." Seçim kampanyası sırasında bu sözleriyle puan toplayan muhalefet partisi lideri, bir süre sonra seçimleri kazanacak Yunanistan'a başbakan olacaktı. Papandreu bu meseleyi propaganda malzemesi olarak kullanmakta haklıydı. O güne kadar her iktidar döneminde partiye yakın bazı kişiler devlet alımları sırasında sağladıkları komisyonlarla zengin edilmiş ve birçok yolsuzluk ayyuka çıkmıştı. Bu yüzden Papandreu iktidara gelir gelmez, devlet alımlarını organize etmek üzere bazı şirketler kuracak birçok özel şirketi de "sosyalleştirerek" devlet kontrolü altına alacaktı. Böylece, aracılar ortadan kaldırılıyor ve alımlardan doğan komisyonlar da hazineye kalıyordu. Ancak, Savunma Bakanlığı alımları bu önlemlerin dışında bırakılmıştı. Çünkü ulusal çıkarlar bu konuda gizlilik gerektiriyordu ve bu alandaki çalışmalar özel bir prosedürle yürütülmeliydi.

Buraya kadar her şey iyiydi. Fakat geçenlerde Papandreu'nun yakın arkadaşı Yorgi Luvaris'in, Savunma Bakanlığı'nın Fransız Matra şirketine ısmarladığı Magic-2 füzeleri üzerinden komisyon aldığı ortaya çıkınca bütün gözler yeniden, özel hostesiyle ilişkisinden dolayı şimşekleri üzerine çeken başbakana çevrilecekti. Luvaris, Papandreu'nun hem sırdaşı hem de danışmanlarından biriydi, ayrıca kendisi tarafından devlete ait İTCO adlı şirketin başkanlığına getirilmişti. Bütün bu sıfatlara haiz biri elbette sık sık Savunma Bakanlığı'nı ziyaret edebilirdi. İşte bu sık ziyaretler sonucunda Luvaris, yaklaşık 110 milyar liralık Magic-2 siparişini ayarlamayı ve yüklü bir komisyonu cebine atmayı becerecekti.

Bundan bir süre önce Yunanistan Hava Kuvvetleri için F-16'larla birlikte Fransız yapısı Mirage uçaklarının da alınmasına karar verilmişti ve bunda Papandreu'nun siyasi tercihinin rol oynadığı söyleniyordu. Oysa ordu yetkilileri teknik açıdan F-16'ları tercih ediyordu. Üstelik Mirage'lar ısmarlanınca, bunlarla birlikte kullanılan Fransız Magic-2 füzelerinin de alınması gerekiyordu ve bunların fiyatı Amerikan füzelerinden çok daha pahalıydı. Fakat sonunda Luvaris'in ısrarları baskın çıkacak ve Fransa'ya 200 adet Magic-2 sipariş edilecekti.

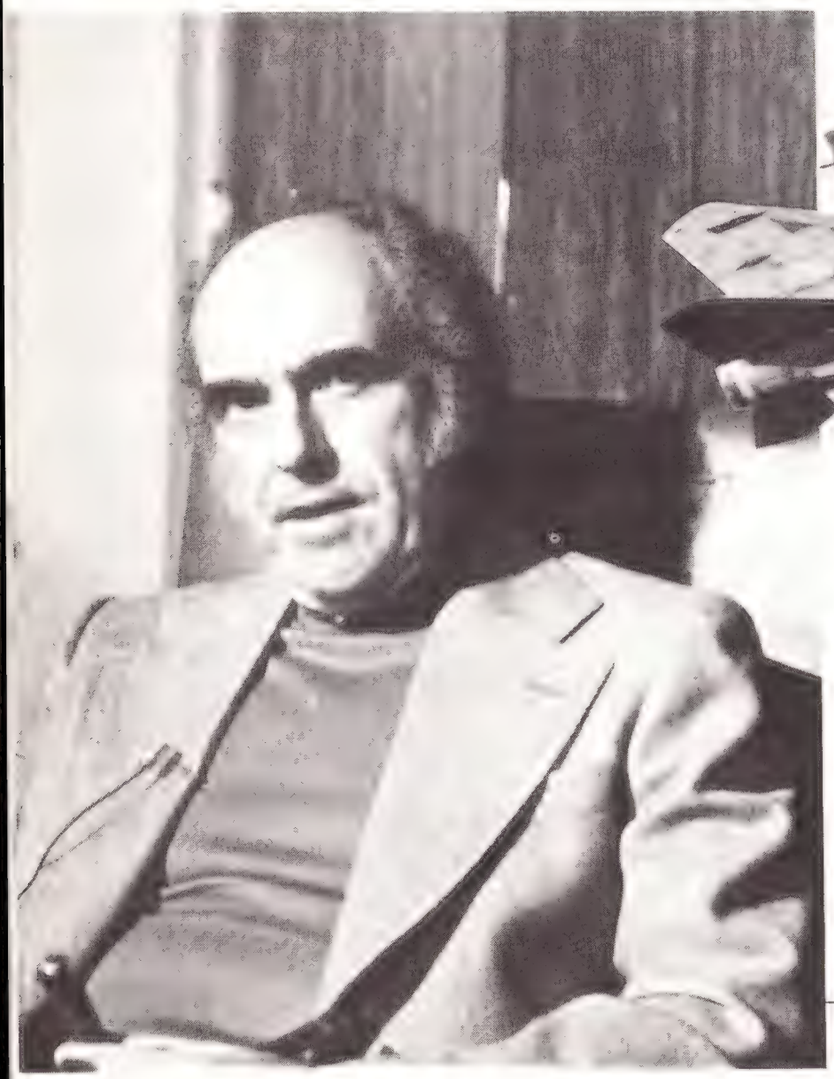

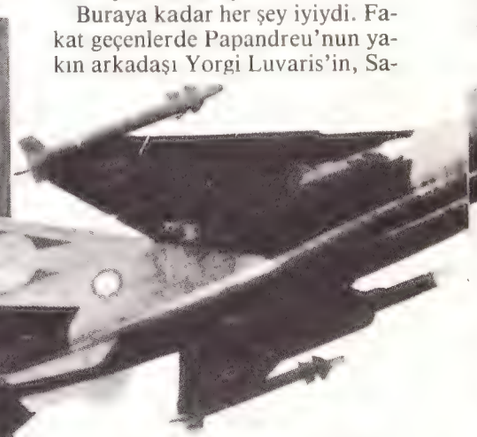

Papandreu artarda patlayan skandallardan sıyrılmayı iyi biliyor

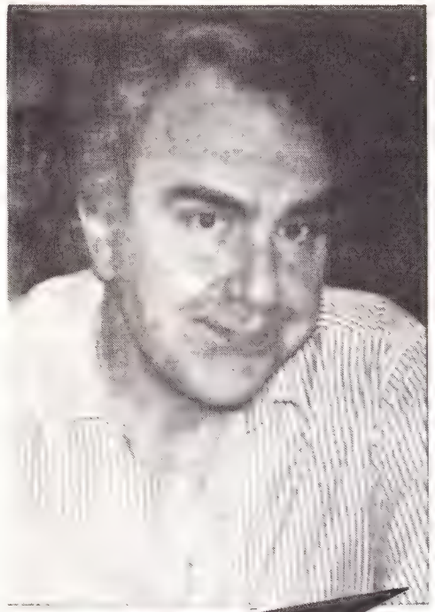

Başbakanın yakın arkadaşı Luvaris, Mirage'larla birlikte kullanılan füzelerin alımında voliyi vurdu

Şirketin hem müdürü, hem tercümanı: Luvaris. İlk bakışta gayet normal gibi görünen bu işlem, Luvaris'in kimliği araştırıldığında bazı kuşkular uyandırmaya başlamıştı. Nitekim Yunan basını bu konuya eğilerek araştırma derinleştirildiğinde Papandreu için hiç de iç açıcı bir sonuç çıkmayacaktı. Luvaris, Magic-2 füzelerinin yapımcısı olan Fransız Matra'ın Yunanistan temsilciliğine bağlı bir şirketin başkanlığını yürütüyordu. İşin garip tarafı, bu şirketin yöneticileri, Savunma Bakanlığı yetkilileriyle Magic-2'ler üzerine pazarlık ederken, iki büyük şirketin başkanı ve başbakanın yakın dostu olan koskoca Luvaris bu görüşmelere "tercüman" olarak katılmıştı. Bunun yanında Luvaris'in bu pazarlıklar sürerken sık sık Savunma Bakan Yardımcısı Sehiotis'i ziyaret ettiği de biliniyordu.

Olay, işin içine karışan şirketlerin ve isimlerin çokluğu nedeniyle girift gözükmesine rağmen oldukça açıktı. Luvaris, başbakanın desteğiyle ya da ona yakınlığından yararlanarak bağlı olduğu şirketler grubunun, temsilciliğini yaptığı Fransız füzelerinin satın alınmasında nüfuzunu kullanarak aracılık etmiş ve karşılığında da tabii ki yüklü bir komisyon almıştı. Tam, Deniz Kuvvetleri'nin daha da büyük çapta bazı alımları için devreye girmek üzereydi ki, Yunan basınının çabalarıyla ipliği pazara çıkarılıyordu. Bunun üzerine Luvaris, Devlet şirketi İTCO'dan istifa etmek zorunda kalacaktı. İşin ucu tabii ki başbakana da dokunuyordu fakat Yunan basınına göre, Papandreu, en yakınlarını feda etmek pahasına da olsa, zor durumlardan sıyrılmayı iyi bildiğini defalarca ispat etmiş bulunuyordu.

Mihail Vasiliadis / ATİNA

Canon
LBP-8II
LASER BEAM PRINTER

GERÇEK Mİ?

HESMAK
MASAÜSTÜ MATBAACILIK SİSTEMLERİ

TEL: 151 58 96 (4 Hat)

aç kapa!

Eczacıbaşı

Artema armatürler serisi, klasik eser güzelliğinde yeni bir armatürle zenginleşiyor: Artema/Arlux.

Klasiği bir yaşam tarzı olarak benimseyenler; evlerinde de bir klasik eser güzelliğini, Artema/Arlux'ü tercih edecekler.

Artema /Arlux serisinde, hepsi birbirinden güzel, krome, renkli-kromajlı (kırmızı ve beyaz) 14 ayrı armatür var. Klasik zevkle donanmış banyo ve mutfakları artık Artema /Arlux'ler tamamlayacak, mekânlara güzellik katacak.

Artema / Arlux: Artema teknolojisinden bir klasik eser!

Genel Dağıtım: dasa Dağıtım ve Satış A.Ş.

YENİ ARLUX

ARTEMA

Eski fotomodel Terry, Vincenza ile arkadaşlığı sayesinde yepyeni bir insan oldu.

İTALYA / BİR SEVGİ VE DOSTLUK ÖYKÜSÜ

Katil fotomodelin yeniden doğuşu

Uyuşturucu, alkol ve fuhuş batağında yuvarlanan ve sevgilisini öldürdükten sonra hapse giren fotomodel güzel Terry, burada tanıdığı bir Kızıl Tugaylar militanının dostluğu sayesinde yepyeni bir insan oldu

Genç kadın kocaman duvarlarla çevrili binanın kapısını çalarken çok huzurluydu. Kendini bir kuş kadar hafif ve mutlu hissediyordu. Aslında hüzünlü olması gerekirdi belki de. Ama değildi. Az sonra kocaman demir kapı aralanacak ve genç kadını daha uzun bir süre dışarı bırakmayacak şekilde içine alacaktı. Burası Bergamo Hapishanesi'ydi.

Terry Broome buraya ilk kez üç yıl önce getirilen Terry değildi artık. O, demir parmaklıklar arasında gerçek kişiliğini bulmuştu. Ve işte bu yüzden on günlük izinden döndüğünde hüzünden çok huzur duyuyordu. Cezasının geriye kalan sekiz yılı için hayıflanmıyor ve "Bunu yaptığım hataya karşı bir borç olarak görüyorum" diyordu. İtalyan basını son günlerde "Terry Broome mucizesi" nden sık sık söz eder olmuştu. Nasıl olmuştu da, uyuşturucu ve alkolün batağında kendini kaybetmiş katil kız bu kadar değişebilmişti? Gazeteciler çok geçmeden bu mucizenin yaratıcısını bulmakta gecikmeyeceklerdi. Bu, 22 yıla mahkûm eski bir Kızıl Tugaylar militanı olan Vincenza adlı genç bir kadındı.

İki ayrı dünya. Terry ve Vincenza ilk gençlik yıllarını farklı yollarda geçirmiş iki kadındı. Terry en güzel yıllarını gece kulüpleri ve bir sürü erkeğin yatağında geçirmişti. Vincenza ise politik ve sosyal sorunlara kafa patlatmış, terör olaylarına karışmıştı. Kader onları bir hapishane hücresinde bir araya getirmiş ve bu buluşma iki kadının da hayat çizgilerinin yönünü değiştirmişti.

Terry, 29 yaşında bir Amerikalıydı ve birkaç yıl önce fotomodel olan kız kardeşinin yolundan gitmek için İtalya'ya gelmişti. Çocukluğu oldukça kötü geçmişti. Kendisini sürekli döven bir babası vardı ve 16 yaşındayken iki kişinin tecavüzüne uğramıştı. Aslında bir köylü kızıydı. Kendini bir anda uyuşturucu ve alkol batağının içinde buluvermişti. Elbise değiştirir gibi sevgili değiştiriyor, fakat sadece üst

PAN AM'DAN DAHA FAZLA KONFOR BEKLİYORSUNUZ. HAKLISINIZ.

Konfor.

Hatırladınız mı? Havayollarında neredeyse unutulmaya yüz tutmuş bir kavram oldu konfor. Pan Am için değil. Bu yıl Pan Am'ın sunduğu yeni konforlar hakkındaki haberlerin ardı arkası kesilmeyecek.

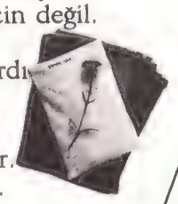

First Class'ta daha fazla konfor. Clipper® Class'ta daha fazla konfor. Economy Class'ta daha fazla konfor.

First Class'ta yepyeni Sleeperette® koltuklarımızda konforun âlâsını yaşayacaksınız.

Clipper Class'ta aynı sırada sekiz değil, şimdi altı koltuk var. İstediğiniz gibi ayaklarınızı uzatıp dinlenebileceğiniz, dilerseniz çalışabileceğiniz çok daha geniş, çok daha şık, çok daha rahat koltuklar.

Pan Am sizi yepyeni halılarıyla, daha ferah bir dekor içinde, daha mükemmel aydınlatma düzeniyle, yeni elektronik kulaklıklarıyla, daha zengin, daha yaratıcı menüleriyle ağırlayacak.

Dahası var. Uygulayacağımız yeni rezervasyon sistemiyle bilet işlemleri büyük hız kazanacak, havaalanında uzun kuyruklar oluşmayacak.

Ve nereye giderseniz gidin, dünyaca ünlü Pan Am hizmeti yine emrinizde olacak.

Konfor istiyorsanız, gelin bizimle uçun. Konforun keyfini yaşayın.

PAN AM'DA DAHA FAZLASINI BULACAKSINIZ.

HİLTON METHALİ 80223 / Harbiye - İstanbul
Tel.: (1) 131 23 39 / 40 / 41 / 42 - 131 23 43 / 44 / 45 / 46; Teleks: 22 694

Terry ve Vincenza demir parmaklıklar ardında

Terry eski günlerinde gece kulüplerinin yıldızıydı.

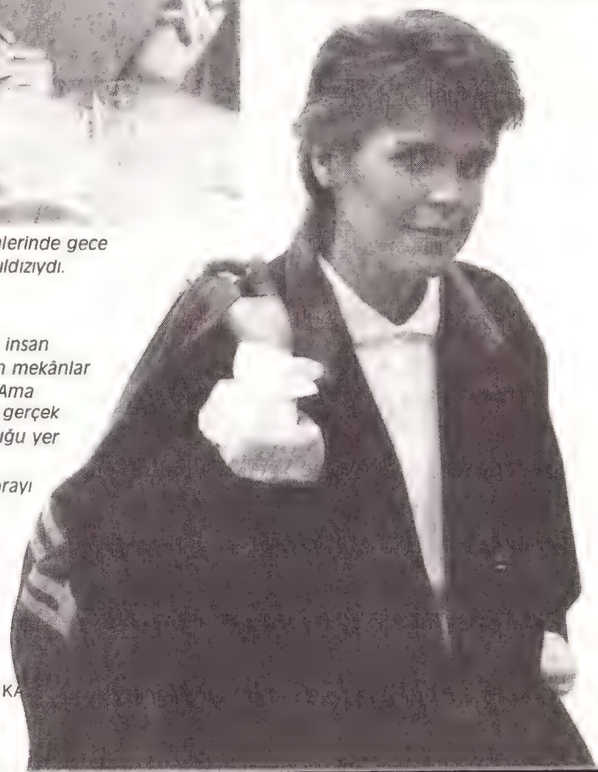

Hapishaneler, insan kişiliğini bozan mekânlar olarak bilinir. Ama Terry Broome gerçek kişiliğini bulduğu yer olarak hatırlayacak orayı

düzeydeki erkeklerle birlikte oluyordu. Bir gün, Milano hipodrom kralının oğlu Francesco ile tanışacak ve bu ilişki onu daha da pisliğe sürükleyecekti. İtalyan sosyetesinin ünlü play-boylarından olan Francesco tam bir güzel kadın avcısıydı. En çok tercih ettiği kadın Terry idi, ama ona çok kötü davranıyordu. Kendisine bu tür muamele yapılmasına tahammül edemeyen genç kadın aşırı alkollü olduğu bir sırada sevgilisini vuracaktı. Hapisteki ilk günleri tam bir kâbustu. İtalyanca bilmemesinden dolayı düştüğü yalnızlık, bunalımlar, uyuşturucu krizleri ve intihar girişimi. Tam her şeyin bittiğini sandığı bir sırada Bergamo Hapishanesi'ne nakledilmişti. Fakat burada da mahkûmların hiçbiri İtalyancayı doğru dürüst konuşamayan biriyle hücresini paylaşmak istemiyordu. Aynı hapishanede istenmeyen biri daha vardı: Asabi ve saldırgan mizaçlı Vincenza. Dava arkadaşları bile bu kapalı ortamda onu çekemiyorlardı. Sonunda Terry'yi bu eski militan kadının yanına vereceklerdi.

Facialar yaratması beklenen bu zorunlu birliktelik, tersine her iki kadın için de bir mucizenin başlangıcı olacaktı. Politik idealler, terör ve silah dünyası ile kokain, fuhuş ve gece kulüpleri dünyasının buluşmasından sevgi, dostluk ve güvenle örülmüş yepyeni iki hayat doğacaktı.

Dostluğun gücü. Vincenza 35 yaşında eski bir öğretmendi. Çeşitli terör olaylarına karışmaktan 22 yıla mahkûm olmuştu. 13 ve 16 yaşında iki kızı vardı ve belki de onlara ulaşamayan anne sevgisini bu zavallı Amerikalı kıza aktararak hayatını kurtarmıştı. Terry onun desteğiyle uyuşturucu krizlerini atlatmış, güven duymayı öğrenmişti. Artık yaşamdan korkmuyordu, dünyada iyi insanlar da vardı. Vincenza ise onu koruyabildiği ve güç verebildiği için son derece mutluydu. Bu dostluk onu da değiştirmiş, sakin, müşfik bir kadın oluvermişti. Her ikisi de artık hayata olumlu bakıyorlardı. Onları birbirlerine bu kadar yakınlaştıran ortak temel kuvvetli dini inançlarıydı. Vincenza hızlı bir solcu olmasına rağmen dinine oldukça bağlıydı.

Bu mutlu beraberlik bundan altı ay öncesine kadar böylece sürüp gidecekti. Vincenza davasının yeniden görülmesi sonucunda tahliye olacak ve sevgili arkadaşını demir parmaklıklar arasında bırakıp özgürlüğe koşacaktı. Fakat "gözüm arkada kalmadı" diyordu, çünkü Terry artık kendi ayakları üzerinde durabiliyordu. Üstelik bir süre sonra o da yarı özgür olacaktı. Gösterdiği iyi hal nedeniyle iki ayda biron günlükizin yapmaya, bir yıl sonra da her gün gündüzleri dışarı çıkmaya hak kazanacaktı. Terry geçenlerde ilk iznini kullanmak üzere demir kapıdan sıyrıldığında karşısında biricik dostu Vincenza'yı buluyordu●

SHP Sosyaldemokrat Halkçı Parti

KADIKÖY-BEŞİKTAŞ 1. BÖLGE MİLLETVEKİLİ ADAYLARI

İSMAİL CEM
Yazar, TRT eski Genel Müdürü

ALİ HAYDAR ERDOĞAN
Avukat, İl Yön.K.Üyesi

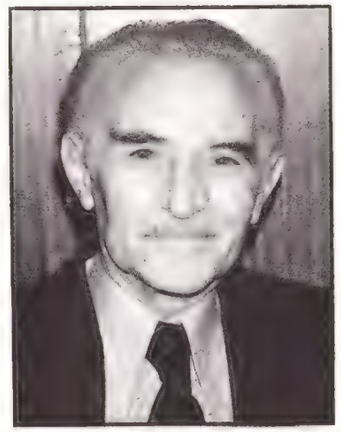

CEMİL GEZMİŞ
Eğitimci, Em.İlköğretim Müfettişi

MEHMET YILDIZ
Yük.Müh.Mimar, Beşiktaş İlçe Bşk

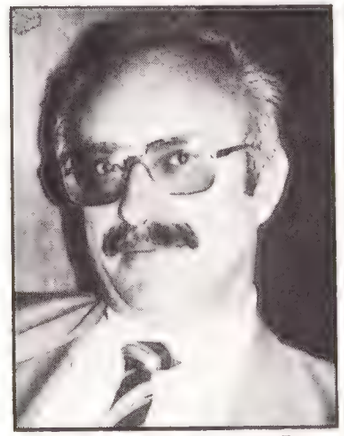

ALGAN HACALOĞLU
DPT Eski daire Bşk.Y.Müh-İktisatçı

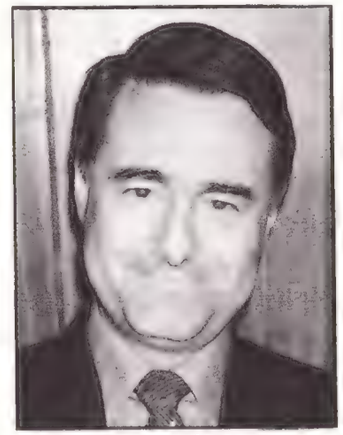

KOREL GÖYMEN
Kamu Yönetimi Doçenti, İstanbul eski İl Bşk.

GELİŞEN, GÜVENLİ, ÇAĞDAŞ TÜRKİYE İÇİN

HALKIMIZDAN DESTEK İSTİYORUZ!

İSTANBUL BİRİNCİ SEÇİM BÖLGESİ (BEŞİKTAŞ-KADIKÖY) İLÇELERİ

Beşiktaş Mahalleleri
Abbasağa, Akadlar, Bebek, Balmumcu, Ortaköy, Mecidiye, Konaklar, Kuruçeşme, Arnavutköy, Etiler, Levent, Nisbetiye, Dikilitaş, Cihannuma, Yıldız, Türkali, Vişnezade, Muradiye, Sınanpaşa, Ertuğrul, Kültur.

Kadıköy Mahalleleri
Caferağa, Osmanağa, Rasımpaşa, Koşuyolu, Zühtupaşa, Feneryolu, Fenerbahçe, Caddebostan, Suadiye, Erenköy, Göztepe, Bostancı, Kozyatağı, Sahrayıcedid, Fıkırtepe, Dumlupınar, Eğitim, Acıbadem, Hasanpaşa, Yeni Sahra, İçerenköy, Küçükbakkalkoy, Kayışdağı, Merdivenkoy

amaç 'aydınlanma'dır

SERVER TANİLLİ

Nasıl bir demokrasi istiyoruz?

HENRI KRASUCKI

Çağdaş sendikaya evet

AMAÇ YAYINCILIK
Çatalçeşme Sokak 15/1 Cağaloğlu-İstanbul
Telefon: 522 11 96

ENTSPIEGELTE GLÄSER

Gözlük camınızda yansımayı önleyen entspiegelte kısaca ET kaplama yoksa görüşünüz yeteri kadar net değildir.

Kaliteli bir gözlük için yansıtmasız gözlük camı gerekir. Entspiegelte kaplamanın değişik yoğunlukları vardır. Kısaca ET, Gold ET, Süper ET, Gold filter ET gibi.

Gözlük camınız ne olursa olsun konkav, konveks, Astigmat. Siz Entspiegelte kaplamalı olmasını tercih edin. Ayrıca;

- ▶ Yüksek myopi kusurlarınız için % 40 daha ince ve daha hafif TİTAL 40 ET ZEİSS.
- ▶ Yüksek hipermetropi kusurlarınız için % 40 daha ince ve hafif HYPAL ET ZEİSS.
- ▶ Katarakt ameliyatlarından sonra APHAL ET ZEİSS.
- ▶ Presbiopi (yakını görememe) kusurlarınız için her mesafeyi görebileceğiniz GRADAL HS ET ZEİSS.

"Çünkü gözleriniz en iyisine lâyıktır..."

optik tunalı

Tunalı Hilmi Cad. 111/A
Tel: 128 08 84 ANKARA

VAKKO

Halkla İlişkiler Bölümü

İÇİN...

- Zevkli ve yoğun bir çalışma ortamına hızla uyum sağlayabilecek kadar çalışkan ve yetenekli
- En az bir yabancı dilde yazışmayı çok iyi derecede bilen ve dosyalama konusunda bilgi sahibi

YÖNETİCİ SEKRETERİ

- Yanlışsız ve hızlı İngilizce, Fransızca 10 parmak daktilo yazan
- Teleks, fax kullanabilen

DAKTİLO-SEKRETER

aranmaktadır.

İsteklilerin **19 Kasım Perşembe, 20 Kasım Cuma günleri** saat 12:00-14:00 arasında Vakko Fabrikaları, Merter-İstanbul adresinde **Deniz Adanalı**'ya şahsen başvurmaları rica olunur.

Vakko

İ

ORTA AMERİKA

Damla damla barış

ABD Dışişleri Bakanı George Shultz'un geçtiğimiz hafta içinde, Nikaragua'da yönetime karşı mücadele eden Kontralara yapılan yardımın bir yıl süreyle ertelendiğini açıklaması üzerine Orta Amerika için barış planı yeniden gündeme geldi. Bu yılki Nobel Barış Ödülü'nü kazanan Kosta Rika Devlet Başkanı'nın adıyla anılan Arias Planı'nın yürürlüğe konması için saptanan süre, geçenlerde sona ermiş, fakat somut bir gelişme kaydedilmemişti. Plana imza atan beş ülkeden hiçbirinde takvime bağlanan hedeflere ulaşılamadı ve ateşkes sağlanamadı. Ancak bölgede en büyük sorunu teşkil eden Nikaragua'da Devlet Başkanı Ortega ilk kez Kontralarla doğrudan görüşebileceğini açıkladı, ancak bu da lafta kaldı. El Salvador yönetimi ise tek taraflı olarak ateşkes ilan ederken, Guatemala'da hükümet ile devrimci örgütler birkaç iyi niyet açıklamasından ileri gidemediler. ABD yönetiminin barış sürecini hızlandırmak için Kontralara yardımı ertelediğini açıklamasından sonra ise barış çabalarının hızlanması bekleniyor.

Cüneyt Arai—SİPA

Orta Amerika planı, Nikaragua'da yıllarca süren iç savaşı sona erdirebilecek mi?

PORTRE

BORİS YELTSİN

Gorbaçov kurbanı glasnostçu

Sovyet Lideri Gorbaçov'un değişim ve açıklık politikalarının ateşli savunucusu ve SBKP Moskova Komitesi Başkanı Boris Yeltsin geçtiğimiz hafta içinde bizzat Gorbaçov tarafından görevinden alındı. Yeltsin, bundan bir süre önce reformların yavaş gitmesi nedeniyle parti yönetimini eleştirerek istifasını sunmuştu. Ancak Gorbaçov, fazla aceleci ve hatalı bulduğu Yeltsin'in böyle kendi iradesiyle gitmesine göz yummak istememiş olmalıydı ki istifası incelenmek üzere geri çevrildi. Gorbaçov'un 70. yıl konuşmasında da şiddetle eleştirdiği bu tür aceleci eğilimler, daha kesin bir dille mahkûm edilmeliydi. Ve öyle de oldu. Geçen yıl politbüro yedek üyeliğine seçilen 56 yaşındaki Yeltsin, daha önce de parti yöneticilerine tanınan bazı imtiyazları eleştirmesi nedeniyle şimşekleri üzerine çekmişti.

Agatha Christie, kadın yazarlar arasında birinci olurken Lenin'e geçilmekten kurtulamadı

UNESCO

Çeviri şampiyonları

UNESCO'nun hazırladığı bir rapora göre, son bir yıl içerisinde en çok kitabı çevrilenler, oldukça renkli bir liste oluşturuyor. Rapora göre, Lenin birinciliği alırken, kendisini Agatha Christie ve Walt Disney izliyor. Dördüncü durumda İncil bulunuyor. Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinciler ise, sırasıyla, Jules Verne, Karl Marx, Barbara Cartland ve Hans Andersen'in.

Prens Mark Philip, sürat söz konusu olunca protokol kurallarını bir yana itiyor

"Hayır, ben güzel değilim. Bir kere dudaklarım kocaman, yanaklarım çok toplu, eh göğüslerim ve kalçalarımın dolgunlukları da ortada. Çok şükür, erotik sahnelerde erkek oyuncunun altında kalıyorum da bedenimin gerçek yüzü fark edilmiyor". Avrupa sinemasının yeni "bombası" Beatrice Dalle kendinden böyle söz ediyor. Peki, niye herkes güzel buluyor onu? Neden Fransız erkekleri düşlerinde onu görüyor? Belki de yanıt şurada: Bir yanda, "egzersiz müptelası", sabah ve öğlelerini kepek unuyla geçiştiren, sevişmelerini takvime bağlayan 80'li yılların Amerikalı güzelleri var. Öte yanda da, yeni yeni ortaya çıkan "iştahlı" Fransız güzeller. Beatrice Dalle ikincilerin iyi bir örneği. Mesajı almak için gözlerine bakmak yeterli: Dalle "istiyor", siz de "istiyorsanız", güzellik kimin umurunda?... Önemli not: Bugünlerde Marco Bellocchio'nun yönetiminde ikinci filmi "La Visione del Sabba"yı çeviren genç oyuncunun ilk filmi "Betty Blue", bu sezon Türkiye'de de gösterime girecek.

İNGİLTERE

Ne de olsa prens!

Prenses Anne'ın kocası Prens Mark Philip trafik kurallarına uymamakla tanınır. Bu yüzden de zengin bir trafik cezaları koleksiyonuna sahip. Geçenlerde son olarak, azami hız limiti 110 km. olan yolda 260 km. hız yapmaya kalkınca mahkemelik oldu. Newsburg mahkemesi, Prens Philip'i yaklaşık 200 bin liralık bir cezaya çarptırarak prensin koleksiyonuna yeni bir "parça" kattı. Ancak, aynı mahkeme aşırı hız yapan başka bir gencin ehliyetine el koyma kararı verince ortalık birden karıştı. İngiliz basını bu haksız tutumu görmezlikten gelemedi ve gerek Prens Philip, gerek yargı organları yerden yere vuruldu.

DOĞU ALMANYA

Honecker'in kızı olmak şerefi

Glasnost politikası Doğu Bloku liderlerinin özel hayatlarındaki bazı gerçeklerin de ortaya çıkmasına yol açıyor. Bunun son örneği de Doğu Alman lideri Honecker. Şimdiye kadar liderlerin biyografilerinin yer aldığı resmi yıllıklarda tek çocuk babası olarak gözüken Honecker, 1987 yıllığında iki çocuk sahibi olarak tanıtılmış. Böylece Honecker'in birinci evliliğinden doğan Erika adlı kızı da devlet tarafından kabul görmüş oldu. Şimdiye kadar sadece ikinci eşi olan Margot Feist ile evliliğinden dünyaya gelen Sonia bu şerefe nail olabiliyordu.

Honecker yıllar sonra iki çocuklu oldu

KISA...KISA...

• **Hemingway'in İhtiyar Adam ve** Deniz adlı eserinden uyarlanan ve müziği Sovyet bestecisi Youri Kasarian tarafından gerçekleştirilen opera eserinin dünya prömiyeri Havana'da yapıldı.

• **Mathias Rust'un Kızıl Meydan'a** indirdiği Cessna-172 uçağı Hamburg Uçak Kulubü tarafından bir parfüm firmasına satıldı. Firma bunu hem reklam hem de bir barış kampanyası için kullanacak.

• **Bu yıl en çok mülteci kabul eden** ülke 3 milyon kişiyle Pakistan oldu. İkinci ve üçüncü sırada ise İran ve ABD var.

İTO SEÇİMLERİ / İKİ ADAY İKİ PORTRE

"1980 yılına kadar MHP'ye oy verdim"

İTO Başkan adaylarından Niyazi Adıgüzel Dalan'ın arkadaşıydı ve eski MHP'liydi. Öteki aday Dündar Uçar ise, odaların politikadan soyutlanması gereğine işaret ediyordu.

Dalan'a en ufak bir toz kondurulmasına dahi tahammül edemeyenlerin bile zaman zaman aklı karışıyor ve sormak ihtiyacını duyuyorlardı:

—Kim bu Niyazi Adıgüzel? Ne işi var Dalan'ın sağında solunda?...

Bu konuşmaların nedeni, ne zaman Dalan'ın belediyedeki bürosuna gitseler, hep yanında, Adıgüzel'i görmeleriydi... Dalan'ın Adıgüzel tarafından sürekli "marke edildiğini" düşünür hale gelmişlerdi... Ama çok da fazla bir şey bilinmiyordu Adıgüzel hakkında o sıralar...

Sonra, birden Adıgüzel adı, İstanbul Ticaret Odası seçimleri arifesinde gündeme fırlayıverdi...

Adıgüzel İTO Meclisi üyesi bile değildi. Ama, deniz otobüsleri vesilesiyle Dalan'a yakınlığı bilinen Ali Zafer Taciroğlu, Niyazi Adıgüzel'i İstanbul Ticaret Odası'nın yeni başkanı yapmak için kolları sıvamıştı bir kere...

Niyazi Adıgüzel: Akşamüstleri Dalan'ın ofisine uğrayıp, sohbet etmeyi seviyor

Dalan'ın Adıgüzel'i seçtirtmek istediği de ileri sürüldü. Çok üstüne üstüne gidilirse Dalan:

"Niyazi Adıgüzel, çocukluk arkadaşım ve ortağımdır, ama kendisini desteklemem diye bir şey yoktur" diyordu.

Adıgüzel ile bürosunda ilk kez tanıştığımız zaman önce bunu soracaktık:

—Arkadaşlığınız nereye dayanıyor?

Ne var ki Adıgüzel, Dalan'ın söylediği gibi "çocukluk arkadaşıyız" demeyecek ve dostluklarının "başlangıç noktasını" daha "yakın" bir tarihe getirip dayayacaktı:

—Üniversiteden arkadaşız. Dalan, aynı zamanda ortağımdır. Dokusan ve Türkmen Kadife'yi birlikte kurduk.

—Bu şirketlerde sizin ve Dalan'ın ne kadar payı var?

—Söz konusu şirketler halka açık çok ortaklı şirketlerdir. Ben her ikisinde de İdare Meclisi Başkanı'yım. Benim payım yüzde 10, Dalan'ın payı yüzde birdir.

Dokusan'ı 1973 yılında, Türkmen Kadife'yi de 1978 yılında kurmuşlardı. Kur garantili kredilerle kurulan bu şirketler sonradan kur garantisi kalkınca, zor duruma düşmüştü. Dolar 14 lirayken alınan borçları ödemek, yakın zamana kadar sürmüş, doları 690 liradan geri ödemeler yapmak zorunda kalmışlardı. İşte bu kriz anında Desiyab devreye girmişti. O nedenle söz konusu şirketlerde, bugün ağırlıklı pay, Desiyab'a ait görünüyordu. Ayrıca, 800 ortaklarının bulunduğunu da ifade ediyorlardı.

Arkadaşlıkları nedeniyle Dalan'ın da bilinen portresine yeni boyutlar katan o netameli soruya da hiç çekinmeden yanıt veriyor Adıgüzel.

—Bir zamanlar MHP'li miydiniz?

—Evet, 1970'lerin başına kadar MHP örgütünde adım geçti. MHP gençlik grubu içindeydim. Ama gençken başkaydı tabii. Bir şey olmamız lazımdı. Delikanlıydık. Sonradan MHP'den ayrıldım.

—Peki, ayrıldıktan sonra da MHP'ye oy verdiniz mi?

—Evet

—Kaç yılına kadar MHP'ye oy verdiniz?

—Kapanıncaya kadar...

—Ya şimdi?

OBEY

As consultants to a major industrial concern in İstanbul, we seek an

EXECUTIVE SECRETARY

to report to and support the General Manager.

The **Executive Secretary** will be fluent in English, and reflect an extrovert personality. She will be expected to have reasonable typing and/or word processing skills and filing experience.

Salary will be commensurate with qualifications and references.

Handwritten applications to include telephone number for immediate access, CV and a recent photo will be mailed until November 23, 1987 Monday to the following address to be treated in strict confidence and to be answered individually.

OBEY Yönetim Danışmanlık A.Ş.
Spor Caddesi 129 Maçka-İstanbul

OBEY

ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU

8 KASIM'DAN İTİBAREN YENİ OYUN

YALNIZ 6 HAFTA

YANIMDAKİ YATAK

GÜLDÜRÜ
2 BÖLÜM

YAZAN: MANOLIS CORRES
ÇEVİREN: TOMRİS UYAR
YÖNETEN: ALİ POYRAZOĞLU

ALİ POYRAZOĞLU – ALTAN ERBULAK
ZERRİN SÜMER – DERYA ALABORA
DUYGU ANKARA – LEVENT KAZAK
CEM ÖZER – LEVENT TÜLEK
ALİ AVENK – PEKER AÇIKALIN
MELİH EKENER – ZAFER İLKER
PELİNSU PIR – NUR GÜRKAN
SELMA PAMUK – LEVENT CAN
HAKAN KAÇAN – CENGİZ HAN
TAYFUN TARHAN.

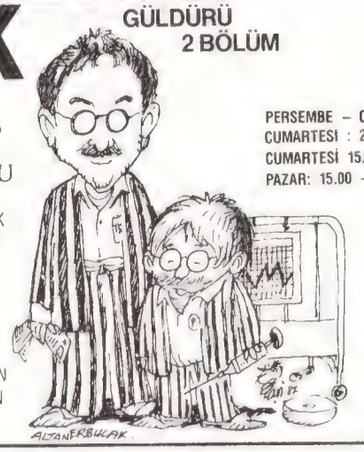

PERŞEMBE – CUMA
CUMARTESİ : 21.00
CUMARTESİ 15.00
PAZAR: 15.00 – 18.30

İSTEK ÜZERİNE SEÇİMLER MÜZİKLİ KABARE GÜLDÜRÜSÜ
SALI-ÇARŞAMBA: 21.00'DE

SIRASELVİLER 91 TAKSİM Tel: 144 46 75

—ANAP'lıyım.

Adıgüzel, şimdi ANAP'lı olduğunu söylüyor, biraz sıkıştırırsanız:

"Temelde görüşlerim değişmedi. Öteden beri aynı çizgide bulundum" diye konuşmaktan da çekinmiyordu. Zamanında MHP'nin "Türkçü" kanadında yer almıştı. Bugün açıkça telaffuz etmek istemiyor, çok üstüne giderseniz de "hayır" demiyordu. Bize fısıldanan MHP'de "dinci grup"un ağırlık koyması sonucu, örgütten uzaklaşmış olduğuydu.

Adıgüzel Malatyalıydı. Babası köylüydü. Kendisine sorarsanız biraz da bu nedenle onu çekemiyorlardı:

—Televizyona tekstil konusunda konuştuğum için söylemediklerini bırakmadılar. Ne olur TV'ye çıkmışsam? Ben de Narin gibi Dinçkök'ler gibi fabrika kurmuşum. Ama onlardan farklıyım. Anamdan, babamdan kalanla değil, fakir, fukara ile fabrika kurmuşum.

—Peki babanız köylü ve fakirdi. Nasıl iş kurabildiniz?

—Önce bir arkadaşımla teknik büro kurduk. Sonra kayınpederim öldü. Onun bir dokuma tezgâhı vardı. İş bize kaldı. Dokumacılık alanına böyle girdik. Sonra, o, dünyada tanıdığımız dokumacı esnafını örgütledik ve Dokusan'ı kurduk. O zaman idealisttik. Halk sektörüne inanıyorduk. 1969'da Dokumacılar Derneği Başkanı oldum.

Küçük esnaf kökeni Adıgüzel'in bugünkü yaklaşımlarında da yansımasını buluyor. Bir başkan adayı olarak İTO için "öngördüğü hedefler" hep küçük esnafı dikkate alıyor. Büyük holdinglere sataşacak gibi ama, şimdilik çekindiği belli. Konuşmak istemiyor. Küçüklerin yeteri kadar kredi kullanamadığını ima etmekle yetiniyor.

Tatil yapmak için boş vakit bulamadığını söylüyor. Bu nedenle "boş zamanlarınızda ne yaparsınız?" sorusuna verecek yanıtı "yok." Şirketi krizde olduğu için hiç tatil yapamamış.

Buna karşın tatilsiz ve boşvakitsiz Adıgüzel'i hemen hemen her akşamüstü Dalan'ın belediyedeki ofisinde görmek mümkün olabiliyordu. Dalan'ı sürekli "marke ettiği" savına verdiği cevap şu:

"Ortak işimiz var. Çok yakın arkadaşım. Dalan'ın yanına her zaman gitmeye vaktim olmaz. Ama işim bitince, akşamüstleri uğrarım. Konuşur, sohbet ederiz. Onu övenler çoktur. Ama ben, kimsenin söyleyemeyeceği eleştirileri Dalan'ın suratına hiç çekinmeden söyleyebilirim. 'Senden büyük Allah var' diyenlerdenim."

Adıgüzel'in iki kızı bir oğlu var. Büyük kızı Boğaziçi Üniversitesi İş İdaresi Bölümü'nü yeni bitirmiş. En küçük çocuğu ise 2 yaşında ve oğlan. İki kız, bir oğlan tablosu ve son numaranın yaşı, bir erkek çocuğu oluncaya kadar uğraştığı izlenimini veriyor.

Niyazi Adıgüzel, İTO'daki rakibi Dündar Uçar'ın "dersaneci" olduğunu ve bu nedenle esnafın sorunlarından pek anlayamayacağını düşünmekle birlikte, kendisi de "eğitim" konusuna bulaşmış durumda. Dalan'ın kuruculuğunu yaptığı İstanbul Eğitim Kültür Vakfı'nda Yönetim Kurulu Üyesi. Elektrik mühendisi olan Adıgüzel'in bildiği dil Almanca. 1977 yılında Goethe Enstitüsü'ne gidip Almanca öğrenmiş.

Öteki aday, Uçar. İTO'nun bugünkü başkanı olan Kuşçulu'nun ekibinden olan Dündar Uçar ise, Adıgüzel etrafında kopan fırtınalar nedeniyle kamuoyuna yeteri kadar tanıtılamayacaktı. Uçar, gerçekten de "dersaneci"ydi. Dilkur'un sahibiydi. Son dönemlerde de Boğaziçi Lisesi'nin de kurucuları arasında yer almıştı. İşin ilginç yanı, Uçar'ın eğitimci bir aileden gelmiş olmasıydı. Kayseriliydi ve babası, zamanında köy enstitülerinde öğretmenlik yapmıştı. Kendisi de önce ilkokul öğretmeni olmuş sonra Gazi Eğitim Enstitüsü'nün İngilizce Bölümü'nü bitirmişti. Bununla da yetinmeyip İstanbul hukuktan diploma almış ve avukat olmuştu. Ortadoğu Üniversitesi'nde yaptığı hazırlık okulu müdürlüğünü, dersaneyi açışı izlemişti.

Sadece dersanecilik yaptığı söylenemezdi.

1974'te güneş enerjisi ile çalışan ısıtıcı işine girmişlerdi birkaç arkadaş. Ama pek başarılı olamamışlardı nedense... İnşaatçılık ve iş güvenliği gibi alanlara da el atmıştı...

Kendisini yakından tanıyanlar, dünyayı gayet yakından izlediğini düşünüyorlardı.

"Hangi partiye eğilimli olduğu" sorusuna gayet ihtiyatla cevap veriyordu:

"Odaların politikadan soyutlanması gereği çerçevesinde bu sorunuzu cevaplamam gerektiğini düşünüyorum."

Tatil yapabiliyordu. Senede 1-2 roman okuyabilmeyi de sığdırıyordu programına...

Ailece benimsedikleri yaşam tarzını "lüksü olmayan, rahat ve muhafazakâr bir hayat yaşıyoruz" diye tanımlıyordu.

Lüksü olmayan derken de "Gazinoya gitmediklerini, özel lokanta alışkanlığına sahip olmadıklarını kastediyordu.

Dündar Uçar: Bugün dershanecilik yapıyor. Babası eski bir köy enstitüsü öğretmeni...

İstanbul Ticaret Odası'nın geleceğine dönük olarak yapmak istediklerini, biraz da küçük ve büyük şirketler ayrımı çerçevesinde sorduğumuzda şunu diyecekti:

"Küçükler olmadan da olmaz. Ama büyük firmaları olmayan ülkelerde de büyük gelirler oluşmuyor. Dengeyi kollamak gerek. Başka ülkelerde odaların ne yaptıklarına baktığımız zaman oldukça ilginç uygulamalar görüyoruz. Söz gelişi, Avusturya dış ülkelerde görevlendirdiği tüm ticaret müşavirlerinin seçimini odalara bırakıyor ●

BANKALARA TAZE KAN

Toplu konut, banka kurtarıyor

Nefes darlığı çeken bankalar, Toplu Konut Fonu sayesinde durumlarını iyileştiriyorlar. Ama toplu konut işine girmek 'özel izin' gerektiriyor.

Eğer sıralanan isimleri üst üste koyarsanız, durumu anlar gibi oluyorsunuz.

Son zamanlarda Toplu Konut işine giren ya da girmek isteyen bankaların adlarına bakın:

Anadolu Bankası

Pamukbank

... Ve Töbank

Sonuncu bankanın durumu henüz kesin değil. Ama, toplu konut işine girmek için ''özel izinler'' istediği biliniyor.

Acaba, toplu konut işi, nefes darlığı çeken ya da bir ara nefes darlığı çektikleri ileri sürülen bankaların derin bir nefes almasını mı sağlayacaktı?

Bu soruyu sormak için gerekli temasları yapmaya başlar başlamaz hafifçe terslendiğimizi görecektik. Pamukbank Genel Müdür yardımcılarından Selahattin Tözün:

''Zor durumdaki bankalar, toplu konut işine giriyorlar diye iddia ediyorlar. Ne alakası var?'' diyordu.

''Gerekçesi'' de ilk çıkış noktamızı bir anda anlamsıza düşürecek gibiydi:

''Konut işinde biz banka olarak Toplu Konut Fonu ile kooperatifler arasında bir köprüyüz. Konut kredileri, fondan bize gelir. Biz kooperatiflere aktarırız. Bu sırada, bizim aldığımız komisyon, toplam yüzde 2 oranındadır. Bu, yüzde ikilik komisyonun yarısını yani yüzde 1'i işin başında alırız. Öteki yüzde 1'i inşaat bitiminde...''

Bu kadar ''sınırlı'' yarar sağlayacaklarına göre, peki, neden toplu konut işine giriyorlardı?

Pamukbank yetkilileri bu soruyu yanıtlarken ''sosyal amaçlardan hareket ettiklerini'' söyleyeceklerdi:

''Konut herkesi ilgilendiren bir alan. Biz konut işine girerken birçok müşterinin ayağını da bankaya alıştırmış olacağız. Kredilerini geri ödeme aşamasına geldiklerinde, ister istemez bankamıza gelecekler ve tüm olup bitenler arasında bankamızın adı, kulaklarının bir köşesinde asılı duracak.''

Anadolu Bankası Genel Müdür yardımcılarından Cüneyt Ülsever de buna benzer şeyler dile getiriyordu. Bütün bunlara eklediği:

''Yurt dışında da bankaların konut edindirmede aracılık ettiği ve kredi verdiğiydi. Dıştaki sistem yavaş yavaş geliyordu Türkiye'ye...

Peki, Konut Fonu'ndan gelen kredileri bankalar ellerinde tutar ve hemen kooperatiflere aktarmazlarsa, ne olacaktı? İster istemez belli bir yarar sağlamayacaklar mıydı?

Bu soruya da hemen ''hayır'' yanıtını alacaktık. Yasalar, Konut Fonu'ndan gelen kredilerin ''üç gün içinde'' kooperatiflere aktarılmasını şart koşuyordu.

Artık söz bitmişti. ''Yazacak bir yanı yok bu işin'' diye düşünüyorduk ki... Geçen hafta Kıbrıs'ta ESKA'nın yapımını üstlendiği bir turizm yatırımının temel atma töreni sırasında Anadolu Bankası Genel Müdürü Şemiler'le yaptığımız bir sohbet imdadımıza yetişti. Şemiler, bazı noktaları açıkça söylemekte ''beis'' görmedi. Kendi yardımcısı Ülsever'in daha önce dile getirmekten kaçındığı ''püf noktayı'' açıklayıverdi. İşin hoş yanı, bu konuşma sırasında Ülsever de yanımızda bulunuyordu:

Şemiler ''Neden şimdilerde, bankalar toplu konut işine iştahla sarılıyorlar?'' sorusunu kendisi soruyor ve cevabını şöyle getiriyordu:

''Fon'dan verilen krediler bankalara gelecek. Ancak, yasa, inşaat belli bir seviyeye geldikten sonra, kredinin aktarılmasını öngörüyor. İşte o seviyeye zamanında ulaşmada nasıl olsa müteahhitler gecikecekler. Müteahhitler, verdikleri sözde ne kadar gecikmişse, kredi de o kadar zaman bankanın elinde kalacak. Dolayısıyla, toplu konut işine giren bankalar, her zaman ' fazladan ' bir süre kullanılabilir kaynağa sahip olacaklar●''

mükemmeli oluşturan ayrıntıları önemsiyorsanız

AUDI 80

Gövdesi tamamen galvanize sacdan mamul, paslanmaz özelliğe sahip.

Audi uzun ömürlü kaliteye erişme yönünden tamamı galvanize sacdan mamûl gövde kullanarak liderliğini bir kere daha ispatlamıştır. Bu özellik uzun vadede korozyona karşı en etkin önlemdir.

Yeni dizaynıyla sınıfının en üstün aerodinamik yapısına sahip.

0,29 gibi düşük aerodinamik katsayısının neticesinde Audi 80 daha da sessiz, daha da ekonomiktir.

İçi çok geniş ve ferah, kullanım öğeleri ile iç mekan arasındaki uyum mükemmel.

Toplu, kompakt görünüşüne karşın başkalarında olmayan hakiki konfor; önde ve arkada!

Audi

Türkiye Distribütörü
ÇİFTÇİLER TİCARET VE SANAYİ T.A.Ş.
Levent, Zincirlikuyu meydanı No. 62 İstanbul Tel. 166 51 95 Telex 26146 Cift tr.

hasşans

SABANCI'DAN BÜYÜK ÖZAL VAR

Tutturduğu hiza tam istediği gibiydi: **Turgut Özal**'ın ense kökü...

Geçenlerde, İstanbul'da yapılan bir törende, Özal'ın iki-üç sıra arkasına düşmüştü... Ama önemli değildi. Bir ufak hamle ile kendisini Başbakan'ın koltuğuna arkadan kenetlenmiş buldu... Ve hemen Özal'ın sol omzu üstünden hafifçe öne sarkarak mır, mır, mır bir şeyler anlatmaya başladı. Ancak küçük bir derdi vardı. Özal'ın gözünün içine içine bakarak anlatmak istiyor ve bunu tam başaramıyordu. Arkadan öne doğru sarkmaya kalkıştığı için bu kolay değildi. Göz göze gelerek anlatmak uğruna, bazen büyüğünün önünde diz çöken bir çocuk gibi başını Başbakan'ın çene altına getirmek zorunda kalıyordu.

ENGİN ERSEK / NOKTA

Bir zamanlar Sabancı patrondu, Özal da onun bir adım gerisinden gidiyordu...

Başbakan'ı ardından sarıp sarmalamaya çalışan bu adam **Sakıp Sabancı**'ydı...

Özal'da ise, fazla bir kımıldama yoktu. İleri, ufuklara doğru bakıyordu. Sadece arada bir başını yana çevirir gibi yapıyordu. Keyifle kenetlemişti ellerini göbeğinin üstünde... Gözbebeklerinde gururlu bir pırıltı... Çenesini büküşünden, gerdanına doğru dalgalanan reflekslerde başka bir eda vardı. Neden olmasındı ki? Şimdi, bir şeyler anlatabilmek için arkasından dolanıp gelen bu adam, bir zamanlar onun patronuydu... Ve yine bir zamanlar, şimdikinin tersine, Sabancı daha öndeydi, Özal da onun bir adım ardında gitmek zorunda kalıyordu. Sabancı grubunda bir tarihte çalışmasını da o kadar önemsemeyebilirdi. Ama... İşe, sabahları biraz geç geldiği için "çıkışmalarını" kolay unutur muydu? O yıllarda, gece geç saatlere kadar çalışırdı. Buna karşılık, sabahları saat 10'dan, 11'den önce gelmiyordu. Sonra, bir gün, gayet nazik bir tonlamayla da olsa "Bu böyle olmaz, siz de herkes gibi işe erken başlasanız" diyeceklerdi... Özal da sessiz sedasız çantasını toplayıp ayrılıverecekti Sabancı grubundan. Gidiş o gidiş. Ne bilsindi Sabancı onun sonradan Başbakan olacağını... Kimse de dememişti ki:

"Mağrur olma Sabancı, senden Büyük Özal var."

Genç kitapçı, Füruzan'la yaşıt olmak istemişti...

KİTAPÇININ FÜRUZAN'A İLTİFATI

İstanbul'daki TÜYAP Kitap Fuarı, kitap satışlarına umulan canlılığı getirmiş gibiydi... Hafta arası bir gündü... Saat beş altı sularıydı... Fuarın tek tük müşterileri arasında, romancı **Füruzan**'ın da olduğu fark edildi... Füruzan, bir hanım arkadaşı ile stantları geziyordu... Kitapları inceledikleri bir duraklama sırasında, tezgâhın gerisinde duran genç delikanlı satıcı, klasik kitapları gösterdi:

"Almaz mısınız" diye...

Ne desinler?

"Biz daha önce hem de çok önce okumuştuk bunları. Teşekkür ederiz" diye yanıtladılar.

Laf burada biter sanıyorlardı.

Delikanlı, derin bir iç çekti:

"Keşke, ben de sizlerin kuşağında dünyaya gelmiş olsaydım. Hem, daha çok satacaktım bu kitapları, hem de kitap satmanın tadına varacaktım. Oysa şimdi yeterince kitap satamadığım gibi sürekli de hevesim kırılıyor.

Sizin eskiden 'okuduk' dediğiniz kitapları, bugünün gençleri almak şöyle dursun tanımıyorlar bile. Diyorum ya, keşke sizin zamanınızda dünyaya gelmiş olsaydım."

DAĞLARCA'NIN SUÇ DUYURUSUNA YANIT

Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Cumhuriyet gazetesi'nde yeni bir şiiri yayınlandı. "Savcıya Suç Duyurusu" yapıyordu Dağlarca bu şiirinde:

Savcıya suç duyurusu

Anayasa'nın
3. sözbaşı buyurur
"Bu ülkenin dili
Türkçedir" diye buyurur.

Çoğunluk adına konuşan Başbakan
Gece gündüz buyurur
Çıkar yasanın, ulusal varlığın dışına
Tayyare, meydan, müşterek, muhteva diye buyurur

Ey savcı
Görevin sana buyurur
Kocaman bir suç karşısındasın
Gerekeni uygula diye buyurur

Dağlarca'nın bu şiirini okuyup etkilenen arkadaşımız Alper Görmüş de, tuttu hayatının ilk şiirini yazdı:

Aman üstat, canım üstat
Suç bu kadar barizken
Mahkemeye ne hacet
Ver emri olsun bitsin
Ayrılsın baş bedenden!

Dağlarca'nın suç duyurusuna yanıt "şiirle" geldi...

MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

TADIMCI HANIM, ŞARAPLARI UNUTTURUNCA

Domuz etinde olmasa bile "şarap" konusundaki "tabuların" giderek yıkıldığını görüyoruz. Ülkemizde uluslararası şarap yarışmaları düzenleniyor. Şarapların kalitesi gün geçtikçe düzeliyor. Şarap üretimi deseniz o da "artış" sürecine girdi.

HASAN ONUKER

Gazeteciler şarapların madalyasına değil güzel tadımcı hanıma ilgi gösterecekti

Geçtiğimiz hafta basın mensuplarına bir davet yapan Doluca şarapları, bir süre önce Türkiye'de yapılan bir yarışmada kazandıkları "dereceleri" kutlamak ve bunu bir kez daha kamuoyuna duyurmak istemişti üstelik. Üretimi, miktar ve kalite olarak geliştirmek üzere yeni yatırımlara girmişlerdi.

Fabrikanın kavında hep birlikte şarap içilecek ve peynir yenecekti...

Ne var ki, bir süre önce Türkiye'de düzenlenen uluslararası şarap yarışmasında olanlar bu küçük kutlamada da tekrarlanacaktı... Ve basın mensupları, şarapların kazandığı altın "madalyalar" yerine şarap tadımcısı "güzel hanımla" ilgilenmeyi tercih edeceklerdi... Fabrikanın sahibi **Hüseyin Kutman** yine bozum olmuştu. Bir ara kendisine yardımcı olan arkadaşlarını yanına çağırdı ve dert yandı:

"Bu güzel hanımla ilgilenmekten, şarapların kazandığı madalyaları yine es geçecekler..."

KİŞİLİĞİNİ KAZANAN HANIM...

Altınordu, tanımadığı hanıma kişiliğini kazandıracaktı...

"Serhan Bey, size kişiliğimi borçluyum."

Şık, hoş, çekimli bir hanım, birden Turizm Bankası Genel Müdürü **Serhan Altınordu**'nun yanına sokulup böyle demişti... Üstelik herkesin yanında... Üstelik ayaküstü... Üstelik Serhan Altınordu bu hanımı tanımıyordu. Bir davette dostları ile konuşurken, şık bir hanım yanına yaklaşmış ve hiç çekinmeden üstüne basa basa:

"Sayenizde kişiliğimi kazandım" diye tutturmuştu.

Serhat Altınordu ne diyeceğini bilemiyordu.

Hanıma bir daha baktı. Yok. Hayır. Tanımıyordu.

Neyse, kısa bir "es" verildikten sonra bu hoş hanım beklenen açıklamayı yaptı ve "kişilik meselesi" anlaşıldı.

Turizm Bankası, bir süre önce kredi verirken "AŞ" olarak müracaat edenlere belli bir öncelik tanımıştı. Amaç, verilen krediyi daha sağlama bağlamak ve "kişiler" yerine "organizasyonları" kredilendirmekti.

"Şahıs şirketine anonim şirket süsü vermenin ilk etabı, aile şirketi kurmak değil midir? O zaman bütün çabalarınız yine de boşa gitmeyecek mi?" diye sorduğumuzda Altınordu, "kişiliğini kazandığına inanan" hanım kadar kararlı konuştu:

"Hiç olmazsa, aile üyeleri belli bir kontrol mekanizması çalıştırabilir ve işi sağlama götürmek isteyebilirler. Bir kadın yönetim kurulu üyesi olunca 'kişiliğimi kazandım' diye düşünüyorsa, ister istemez bir denetim gücü oluşturur."

Desenize, Türkiye'de kredilerin batağa düşmemesi, biraz da kişilik arayışındaki kadınların elinde...

Mesela!

Geçen hafta yapılan TÜSİAD İstişare Kurulu ilk defa basına açık olarak gerçekleşiyordu. "Glasnost" rüzgârlarının estiği bu İstişare Kurulu toplantısının sürpriz konuğu İstanbul Belediye Başkanı Dalan oldu. Dalan'ın gazetecileri toplantıdan kaçıracak ölçüde uzun uzun ve genellikle bilinen açıklamaları bitiminde söz alan işadamlarından biri Asım Kocabıyık oldu. Kocabıyık, yurt dışında edindiği izlenimleri aktarırken şöyle diyordu:

"Dışarıda Özal'dan sonra en fazla sizi Dalan'ı tanıyorlar. Yalnız bazıları şaşırıp adınızı iyi telaffuz edemiyor ve sizin için: "**Delen**" diyorlar..."

EŞCİNSELLERE YÖNELİK SALDIRILAR ARTIYOR

Bir heyula dolaşıyor İstanbul'da...

Son günlerde eşcinsellere yönelik saldırı haberleri dikkat çekecek ölçüde arttı. Cinayetlerin ahlakçı bir çete tarafından işlendiği iddiası eşcinseller arasındaki korkuyu iyice artırdı

Sadece dostlarının, küçük çetelerin ve müşterilerinin saldırıları değil, eşcinselleri polisin sürekli baskısı da korkutuyor

ERZADE ERTEM / NOKTA

Ve eşcinseller gece sokağa çıktıklarında en çok bindikleri arabaya dikkat ediyorlar

Her sabah özenle sildiği beyaz halının üzerinde, holde boylu boyunca uzanmış yatıyordu. Elleri ileri doğru uzanmış, sanki onların kapıdan çıkıp gitmelerine engel olmak istercesine kıvrılıp kalmıştı. Peşisıra sürüklediği kanlı iz metrelerce uzuyordu, taa yatak odasına kadar. Yediği on sekiz bıçak darbesinden sonra karnı ve göğsü alışmamış gözlerin bakamayacağı kadar vahşice parçalanmıştı. Sabaha karşı 6.00'da, o çok sevdiği beyaz halısının üzerinde ölü olarak buldular ''Emel Hanım''ı, ya da gerçek adıyla Eymen Zirkli'yi. 24 yaşındaydı.

Makyajsızdı. En yakın arkadaşı Fulden Zorlu, ''besbelli, çok yakından tanıdığı biriymiş katil, o geceleri sevişmek için eve aldığı erkeklerin karşısına bile süslenip püslenip çıkardı. En güzelimizdi'' diyordu. Aradan günler geçti, polisin soruşturmaları sonuçsuz kaldı. Arkadaşlarının deyimiyle ''O güzel, hırslı, inatçı genç kadın'' artık sadece Emniyet Amirliği'nin faili meçhul cinayetler rafında bir dosyadan ibaret. Yakın çevresinde katilinin bulunması ümidi de hiç mi hiç kalmadı. Nasıl kalsın ki? Komşuları öldürüldüğüne değil, nüfus cüzdanındaki ''erkek'' ibaresine şaşırmışlardı. O kadar sahipsizdi ki, öldürüldüğünde ailesi bile şikâyetçi olmamıştı...

Bir heyula dolaşıyor. ''Emel Hanım''dan geriye bir tek, korku kaldı. O bitmeyen korku, bir gece saldırı, öbür gece cinayet, ''Ya benim de karşıma çıkarlarsa?'' korkusu işte! Geceyarısından sonra başlayan hayatlarında, eşcinselleri, travestileri, transseksüelleri bir an bile terketmeyen bir endişe bulutu belirdi. Bulutun içinden de bir heyula göz kırpıyor. Bir gece bir arabanın içinde pusu kurmuş, yolda yürürken ezmeye kalkıyor. Bir gece elinde bir kasap bıçağı karanlık bir kapı aralığında gizlenmiş, bir diğerinde de elindeki telle boğmaya hazırlanıyor.

UMIT KIHUL / NOKTA

Kanları... pardon boyaları henüz kurumamış bir ekmek bıçağı. Zaman zaman manşetlere çıkan ADK haberleri çok genci eşcinsellere saldırıya yöneltiyor

Ve eşcinselleri korkularında haklı çıkaran gazete kupürleri. İşte geçtiğimiz günlerden bir kaç örnek: ''Ahlaki Diriliş Komandoları kudurdu... Şehirde gece terörü... Bir haftada eşcinsellere 54 saldırı. ADK aman vermiyor...'' Artık bireysel saldırılardan değil, bir çetenin eşcinselleri sistematik olarak öldürmeye başladığından söz ediliyordu. Eşcinsellerin deyimiyle ''gullüm''-''lerde, yani akşam 5.00 çaylarında en revaçta konu, bir gece evvel kimlere, nasıl saldırıldığıydı. Türkân Karakoyunlu, ''Sürüden ayrılanı kurt kapar'' diyordu. Ona göre gece geç saatlerde, otostopa çıktıklarında, evlerine dönerken tek başlarınayken yoğunlaşan saldırıları önlemenin tek yolu kendilerini savunabilir hale gelmeleriydi. Radikal Parti Eşcinseller Grubu sözcüsü Kemal Yılmaz da bu insanların savunma amacıyla pek çok madde taşıdıklarına dikkati çekiyordu, ''Travestiler şişe taşıyorlar, küçük sopalar, takma metal tırnaklar, anti-saldırı spreyler en sık kullandıkları korunma araçları'' diyordu.

Sadece ekmek bıçağı kullanıyorlar

'ADK kudurdu'

Ahlaki Diriliş Komandoları (ADK) Örgütü'ne bağlı olduklarını ileri süren meçhul şahıslar bir aydır nonoşlar arasında dehşet saçıyor

Dün gazetemize yeniden telefon açarak "ADK" adına konuştuğunu belirten kişi, "Yakında nonoşlara karşı cihad başlatacağız" dedi.

Umursında değil

Şok geçiriyor

Gözlük takıyor

Saldırganlardan birini yaralayan nonoş Gülistan, tanınmamak için gözlük takıyor

Diğer nonoşların yetişmesi üzerine kaçan saldırganın düşürdüğü bıçak şu anda aynı nonoşun evinde gizleniyor. Öteki nonoşlarında teşhis ettiği kanlı bıçak, açılacak toplu bir davada suç delili olarak ortaya çıkarılacak. »Yazısı 5'inci sayfada«

Ölüm var! Eşcinsel oldukları için öldürülenlerin sayısı oldukça fazlaydı. ''Beyaz Kadın'', Sibel, bir gece yarısı otostopa çıkmış, arabasına bindiği adam tarafından Bahçelievler'de ilk önce döve döve dışarı atılmış sonra da arabayla yedi sekiz kez üzerinden geçilerek öldürülmüştü. Yıldız ise, Esentepe'de ensesinden kurşunlanmış olarak bekçiler tarafından bulunmuş, kaldırıldığı Şişli Etfal Hastanesi'nde bitkisel hayata girmeden önce, sadece kırmızı bir Mercedes'e bindiğini söyleyecek gücü bulabilmişti. Polis tarafından hırsızlık için öldürüldüğü tespit edilen Aylin'in vücudu öyle parçalanmıştı ki, cesedi tanımlayabilmek için dört arkadaşının dakikalarca tartışması gerekmişti. Evet ölümü kanıksamıştı eşcinseller, bir arkadaşlarının katli onları herkes kadar hazırlıksız yakalamıyordu. Yabancı uyruklu eşcinselleri bile tehdit ediyordu bu son. Geçtiğimiz aylarda Özel Tercüman Lisesi'nin eşcinsel İngiliz öğretmeni Martin Edwards da bu tür bir saldırı sonucunda Ataköy'deki evinde bıçakla öldürülmüştü. Peki ama bu cinayete kadar varan saldırıların nedenleri neydi? Ahlakçılık işgüzarı bir çete ''üçüncü cins''in kökünü kazımaya mı niyetlenmişti? Cinayetlerin sayısı her gün biraz daha artıyor muydu?

Bu soruların cevapları kesin olmamakla birlikte çarpıcıydı. Beyoğlu Emniyet Amirliği'nden bir yetkilinin verdiği istatistikler cinayet rakamlarının son aylarda artmadığını ortaya koyuyordu. Ahlaki Diriliş Komandoları ve benzeri çetelerin de tamamen birer efsane olduğunu söylüyordu aynı yetkili. Buna karşılık son aylarda yaşanan en önemli değişimin bıçakla saldırı olaylarının ve zaman zaman Taksim'de 15-20 yaşlarındaki kenar mahalle çocuklarından oluşmuş tacizkar grupların görülmesi olduğunu vurguluyordu emniyet görevlisi. Garipti ama, aynı kanıyı paylaşan insanların sayısı hiç de az değildi. Örneğin İbrahim Eren, ''Saldırılar eskiden de vardı, şimdi de artarak sürüyor. Cinayetler eskiden olduğu gibi şimdi de büyük ölçüde hırsızlık için ya da kıskançlıktan oluyor. Ama bir tek fark var, o da son aylarda Tan gazetesinin başlattığı uydurma cinayet furyası haber-

leri bugünlerde pek çok genci teşvik etti. Taksim'de dolaşıp, travestileri, eşcinselleri rahatsız eden küçük gruplar var şimdilerde'' diyordu.

Şiddetin nedenleri. Transseksüellerin en çok rağbet ettiği gece kulüplerinden birinin müdürü, ''Travestiler şiddete açık insanlardır. Ben, 'dün gece kocam çok kızdı yine dövdü beni', diye arkadaşlarına vücudundaki morlukları gösterenlerini çok gördüm. Kadınlığa öykünme o kadar yaygındır ki, Türk kadınının dövülme olayını bir marifetmiş gibi benimsemiştir travestiler'' diyerek madalyonun diğer yönüne işaret ediyordu. Estetik ameliyat geçirmiş, silikon göğüsler taktırmış transseksüellerin darbelere karşı tamamen savunmaya geçmeleri saldırganların istedikleri her şeyi rahatça yapabilmelerine yol açıyordu. Öyle ki, bu tutumlarıyla saldırgan davranışları davet ediyor gibiydiler.

FAHRI ALAKENT / NOKTA

Fulden Zorlu son kurban Eymen Zirkli'nin en yakın arkadaşıydı. Cinayetin unutulup gitmesinden şikâyetçi

Öte yandan eşcinsellere ve travestilere karşı sonu ölüme kadar varabilen saldırıların en önemli nedenleri hırsızlık ve öfke krizleri olarak değerlendiriliyordu. Gizem Özsoy hırsızlığın kendilerine yönelik saldırıların başlıca nedeni olduğunu vurguluyordu, ''Eşcinsellerle ilişki kuran erkekler çoğunlukla alt sosyo-kültürel gruplardandır ve bu insanlar arkadaşlarına eşcinsellerle ilişki kurmalarını meşru göstermek için olmadık şeylerimizi çalmaya kalkarlar, videodan tut, kül tablasına kadar'' diyordu.

Evet, hırsızlık, kıskanç ve öfkeli ''dost''larının saldırıları, yüz vermedikleri müşteri adaylarının zorlamaları ve benzeri pek çok fiziksel baskı, üstlerindeki toplumsal baskıyla birleşince eşcinsellerin travestilerin ve transekssüellerin üzerindeki tehdidi, her an tekrarladıkları ''korkuyoruz'' kelimesini anlamamak mümkün değildi. Bu sadece Türkiye'ye özgü bir olgu da değildi. Ünlü İtalyan film yönetmeni Passolini'nin bir gece evine aldığı 15 yaşındaki genç erkek tarafından ilk önce bıçaklanıp sonra da arabayla üstünden geçilerek öldürülmesi ilk akla gelen örneklerden biriydi. Ama son günlerde Tan gazetesi tarafından ortaya atılan Ahlak Komandoları haberlerinin de zaten varolan saldırganlık eğilimlerini iyiden iyiye kamçıladığını gözden uzak tutmamak gerekiyordu●

"Ekmek bıçağını çıkardı..."

Esin Koç son günlerde saldırıya uğrayan transseksüellerden biri. Eğer saldırıya uğradığı gün fotoğrafları çekilseydi, ertesi gün gazeteler belki de "Ahlaki Diriliş Komandolarının yeni bir saldırısı" başlığıyla vereceklerdi haberi.

Nokta: Bir kaç gün önce yapılan saldırıyı anlatır mısınız?

E. Koç: Bir müşterimle birlikte kulüpten eve gidiyorduk. Saat 23.00 sıralarıydı. Cihangir'e geldiğimizde arabayı park ettik. Birlikte apartman kapısından içeri girdikten sonra bir şahıs önümüzde belirdi. Karanlıktı. Tam seçemedim, kendisine ''Güzelim lütfen aydınlığa çıkar mısın?'' dedim. Heyecanlı ve hınçlı bir sesle ''Beni beklemiyordun değil mi?'' dedi. Ve birden belinden ekmek bıçağını çıkardı. Çok korktum, kıpırdayamadım. Müşterim birden aramıza atıldı, ''Hey ne yapıyorsun?'' derken, anlık duraksamayı fırsat bilip kaçtım. Müşterim araya girmese bıçaklayacaktı. Sonradan bu kişiyi kulüpte gördüm, sonradan anımsadım. Lokanta sahibiydi. Benimle görüşüp yatmak istiyordu. Her seferinde reddediyordum.

FAHRI ALAKENT / NOKTA

Nokta: Bu tür saldırılarla daha önce de karşılaştınız mı?

E. Koç: Bir kaç ay önce sevistiğim bir müşteri, ''Beni aşağıladın, benden para istemeyecektin'' diye üzerime saldırdı. Bıçağının ucuyla göğüslerimi çizdi, sonra korkup giyindi ve koşarak kaçtı.

Nokta: Bu saldırılara karşı önlem alıyor musunuz? Polise başvurdunuz mu?

E. Koç: Mesela geçen sefer polise başvurmuştum. Saldırganın kaçtığını söyledim. Polis amiri ''Adam yoksa bizi neden meşgul ediyorsun'' diye çıkıştı. Olay da sonuçsuz kaldı. Zabıt bile tutmadılar. Artık kendimi savunmak için yalnız kaldım. Ben de arkadaşlarım gibi, aksesuar süsü verilmiş, boyuna ve bele takılan zincirler taşıyorum. Kimi zaman da çantamda şişe taşıyorum. Ve muhakkak müşterimi alıcı gözüyle bir süzüyorum. Ya tanıdıklarıma ya da içinde tek kişi olan arabalara biniyorum.

"SÖZ"de o gece

SÖZ gazetesinin çıkışından bir gün önce meydana gelen ve çok sayıda istifayla sona eren olaylar bir anda Babıali'nin gündeminin başına oturdu. Yaşayanlar, "o gece"yi Nokta'ya anlattı.

Gene bir cuma gecesiydi... Gelişim Yayınları'nın ikinci katında bulunan **Nokta** dergisinde gene hummalı bir faaliyet vardı. O gece derginin son hazırlıkları tamamlanacak, sabah da basılacaktı. Gelişim Yayınları bünyesi içinde çıkan her derginin çalışanlarının bir ''heyecan gecesi'' vardı ve cuma gecelerinin tartışmasız en heyecanlıları **Nokta** çalışanları olurdu hep.

Ama 6 Kasım Cuma gecesi bu ''heyecan inisiyatifi'' üçüncü ve dördüncü katlarda çalışan ''SÖZ'' gazetesi çalışanlarına geçmişti. O gece, pazar günü okurlara sunulacak ilk ''SÖZ'ün nasıl baskı verdiği görülecek, aylardır sürdürülen çalışmaların birinci ve en önemli aşaması sonuçlandırılacaktı.

Sabaha karşı 02.00 sıralarında gazetenin tüm üst düzey yöneticilerinin baskının yapılacağı Sabah tesislerine gitmelerinden sonra gazete katlarında kalan öteki ''SÖZ''cüler derin bir sessizliğe gömüldüler. Birkaç saat sonra dönecek yöneticiler, ellerinde nasıl bir gazete getireceklerdi acaba? Gazete beğenilecek miydi? Ve hiç kimsenin aklına bile getirmek istemediği bir soru: Ya beğenilmezse?

Gazete beğenilmiyor. ''Gazeteyi elime aldığım zaman, yıllardır kafamda oluşturduğum düşüncelerin bir kısmının bu gazetede yer aldığını gördüm. Fakat özellikle birinci sayfada, ayrı durduğu zaman çok güzel olacakmış duygusunu yaratan bir kısım illüstrasyonların, fotoğrafların bir araya getirilip üçüncü hamur kâğıda basılmış halini görünce tatmin olmadım. Gazete hızla değiştirilmeliydi ve öyle oldu. Zaten, olay denirse bütün olaylar da ondan sonra oldu.'' SÖZ'ün kurum adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni ilk hayal kırıklığını böyle anlatıyordu işte.

Peki, ''olay'' neydi? O gece **Nokta**'da nöbetçi olarak bulunanların gördüğü kadarıyla ''olay'', Sabah'a giden grubun saat 05.00 sıralarında dönmesinden sonra üst katlarda yeni bir hummalı faaliyetin başlaması ve bu kez çalışmaya SÖZ'cülerin birçoğunun dışında Sabah gazetesinin aynı zamanda Gelişim-Sabah ortaklığının üst düzey yetkilisi olan bazı yöneticilerinin de fiilen katılmasıydı.

ENDER ERKEK / NOKTA

Umur Talu ve bazı arkadaşları ilk gece sonunda istifa ettiler

Ortalıkta buz gibi bir hava vardı ama, bu gelişmelerin ertesi gün Yönetmen Yardımcısı Umur Talu ve bazı arkadaşlarının istifasıyla sonuçlanabileceğini kimse tahmin etmemişti. Merak edilen bir nokta daha vardı: Saat 02.00 ile 05.00 arasında Sabah gazetesinde neler olmuştu da, bütün bu olaylar patlak vermişti.

Bu üç saatlik arayı, ''SÖZ''ün ortaklarından ve Sabah gazetesinin sahibi Dinç Bilgin şu sözlerle anlatıyordu **Nokta** muhabirine: ''Son deneme gecesi, deneme çok gecikti. Gece saat üç buçukta gazete basıma girdi. Gazeteyi yukarıya çıkarttık, yazı işlerine dağıttık. Herkeste belli bir huzursuzluk vardı. Genel olarak pek beğenilmedi ve düzeltilmesi kararı alındı. Bu düzeltme işine gazetenin Yönetim Kurulu üyesi Zafer Mutlu'nun da yardımcı olmasını ben teklif ettim. Ve gece bitti. Gazetenin hazırlanmasında 4-5 ay emeği geçen arkadaşlar, meslek onurlarına karşı bir davranış olarak saydılar bu müdahaleyi. Ve ayrılma kararı aldılar. Bizse, bir gün sonra halkın önüne çıkacak bir ürünün hazırlanmasında Ercan Bey'in davetiyle yardımcı olmak istedik. Darbe diye bir şey yok yani.''

Ercan Arıklı da Sabah grubunun o gece ''SÖZ''deki varlığı konusunda Dinç Bilgin'le aynı değerlendirmeyi yapıyordu. ''Son gece çeşitli gazetelerden gelen arkadaşların en üst kademede olan on tanesi bırakıp gittiğinde en büyük yardımı Dinç'lerden, Zafer'lerden gördüm'' diyen Arıklı, **Nokta** muhabirinin, ''Ama, gitmeleri zaten Sabah ekibinin gelmesi yüzünden değil mi?'' biçimindeki sorusunu da şu sözlerle cevaplıyordu: ''Değil efendim. Biz gazeteyi elimize alıp da birinci sayfayı tamamiyle değiştirme kararı aldığımızda, bizim kendi ekibimizle

SÖYLEŞİ / ERCAN ARIKLI - DİNÇ BİLGİN

"Giderek mükemmelleşeceğiz"

"SÖZ" gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Gelişim-Sabah Murahhas Üyesi Ercan Arıklı ve gazetenin sahiplerinden Yönetim Kurulu Başkanı Dinç Bilgin, gazetenin geleceği ve çeşitli söylentilerle ilgili olarak **Nokta***'nın sorularını yanıtladılar.*

Nokta: İçinde bulunduğunuz mali durum, gazetenin geleceği açısından nasıl bir tabloya izin veriyor? Bir kriz gündeme gelebilir mi?

Arıklı: Bizim o kadar büyük bir yatırımımız yok ki kriz olsun. Örneğin, makine getirmiş olsaydık şu andan itibaren üç milyarın faizini ödemek zorunda kalırdık. Bizim ilk yatırım olarak masrafımız, reklam ve hazırlık süresindeki ücretlerdir. Şimdi ise bunlara mevcut ücretler, kâğıt ve baskı eklendi, o kadar.

Bilgin: Hiçbir mali sıkıntı yaratmaz. Ne Gelişim grubunu yaralar, ne de beni. Gayet iyi satar, ilan alır, para da kazanır.

Nokta: Bugünkü satış durumunuzu öğrenebilir miyiz? Satış rakamlarının çok fazla düşmesi gazetenin kapanmasına yol açar mı?

Bilgin: İlk gün yüksek bir satış düzeyine ulaşıldı. Sonra bu geriledi geriledi, öyle zannediyorum ki biraz daha gerileyecek. Biz önce gazeteyi gazete olarak imal etmeyi başaracağız, ondan sonra yavaş yavaş hamlelerle dediğim rakama ulaşacağız. Gazetenin kapanması gibi bir tehlike kesinlikle yok. Tekrarlıyorum. Bu gazeteyi kapatmamız mümkün değildir.

Nokta: Önemli transferler düşünüyor musunuz?

Arıklı: Hayır. Bütün olaylar gösterdi ki, biz, kendi içimizden yetişmiş bir ekiple çalışmalıyız. Bu ekibe üç tane çok kıymetli arkadaşın takviyesiyle...

Nokta: Belli bir takviye düşünüyorsunuz o halde.

Arıklı: Şöyle düşünüyorum: Artık ne yapacağımız belli oldu. Ama, giden on kişi yerine iki-üç kişi almak zorundayız.

Nokta: Yeni bir atılım düşünüyor musunuz?

Arıklı: Bir değil, bir sürü atılım düşünüyoruz. Ama, izin verin sürpriz olarak kalsın onlar.

Nokta: Sayın Bilgin, SÖZ'ün Sabah'a benzemesi gibi bir tehlike var mı? Böyle bir durum olursa bir anlamda kendinizle rekabete girmiş olmayacak mısınız?

Bilgin: Bu, benim elimde olan bir şey değil. Gazeteyi Ercan Bey hazırlıyor. İkisini de benzer kılan tek şey var. İkisinin de baskıları çok güzel, renkleri çok güzel. Ama mizanpajları çok farklı.

Nokta: Sayın Arıklı, bütün bu süreçte en büyük hatanız neydi sizce?

Arıklı: Kişisel olarak bir hatam vardı. Gazetede, teorik olarak hazırlanmakla pratik olarak hazırlanmak tamamiyle farklı olaylar. Independent gazetesinin çıkmadan önce 6 ay günlük baskı yaptığını okuduğum zaman çok gülmüştüm. Zaten mesleği profesyonel gazeteci olan adamın 6 ay prova baskısı yaparak çıkmasını aklım almamıştı. Bizim buradaki hatamız, sonucu tam olarak görmemizi engelleyecek biçimde ara safhalarda karar vermemizdir. Bir de adam seçiminde hata yapmış olabilirim. Onu bilemem.

Nokta: Son bir soru. Gazetelerde çeşitli dedikodular çıkıyor. Ahmet Vardar geliyormuş SÖZ'e.

Arıklı: Ne diyeyim ben bunlara. Eğer basın diğer olayları da bunu yansıttığı gibi yansıtıyorsa, vay bizim okurun haline!

KADRİ ÇATAK / NOKTA

bunu yapacak zamanımız yoktu. Üç gündür uykusuzduk. Sabah'çılardan işte bu koşullarda yardım istedik."

"O gece"nin öyküsü "SÖZ"ün sahipleri ve yöneticileri tarafından işte böyle aktarılıyordu. Gazetenin çıkmasından bir gün önce istifa eden ekip ise **Nokta**'nın "olay"ı onların nasıl gördüğüne ilişkin sorularına cevap vermek istemediklerini söylüyorlardı.

Peki gazete şimdi ne durumdaydı ve gelecekte nasıl olacaktı? Bu noktada gerek Arıklı, gerek Bilgin ve gerekse de Zafer Mutlu kendilerinden son derece emin bir dille konuşuyorlardı: "Bu gazete giderek mükemmelleşerek devam edecektir. Bu bir sözdür. Bunu iyice vurgulayarak söylüyoruz" ●

FOTOĞRAFLAR UMIT KIRDİL / NOKTA

YAŞAM / BİR STRİPTİZCİNİN ÖYKÜSÜ

Erotizmden kaçan bir striptizci

Türkiye hızla dışa açılırken eğlence sektörü de bu gelişmeye ayak uydurdu. Bütün yerli mallarda olduğu gibi Türk kadınının da pabucu dama atıldı ve artık striptiz dünyasında yabancıların sözü geçiyor. Macar striptizci Boronkai Erika işinin ilginç yanlarını ve özel yaşamını **Nokta**'ya anlattı.

Bildik Beyoğlu gecelerinden biri. Renk tayfının en uçlarından akla gelmedik her tonun "culüp" neonlarında birbiriyle yarıştığı sokaklar, neonlara inat "biz de burdayız" diye masmavi yanıp dönen ekip otolarının lambaları, ayyaşlar, berduşlar, taze badem satıcıları ve kadın arayıcıları... bildik, ama çekiciliğini hâlâ koruyan bir Beyoğlu gecesi.

Saat 11 suları. Tünel tarafından gelen taksi, neon cümbüşlerinden birinin önünde duruyor. Açılan kapıdan önce bir çift zarif bacak, ardından boyu bir seksene varan alımlı bir kadın çıkıp, hızla süzülüveriyor "işyerinden" içeri. Az sonra gösterisi başlayacak. Gece kulübünün içi, yan yana sıralanan sayısız benzerinden oldukça farklı. Alçalıp yükselen bir sahne, fonda romantik müzik ve en önemlisi içtiği içkinin etkisiyle naralar atmayan, çevrede gördüğü her dişi yaratığın üstüne kapaklanmaya çalışmayan müşteriler.

İşte böyle bir ortamda icra-i sanat eylemeye başlıyor Erika. Türk filmlerine taş çıkartan bir öykü serilmeye başlıyor izleyicilerin gözlerinin önüne. Sevgilisi polisler tarafından aranan bir kadın. Üstelik başına beş bin dolar ödül konmuş. Kadın parayı polise verip ardından kendini öldürüyor. Her şey sevgilisinin polisin eline düşmemesi için. Tabii bu öykü sırasında Erika'nın üstündeki giysi parçaları birer birer etrafa saçılıyor. Havayı saran erotizm elle tutulacak kadar yoğun neredeyse. Belki birkaç kişi de bu erotik atmosferden bir an için sıyrılıp "peki kimdir bu kadın?" diye ge-

"Soyunmanın dansını yaparken erotik düşler kurmam" diyor Erika

çiriyordur aklından. Gerçekten, müşterileri için yalnızca bir "Macar dilberi" olan Erika'nın ardındaki "insan" kim? Bu merak bir sürü soruyu da peşi sıra sürüklüyor ardından ve biz ilk sorumuzu soruyoruz: Neden striptiz? Kırık dökük Türkçesiyle anlatmaya başlıyor Erika: "Dans benim mesleğim. Macaristan'da, modern baleden jazz baleye, folklordan, disko dansa kadar on yıl eğitim gördüm. Bizde striptiz sizin ülkenizden daha farklı anlaşılıyor. Striptiz dansın erotik bir şeklidir, daha doğrusu soyunmanın dansıdır."

Erika'nın üstündeki parçalar, kıvrak dansı eşliğinde teker teker çevreye saçılırken soluklar tutulmuş, müziğin dışında çıt çıkmıyor salonda

Derken mesleğinin inceliklerine geçiyoruz. Acaba onca insanın gözleri önünde soyunmak nasıl bir duygu? Sahneden seyircilerin bakışları nasıl geliyor insana?

"Sanatçı için geçerli bir prensip vardır sahnede, kimseye bakmazsınız. Yoksa konsantrasyonunuz bozulur. Mesela bugün gösterim pek iyi değildi. Çünkü biliyordum ki iki gazeteci beni izliyordu. Ama bazen çok komik şeyler de oluyor. Geçenlerde bir adama takıldı gözüm. Ağzı ve gözleri açık, öyle hareketsiz bana bakıyor. Gülmemi önlemek için çok uğraştım. Bir keresinde de tam gösterinin ortasında iki adam sandalyeden düştü. Ne hissettiğime gelince, bence giyinmek üşüyüp üşümemekle ilgili bir olay, yoksa soyunmanın dansını yaparken çıplak olduğumu fark etmiyorum bile."

Erika soyunurken erotizmden kaçıyor ve kendisinin hiç tahrik olmadığını söylüyor. Tersine hep romantik fanteziler kuruyormuş gösterisi sırasında. Böylece dansının daha kaliteli olacağını düşünüyor. Söz, özel yaşamından açılıyor. Mesleğinizin özel yaşamınıza olumsuz etkisi oluyor mu diye soruyoruz? "Hem de çok" diye atılıveriyor, "Mesela annem babam beni bir dansçı olarak kabul ederler, ama burada striptiz yapan her kadına fahişe gözüyle bakılıyor. Bir Türk'le çok ciddi bir aşk yaşadım. Evlenmek istiyorduk. Ama babası karşı çıktı, bana telefon edip "orospu" dedi. Çok üzüldüm, çok acı çektim o olayda."

Bir striptizci için en büyük korku bedeninin bozulmasıdır kuşkusuz. Acaba Erika da aynı korkuyu yaşıyor mu? "Elbette yaşıyorum,"

TOPRAK

Çok yaşa Gala!

Yeni Gala Kapaklı Mendil

diyor Erika, aksi halde estetik kalmaz, dansın anlamı yok olur. Hergün mutlaka jimnastik yapıyorum. Ama her dansçı bunu zaten yapmak zorunda.''

Hani filmlerde striptiz sahneleri vardır. Kadın önce eldivenlerini çıkarıp seyircilere atar, sonra sıra çoraplara gelir ve böylece sahneden masalara doğru bir giysi yağmuru başlar. Peki ne olur o giysilere sonra? Hiç, ''dünyada vermem sutyenini, o bana verdi'' diyen müşteriler çıkmaz mı? İlk sorunun yanıtı çok basitmiş, ''görevliler gidip toplarlar'' diye anlatıyor Erika. Fetişist saldırılara ise o denk gelmemiş. Bir gece önce, sahnede vücudunun en ince kıvrımlarını gördüğünüz bir kadını, diyelim ki bir markette ya da otobüs durağında görüverdiniz. Ne olurdu o andaki tepkiniz. Şöyle çapkınca bir göz kırpıp, ''İşte dünkü fıstık, birlikte ne güzel saatler yaşadık'' diye mi geçirirsiniz aklınızdan. Ama hemen heveslenmeyin. ''Günlük yaşamda insanların bizi tanıması kesinlikle mümkün değil'' diyor Erica. ''Beni sahnede gördünüz, bir de şimdi görüyorsunuz. Siz tanıyabilir miydiniz? İşim dışında pek makyaj yapmıyorum çünkü. Bir blucin bir kazak takıyorum sırtıma o kadar. Beni sokakta gören herhangi birinin, okula giden bir genç kız ya da bir banka memuresi sanmaması çok zor.''

Erika'yı gündelik yaşamında herhangi bir güzel genç kızdan ayırmak kolay değil gerçekten. Aslında hayalleriyle, umutlarıyla da yaşıtlarından pek farklı değil. 27 yaşında, yani uzatılmış bir gençliğin sınırına varmış olmasına rağmen evlilik yatıyor gönlünde. Hem de mümkünse bir Türk erkeğiyle. ''Ama'' diyor, ''bir striptizci için klasik ev kadını olma şansı yok. Eğer evlenmeye karar verirsem mesleğimi bırakmak gerek. Bence zaten, bir kadın için en uygun yaşam tarzı çocuklarına bakan anne rolüdür.'' Erika, feministleri çileden çıkaracak bir evcimen anne tablosunun hemen arkasından bir ''ama'' daha ekliyor: ''Kadın için anne olmak gibi özel bir durum söz konusu değilse mutlaka çalışması gerekir. Bu anlamda benim striptizci olmamla mühendis olmam hiçbir şeyi değiştirmez. Bana kalırsa kadın çıplaklığı bir eğlence aracı değildir. Çıplaklık Leonardo da Vinci ya da Mikelanj gibi tarihe damgalarını vurmuş sanatçıların ölümsüzlüğünü ortaya koyduğuna göre, en doğal şeydir. Tartışılması gereken çıplak olup olmamak değil, çıplaklığın nasıl sunulduğudur.''

''Jerry benim tek dostum...''

Erica ile, çalıştığı gece kulübünde başlayan sohbetimize kaldığı otelinde devam ediyoruz. İşyerine yakın olduğu için kulüpteki diğer dansçı arkadaşlarıyla birlikte Kasımpaşa'da bir otelde kalıyor. Odanın kapısı açılır açılmaz bembeyaz bir kaniş atılıveriyor üstümüze. Bir süre, gece boyunca birbirlerinden ayrı kalmanın hasretini giderdikten sonra ''Jerry benim tek dostum'' diye anlatmaya başlıyor Erika. Dünyanın neresine giderse gitsin Jerry'sini de beraberinde götürürmüş. Macaristan'dan başka Lübnan, Suriye, Yunanistan ve Kıbrıs'ta da çalışmış. Suriye ve Lübnanlı erkeklerden söz ederken, sanki odayı kötü bir koku kaplamışcasına bir ifade yerleşiyor suratına. ''Seyirci kalitesi açısından en iyi ülke Yunanistan'' diyor, ''aslında Türkiye de iyi ,ama bir de fuhuş yapmadığımı anlatabilsem.''

Gerçekten alımlı bir kadın Erika. Üstelik, sanatı gereği vücudunun şöyle bir salınımıyla çevresindeki erkeklerin başını döndürüyor. Acaba bu becerisini özel ilişkilerinde de kullanıyor mu? ''Hayır'' diye karşı çıkıyor bu sorumuza Erika, ''çünkü striptiz bir grup gösterisidir. Kişisel olarak yapıldığında bence erotik yanı ağır basan cinsel bir olay oluyor. Oysa bir striptizci için sahne önemlidir.'' Ve iş dışı yaşamına geçiyoruz. Bizim için uykusuz geçen bir gecenin ardından yeni bir gün başlarken, onun günü yeni bitiyor. Saatleri böylesine kaymış bir yaşamda geri kalan zamanını nasıl geçirdiğini sormak fazla anlamlı değil belki. Ama Erica ne yapıp edip eğlenmeye zaman ayırdığını söylüyor. Eğlenceden anladığı ise diskoya gitmek. ''Sonuçta bir dansçı için bile eğlence yeniden dans etmektir'' diyor.

Hava çoktan ağarmış, insanlar işlerinin başına geçmişler bile. Foto muhabiri arkadaşımla, bu saatte yorgun gözlerle, güzel bir kadının otel odasından çıkmanın tedirginliği içinde çıkış kapısına doğru ilerlerken otelin sahibi İsmail Hakkı Demircan'la göz göze geliyoruz. Suçluluk duygusunu yenemeyip, aslında yalnızca ''gazeteci'' olduğumuzu anlasın diye bir soruda ona soruyoruz: ''Otelinizde striptizci kızların kalmasını nasıl karşılıyorsunuz?'' Otelinde iki yıldır böyle kızları ağırladığını söyleyen Demircan'ın yanıtı son derece açık:'' Ben bir Müslüman olarak bunların otelimde kalmasına izin vererek Allah katında zarar görüyorum. Ama ahlaklarını gözetiyorum, koruyorum. Bunun da sevabı vardır. Bir kere bir İngiliz kıza, Allah adına sana bakıyorum, koruyorum dedim, bir gün oruç tuttu...''

Ayşe BAŞTÜRK

TARİH / YENİ ÇALIŞMALAR

Alternatif tarih gündemde

Bütün medeniyetlerin Türkler tarafından dünyaya yayıldığı gibi "romantik tez"leri içeren resmi tarihe karşı tepkiler giderek yoğunluk kazanıyor. Yayın piyasasını dolduran tarih araştırmaları, resmi tarihi sarsmakla kalmıyor, çeşitli çevreler tarafından da "alternatif tarih" olarak değerlendiriliyor

"Resmi tarih ne denli kof olursa olsun, arkasında inatçı, muhafazakâr devletimiz ve onun muazzam olanakları var" diyor ve şöyle devam ediyordu Doç. Sina Akşin: "Okullardan ve üniversiteden bu abartmalı ve yanlış bilgilerin, ayrıca Emin Oktay-Niyazi Akşit yüzeyselliğinin tasfiye edilmesi zamanı çoktan gelmiş ve geçmiştir."

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Tarihi eski asistanlarından Halil Berktay da paylaşıyordu bu görüşleri. Berktay'a göre, "Resmi tarih ezberlenip unutulsa bile insanın bilinçaltına zehirli bir tortu bırakan ilk ve orta-öğrenim ders kitaplarından; resimli romanlara uzanan bin bir yöntem sayesinde, günlük hayatımızın kültürel mayasının çok derinine işlemiş bir katmanını besliyordu."

Halil Berktay: "Unutulsa bile derinlere işliyor..."

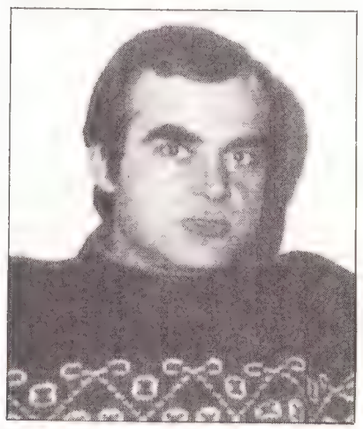

Mazi kalbimde yaradır. Aslında okumayı seven bir toplum olduğumuz söylenemezdi, hele tarih okumak "zorunluluk" dışında imkânsız gibi bir şeydi. Ne var ki son zamanlarda kitapçıların vitrinlerini tarihe yeni satır başları açan kitaplar doldurmuştu. Büyük çoğunluğu bilimsel nitelikte olan bu eserler okunuyor, okunmakla da kalmayıp çeşitli tartışmalara da neden oluyorlardı. Söz konusu kitaplar arasında ilk ağızda akla gelenler ise şunlardı:

İlber Ortaylı-İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı, Taner Timur-Osmanlı Kimliği, Sina Akşin / Halil Berktay / Ümit Hassan - Türkiye Tarihi, Şükrü Hanioğlu - İttihat ve Terakki, Mete Tunçay - TC 'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması, Cemil Koçak- Tek Parti Yönetimi, İsmail Kara- Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi, Yalçın Küçük - Türkiye Üzerine Tezler vs.

İşin ilgi çekici bir diğer yönü, adı anılan tarih kitaplarının hemen tamamının "resmi tarih" anlayışının dışında tezler üretmeleriydi. Bir başka deyişle, "resmi tarih"e karşı yeni bir tarih görüşü ya da görüşleri ortaya konuluyordu. Peki ama bu resmi tarih neyin nesiydi?

Tarihi yeniden yaratmak. Yıl 1932. Ankara'nın sıcak temmuz günlerinden birisi daha yaşanıyordu. Halkevi salonunu dolduran ortaokul ve lise tarih öğretmenleri oldukça heyecanlıydılar. Çünkü büyük bir kısmı Gazi Mustafa Kemal Hazretlerini ilk kez göreceklerdi. "Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal Hazretleri, Türk yurdunu ve istiklalini dünya tarihine şeref verecek bir kudretle kurtardıktan sonra, ona hakiki milli tarihini de öğretmek istemişti." Öğretmenlerin Ankara'ya toplanmasının sebebi buydu.

Mustafa Kemal ve maiyeti, locadaki yerlerini aldıklarında, görkemli binanın kubbeleri alkıştan çınlıyordu. Açılış töreninden sonra kürsüye gelen Köprülüzâde Mehmet Fuat ise şöyle konuşacaktı:

İlber Ortaylı: "Alternatif tarih, sevimsiz bir kavram."

İLİTİRAZ ÖZEL / NOKTA

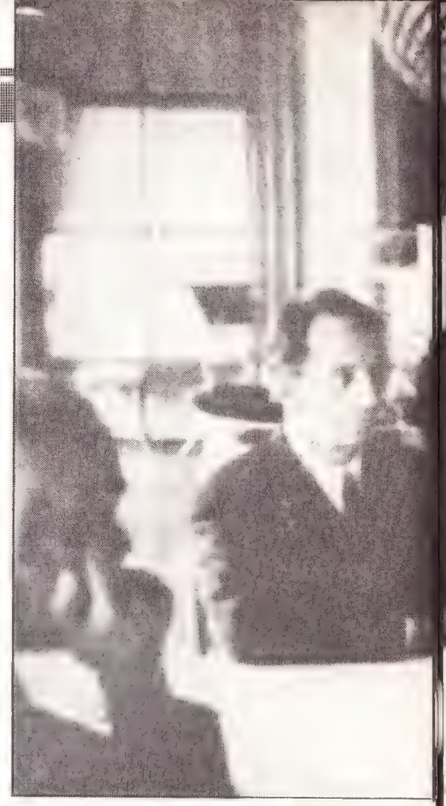

"Büyük Şef Gazi Mustafa Kemal Hazretleri, Türk milletine hakiki milli tarihini de öğretmek istemişti. Milli tarih yeniden yaratılacaktı..."

"Türk ırkının istikbalini kurtaran büyük Gazi, Türk'ün tarihini de kurtardı. Hakikat, kendinden emin, büyük bir sükun içinde adım adım ilerliyor. Memleketimizde son birkaç sene zarfında büyük Gazi'nin irşadı ve teşvikiyle başlayan 'milli tarihimizi yeniden yaratmak' faaliyeti, bizde de maddi kurtuluştan sonra, bir manevi kurtuluş mücadelesine başlandığını gösteriyor."

İşte, bu "yeniden yaratılan milli tarih" sonraları pek çok tepki toplayacak olan "resmi tarih"ti...

Yeni devlet, yeni tarih. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasal Tarih öğretim üyelerinden Şükrü Hanioğlu'na göre, "Eskiyi tamamen ortadan kaldıran yeni rejimler ortaya çıktığı zaman, yeni bir tarih yazıcılığının gündeme gelmesi de gayet doğaldı. Çünkü, bu aşamada resmi tarih yeni düzen için bir araçtı ve üstelik sadece bizde görülen bir olay değildi." İlber Ortaylı da bu konuda pek farklı düşünmüyordu: "Rejimler kendilerini kabul ettirmek için tarih yazarlardı. Monarşiden cumhuriyete geçiş, soğukkanlı bir tarih yazıcılığı ile resmedilemezdi. Dolayısıyla, yeni devletin yeni bir tarih tezi oluşturması anlaşılır bir durumdu."

Sonradan 1. Türk Tarih Kongresi olarak adlandırılacak toplantı öncesinde "Türk Tarihinin Anahatları" isimli bir kitap hazırlattırılıyor ve yüz adet bastırılarak ilgili yerlere gönderiliyordu. Aynı kitabın "medhal"i ise 30.000 adet bastırılacak ve bütün Türkiye'ye dağıtılacaktı. Türkiye'deki tüm tarih öğretmenleri de, bu konudaki resmi tavrın belirlenmesi için toplanmıştı Ankara'ya. Sina Akşin'in deyimiyle, "Osmanlıya, İslamcılığa ve Batı emperyalizmine karşı oluşturulan tepki tarihçiliği" yani "resmi tarih" böylece yürürlüğe girmiş oluyordu.

Sina Akşin: "Resmi tarih, bir tepki tarihçiliğiydi..."

Bir olmaz emelin düştüm peşine. Ancak, aradan yıllar geçince romantik ve bilimsellikten uzak resmi tarihe karşı kuşkular büyümeye başlayacaktı. Bütün büyük uygarlıkların kökeninin Orta Asya'da bulunduğu ve Türkler tarafından, o herkesin bildiği kırmızı oklarla bütün dünyaya yayıldığı şeklindeki anlatımlar artık gülünç karşılanıyordu. Giderek resmi tarih bütün inandırıcılığını yitiriyor ve fertlerde bir soğuma başlıyordu. Yalçın Küçük'ün ifadesiyle resmi tarih, "ancak hapishanelerde copla okutulabiliyordu. İnkılap Tarihi'nin üniversitelerin en sevimsiz dersi olması da bu gelişmenin doğal sonucuydu."

Ne var ki, resmi tarih bir taraftan sorgulanırken, diğer taraftan da pekiştirilmeye çalışılıyordu. Özellikle 12 Eylül'den sonra yaygınlık kazanan bu durumla ilgili olarak Halil Berktay şöyle konuşuyordu:

"Askeri komiserlerin denetimine verilen bazı kurumlarda, artık iyiden iyiye, Bulgar ve Ermeni sorunları gibi 'milli dava'larda resmi tarih, devlet propagandasının emrine giriyordu. Böylece, son bilimsellik iddiaları ile birlikte, ciddi tarihçilik alemi nezdindeki saygınlık kırıntılarını da yitiriyordu. Resmi olmanın ötesinde 'güdümlü' bir tarihçiliğin, hiçbir 'milli dava'ya yarar getirmeyeceğini zaman elbette gösterecekti."

Resmi tarihe duyulan tepkiler bu kadarla kalmıyor, zamanla daha da yaygınlaşarak "alternatif tarih" (ler) in gündeme gelmesine neden oluyordu.

Alternatiflerin önlenemez yükselişi. Halil Berktay, kendisinin de yazıcıları arasında bulunduğu "alternatif tarihçiliğin", özellikle 1960'lardan sonraki "devrimci dalga"nın etkisiyle büyük mesafe aldığı kanısındaydı. Berktay, alternatif tarih deyince, "Sadece resmi ta-

rihle göğüs göğüse çarpışmayı değil; böyle dolaysız bir eleştiri geliştirmese bile, sağlam bir bilimsel metodolojiye dayalı, hurafesiz, insanlık serüveninin bütünlüğünün farkında ve disiplinlerarası bilgi birikimlerine yaslanarak çalışan herkesi ve ürünlerini anlıyordu."

Yazdığı kitaplar alternatif tarih olarak değerlendirilen İlber Ortaylı ise bu kavramı sevimsiz bulduğunu belirttikten sonra, bir başka önemli gerçeğe dikkat çekiyordu:

"Alternatif tarih gibi boş kavramlardan önce, Türkiye aydınının mevcut yakın tarih malzemesini tespit edip malzemeyi zenginleştirmek için ciddi bir muhalefet ve mücadeleye girmesi gerekir. Alternatif tarih, mevcut sansür havasından etkilenenlerin ortaya attığı, ayrı bir direktif kokan kavramdır."

Benim tarihim iyidir. Ancak, aydınlarımızın "alternatif tarih" kavramı üzerinde bir fikir birliğine vardıkları söylenemezdi. Yalçın Küçük, kendisinden başka herkesi

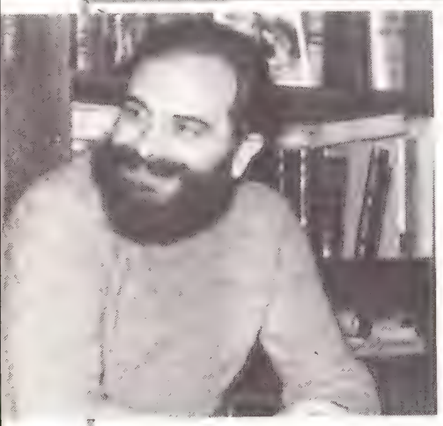

"Tarihçi bilinçli olarak aykırılıkları aramalı"

Bir süredir Berlin Üniversitesi'nde ders veren Mete Tunçay, **Nokta***'nın konuya ilişkin sorularını Almanya'dan yanıtladı.*

Nokta: Türkiye'de resmi tarih hangi temellere göre biçimlendirilmiştir?

Tunçay: "Resmi tarih" yalnız bize özgü bir şey değildir. Geçmişte olsun, günümüzde olsun, başka ülkelerin de resmi tarihlerinden söz etmek mümkün. Bizimki olsa olsa, fazla tekelci ve fazla ilkel kalıyor onların yanında.

Nokta: Bu resmi tarih ne tür bireyler oluşturmuş ve bu durum toplumu nasıl etkilemiştir?

Tunçay: İşe, tarihin ne olduğundan ve ne olmadığından başlamak gerekir. Keşfedilmeyi bekleyen bir Amerika ya da Avustralya kıtası anlamında bir tarihi gerçek yoktur! (Başka bilgi dallarında bu anlama gelen gerçeklikler olup olmadığından habersizim) Tarih, bir çağın bir başka çağda (Ya da çağdaş tarih: Kendi kendinde) üstünde durulmaya değer saydığı şeyleri seçip anlatmasıdır. Dolayısıyla, falanca ülkenin falanca döneminin bir değil, bir sürü tarihi oluyor -bunların hiçbiri ilkece sonul değil, her yeni dönemde yeniden yazılacak.

Nokta: Peki ama tarihsel olgular ne olacak?

Tunçay: "Olgular" diyorsunuz ama **hangi** olgular? Olguların anlatımının belgesel ve nesnel olması gerektiğinde herkes anlaşır. Bu önkoşulu yerine getirmediği ölçüde, tarih zaten tarih değildir. Bir dönemi incelemeye kalktığımızda nelere bakacağımız, o zamanki toplumsal değerlerimize ve duyarlıklarımıza bağlıdır; daha önceki bir çağın bakış açısından yazılmış bir öykü bizi doyurmaz. Diyelim, klasik Osmanlı vekayinamelerinde bugün kabaca "sosyal tarih" dediğimiz, sıradan insanların yaşamlarıyla ilgili bilgiler pek yoktur. Savaşlar, ayaklanmalar, padişahlar, devlet büyükleri vb. anlatılır. Onlar da bir yaranma kaygısıyla, o sıra baştakilere övgü biçiminde sıralanır. Biz elbette bunları öğrenmek durumundayız, ama artık bu kadarıyla yetinemeyiz. Hem bunları bir eleştiri süzgecinden geçirmemiz, hem de yeni meraklarımıza cevaplar aramamız gerekir.

Nokta: Resmi tarihin dışında ortaya konulan çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tunçay: Yalnız o tarihte değil, bütün alanlarda, her şeyi doğru görmek, o şey hakkında önbilgi sahibi olmaya bağlıdır.

Dolayısıyla, tarih tarihçinin kafasında ne türlü bir ilişki çerçevesi olduğuna dayanır. Tarihçi, ancak zamanının duyarlıklarını karşılayabilecek biçimde önceden donanmış bulunursa, iyi tarih yazabilir. Böyle bir hazırlıktan başka, dürüstlüğü metodolojik bir ilke haline getirmiş de olmalıdır: Beklemediği, istemediği bir şeyle karşılaşırsa, onu görmezlikten gelmemeli; tersine, bu tür aykırılıkları kendisi bilinçli olarak aramalı. Örneğin, bir dönemin egemen güçlerinin benlik-imgelerini yansıtan kaynakların yanı sıra, onlar da kendi açılarından gerçeğe ışık tutuyorlardır diye, karşı güçlerin yaptıklarına, söylediklerine, yazdıklarına bakmalı.

Bizde eleştirel anlayış henüz yaygınlaşmadı. Evet anladık, bir değil, birçok tarih olacak: Resmi tarihin yanında alternatif tarihler de yaşama olanağı bulacak. Ama sığ bir pozitivizmden kaynaklanan resmi tarih felsefesi öylesine iliklerimize işlemiş ki, ürettiğimiz alternatif tarihlerin de potansiyel olarak "alternatif resmi tarih" olma niteliği taşıdıklarından kuşkulanıyorum.

Nokta: Yeni çalışmaların nesnelliği ve bilimselliği konusunda neler söylenebilir?

Tunçay: Resmi tarihin sakıncaları konusunda, bundan 12 yıl önce katıldığım, Felsefe Kurumu'nun "Türkiye'de Tarih Eğitimi" seminerinde görüşlerimi açıklamıştım. 1981'de çıkan **TC'nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931** kitabımda da, yakın geçmişimizin "sıcak" konularına elimden geldiğince eleştirel ve dürüst olarak bakmayı denedim. 1983'te 1402'yle üniversiteden atılmam, muhtemelen bu çabamın maliyeti oldu.

Son olarak şurasını vurgulamak istiyorum ki, geçmişe nasıl baktığımız bugüne nasıl baktığımızdan ayrılamaz. Aslında, resmi tarih denilen şey de bu birlikteliğin bilinciyle yaratılmaktadır. Resmi tarih dünü anlatırken bugünü kalıplamaya çalıştığı gibi, eleştirel tarih de bugünü sorgulamasının ayrılmaz bir parçası olarak dünü sorgulamaya çalışmakla yükümlüdür.

Foltène® Solüsyon saç dökülmelerini önler

Saçlarınıza her dokunduğunuzda, parmaklarınızın arasında birkaç tel saçınız kalıyorsa; ceketinizin, gömleğinizin yakasında dökülmüş saç telleri buluyorsanız; saçlarınızı fırçalarken ya da tararken tedirginseniz; aynaya baktıkça, seyrekleşen saçlarınızı görüp, üzülüyorsanız...
Foltène® Solüsyon kullanın!

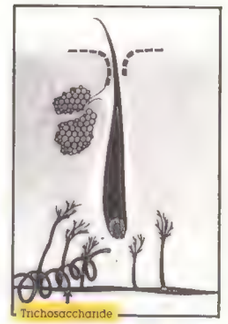

Foltène® Solüsyon, "Trichosaccharide®" aktif bileşiğiyle saç dökülmelerine karşı etkilidir.
Saçlı deri tabakalarının tümüne etki ederek, dokulara ve işlevlerine canlılık kazandırır. Henüz kökleri ölmemiş saçları yeniden çıkarır. Dökülmenin bir başka nedeni olan yağlanmayı önler. Kepeklenmeyi durdurur. Saçların ömrünü uzatır. Onlara sağlıklı bir görünüm verir.

Crinos Araştırma Laboratuvarlarında yapılan araştırmalar sırasında Prof. Gazzani tarafından bulunan Foltène® Solüsyon'un aktif maddesi "Trichosaccharide®"; 4 ayrı ülkede 17 klinik deneyle 600 kişi üzerinde denenmiş, yararlılığı uzman dermatologlarca onaylanmıştır. Foltène® Solüsyon, dünyada pek çok ülkede, saç dökülmelerine karşı başarıyla uygulanmaktadır.

Foltène® Solüsyon'un kullanımı kolaydır. Yararlı sonuçlar almak için, Foltène® Solüsyon uygulama sürecinin izlenmesi; prospektüsteki zamana dikkatle uyulması gerekmektedir.

Foltène
Kalite kontrolu
Crinos tarafından yapılmaktadır.
CRINOS, COMO-İTALYA

"saç dökülmelerini önler"

® Registered Trademark

Foltène Solüsyon, Eczacıbaşı İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından üretilmektedir.

"resmi tarih yazmakla" suçlarken, kendisi de çeşitli suçlamalara hedef oluyordu.

Bunlardan Halil Berktay, "Resmi tarihe çok şiddetle saldırıp tam tersini ispatlayacağını yüksek sesle ilan etmenin, 'alternatif tarih'te başarının otomatik garantisi olmadığını" hatırlattıktan sonra şöyle diyordu:

"Radikal ama henüz dünyadan haberi olmayan çok genç bir kesim, Yalçın Küçük'ün keskin sloganlığını pek beğeniyor. Ben ise Yalçın Küçük'ün 'tez'ler 'uydurduğunu' düşünüyorum."

Yalçın Küçük'ü eleştirmek konusunda Berktay hiç de yalnız sayılmazdı. Sina Akşin de Küçük'ün "alternatif tarih yazıcılığı" konusunda pek olumlu şeyler söylemiyordu:

"Yalçın Küçük herhalde iyi bir iktisatçıdır. Zeki ve yetenekli olduğu da şüphe götürmez. Ama sanırım tarihçiliğin çilesini çekmemiş bir kişidir. Tarihle ilişkisi de daha çok polemik ya da eleştiri alanındadır. Bunun önemini kabul etmekle birlikte bilimsel bir tarih yazmanın ayrı bir uğraş olduğunu belirtmek gerekir."

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Şükrü Hanioğlu: "Herkes kendi kafasındaki resmi tarihi yazıyor..."

Şükrü Hanioğlu da "alternatif tarih" alanında yapılan çalışmaları ciddiyet ve metedoloji açısından eleştiriyor ve pek çok kişinin "son derece ufak bulguları genişletip genelleştirdiklerinden" söz ediyordu. "Üstelik 'resmi tarih'in tamamen yanlış olduğu da söylenemezdi. Halbuki bazı yazarlarımız tarihi tamamen reddederek, bildiğimiz bazı şeylerin hiç olmadığını savunuyorlardı. Bu ise, en az resmi tarihin yarattığı kadar sıkıntı doğuracaktı. Çünkü, bir bakıma herkes kendi kafasındaki resmi tarihi ortaya koyuyordu. Oysa resmi tarihin belli bir zorunluluk çerçevesinde ortaya çıktığı söylenebilirdi. Fakat günümüzde bunu aynı şekilde yapan insanları anlamak mümkün değildi. Hatta, 'resmi tarih o dönemin şartları içinde yazılmıştır' gibi bir silaha sahiptik. Peki ama günümüzde böyle yapan insanlara ne diyecektik?"

Yeni "resmi tarih"ler mi? "Alternatif tarih" kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte, bu kavram da sorgulanmaya başlanmış hatta, "alternatif resmi tarih" suçlamaları da yüksek sesle tekrarlanır olmuştu. Bütün bu tartışmalarla birlikte ortaya çıkan bir başka gerçek de oldukça çarpıcıydı. Çünkü, arşiv belgelerinin rahatlıkla sahaflara düştüğü bir ülkede, tarihçilerin arşivlere girebilmek için kırk kapı geçmeleri gerekiyordu. Belgeler gizleniyor ve hatta tahrif ediliyordu.

Böylesine güç koşullarda yapılan tarih araştırmalarının büyük ilgi görmesi herhalde yadırganamazdı...

Sefa KAPLAN

"Resmi tarih copla okutturuluyor"

Ortaya attığı "tez"lerle çeşitli tartışmalara neden ve aynı zamanda konu olan Yalçın Küçük, Nokta'nın "alternatif tarih"e ilişkin sorularını cevaplandırdı:

Nokta: Resmi tarih ne gibi sıkıntılar doğurmuştur?

Küçük: Resmi tarihin sıkıntıları kaynaklarından doğuyor. Bunları üç başlıkta toplayabiliyorum. Bir: Türk tarihi, düşman kaynaklara dayanıyor. Türkler, tarihi yazmıyorlar ve tarihlerini düşmanlarının yazdıklarından alıyorlar. Orta Asya Türk tarihi, Çinlilerle savaştan ve Çinli tarihçilerin yazdıklarından ve Çin arşivlerinden çıkıyor. 1356 Gelibolu fethine kadar Osmanoğlu tarihi, Osman'ın ne zaman tahta çıkıp indiği, Orhan'ın ne yaptığı pek bilinmiyor; düşmanları Osmanoğlu'nu önemsemediği için yazmamışlar. Osmanoğlu tarihi, başında Doğu Roma kaynaklarına dayanır. Fatih devrinde en büyük düşman Venedik'tir, Venedik arşivi diğer bir kaynaktır. Düşmanları yazmamışsa Türklerin tarihi yoktur. İki: Düşman kaynakları tersine çevirmek için bol ölçüde övünme ekleniyor. Üç: Kemalist bakış açısı, Türklerin sınıfsızlığı üçüncü kaynak oluyor.

Kaynakları sıkıntılıdır ve kendisi sıkıntıdır. Ancak hapishanelerde copla okutulabiliyor. Askeri rejim ile zorlanıyor ve bugün üniversitelerin en sevimsiz dersi "İnkılap Tarihi" oluyor. Daha ne söylenebilir?

Nokta: Yeni bir görüşle ortaya konulan tarih çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Küçük: Benim çalışmalarımın dışında yeni bir görüşle tarih yazıldığının farkında değilim. Hevesliler var; başkaca yeni tarih çalışması yok. Sina Akşin tam bir resmi tarihçidir. Ermeni davasında tarihin falsifikasyonunu Paris'te savunacak kadar bir Kemalist tarihçidir. İlber Ortaylı, hevesli dir; bir tarihçinin titizliği ve sabrı yok. Çok kolay savlar peşinde koşuyor. Mete Tunçay'ı eskimiş Türk solunun tarihi ile tarihçi saymayı mümkün görmüyorum. Şükrü Hanioğlu bir bilimsel yöntemden yoksundur ve tarih felsefesi bilmiyor.

Şunu söyleyebilirim: Ortaylı ve Hanioğlu'nun yaptığı gibi İslam savlarıyla flört etmeyi yeni tarih yazımı saymamak gerekir. Türk tarihçiliğinin hâlâ en büyük üç ismi, tarihçi Cevdet Paşa, Köprülüzâde Mehmet Fuat ve Halil İnalcık'tır. Bunlar da sınıfsız ve boş bir tarih peşindeler ve çerçeve olarak Osmanlı kronik yazıcılarının, Âşıkpaşaoğlu, Neşri ve Kürt Prensi Şeref Han'ın çizgilerinin dışına çıkamıyorlar.

Nokta: Çalışmalarınızın "alternatif resmi tarih" olarak değerlendirilmesi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Küçük: Yeni bir tarih ancak yeni bir düzende "resmi tarih" olabilir. Çalışmalarımın bugün "alternatif resmi tarih" sayılması veya yarın "resmi tarih" olması beni rahatsız eder. Ancak tarih bütün bilimlerin en materyalistidir ve bir ideolojiye dönüşüyor.

Yeni tarih yeni bir peryodizasyon çabasıdır; resmi tarihin dışında yeni bir peryodizasyon tasarısını öne çıkarmaya başladım.

Yeni nirengi noktaları var: Bir:

Mustafa Kemal Paşa Anafartalar'da önemsizdir ve Hareket Ordusu'nda yoktur. İki: İnönü zaferi, özellikle birincisi, bir masaldır. Üç: Sovyetler Birliği Türkiye'den toprak ve üs istemedi. Dört: Sabahattin Ali, Milli Emniyet ile işbirliği yapıyordu. Beş: Tanzimat yeli, Paris'ten değil Mısır'dan esti. Artırabilirim. Yeni dönemleme ve yeni açıklamalar olmadan yeni tarih olmaz. Benimki Kemalizm sonrası bir tarihe hazırlıktır.

Nokta: Peki çalışmalarınız ne ölçüde nesnel ve bilimsel?

Küçük: Hiçbir bilimsel çalışma kendi nesnelliğini kendi içinde taşımaz. Her yeni bilimsel çalışma, gerçekliği, pratik ve olguları, bir yeniden düzme işidir. Newton'un yaptığı bir yeni senfonidir. Kvantun Fiziği, bir başka müzik yapıyor.

Bir çalışmamda, 1960 yıllarındaki gelişmeleri iç-TKP kuruluşu olarak sundum. İç-TKP nesnel olarak vardı, kimse görmüyordu ve ben mi gördüm? Yoksa, ben yazdığım için mi nesnellik kazanıyor? Bunu ortaya atan söyleyemez. Ortaya atan inanır. Önemli olan olgular, uygun sözcüklerle pratikler, bir mıknatısın çekiciliğine uyarak, buna göre dizilecek mi? Önemli olan budur ve bunun için de özgür olmak ve tartışmak zorunludur.

Saçlarınızı yıpratmadan sık sık yıkayabilmek için Foltène Şampuan kullanın. Yumuşak formüllü Foltène Şampuan saç yapınız ne olursa olsun, hergün güvenle kullanabileceğiniz bir şampuandır. Foltène Şampuan saçınızın doğal yağ dengesini korur, saçlarınıza sağlıklı bir güzellik ve canlılık kazandırır. Hergün ve yıllarca.

BUGÜN EKSÖZ'Ü OKUYUN "Herkese 1 Otomobil"

Otomobil sahibi olmak istiyorsanız...

Bugün mutlaka bir Söz alın. Bayinizden EKSÖZ'ü -*Söz'ün Pazar ekini*- istemeyi unutmayın. Çünkü kullanılmış otomobil piyasasını sizin için inceledik, EKSÖZ'de derledik, toparladık. Sadece alıcılara değil, arabasını satmak isteyenlere de yararlı dört dörtlük, 4 renkli bir rehber hazırladık.

Kullanılmış otomobilin hukuku. Yerli ve yabancı markaların fiyatları, özellikleri, sarfiyatları, motor ve şasileri. Otomobil ne zaman alınır? Ne zaman satılır? Esnaf satıcıyı nasıl tanırsınız? Pas ve çürüme arabanın neresine saldırır? Beğendiğiniz arabayı kontrol ederken nelere dikkat etmelisiniz? Ve işin bütün püf noktaları, hatta "argo"su, EKSÖZ'de

Bugün mutlaka bir SÖZ alın.

SÖZ

Kaliteli Gazete

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROLARI

SALI OYUNLARI

Harbiye M.Ertuğrul'da (140 77 20)

E. Reşit REY/C. Reşit REY
LÜKÜS HAYAT
Yöneten: Haldun DORMEN

Fatih Reşat Nuri'de (526 53 80)

Claude MAGNİER
Asude ZEYBEKOĞLU
DÖNE DÖNE
Yöneten: Saltuk KAPLANGI

Oyun günleri: Kasım ayında
17-24 Kasım Salı: 20.30'da

Proktologie (Hemoroid, Fistül)
VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE İLE
TEDAVİSİ
OPR. DR.
HAYATİ F.KOÇAL
Rumeli Cad. Ogan Apt. No.16 Kat.2
Nişantaşı/İstanbul **Tel: 141 35 89**

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROLARI
16 - 22 KASIM 1987

HARBİYE M.ERTUĞRUL TİYATROSU (140 77 20)

Heinrich BÖLL/M Von TROTTA
KATHARİNA BLUM'UN ÇİĞNENEN ONURU
Türkçesi ve Yöneten: Yücel ERTEN
(18-19-20-21-22 Kasım)

ÇOCUK OYUNU
Muharrem BUHARA
AYININ FENDİ AVCIYI YENDİ
Yöneten: Engin GÜRMEN
(C.tesi Pazar: 11.00'de)

FATİH REŞAT NURİ TİYATROSU (526 53 80)

Ruzzante/Andre Gille
ÇULSUZLAR
Türkçesi:Can KAPYALI
Yöneten: Nedret DENİZHAN
(18-19-20-21-22 Kasım)

ÇOCUK OYUNU
Serpil AKILLIOĞLU
SAKA KUŞU
Yöneten: Oben GÜNEY
(C.tesi Pazar: 11.00'de)

ÜSKÜDAR M. CELAL TİYATROSU (333 03 97)

Recep BİLGİNER
KISKANÇ
Yöneten: Perihan TEDÜ
(18-19-20-21-22 Kasım)

ÇOCUK OYUNU
Erik VOSS
DANS EDEN EŞEK
Türkçesi: Can GÜRZAP
Yöneten: Hakan ALTINER
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

Oyun günleri: Çarşamba: 15.00-20.30 Perşembe: 20.30 Cuma: 20.30
C.tesi: 15.00-20.30 Pazar: 15.00-18.30

Tüm yapılarda
yakıt masrafını azaltmak,
duvardan-çatıdan döşemeden gelen
soğuğu önlemek için

FEPOR® / polistiren sert köpük

FEPOR ISI YALITIM VE AMBALAJ SANAYİ A.Ş.
Merkez: 2 Taşocağı Cad. Oğuz Sok. Barbaros Han Kat 1 Tel: 159 00 60 - 172 97 15
Telex: 26455 A/U (80300) Mecidiyeköy/İSTANBUL
Ankara Bürosu: G. Mustafa Kemal Bulvarı 139/A Maltepe Tel: 230 40 82 - 230 74 09
Telex: 44050 Fenış

uran hazır beton
Gününde teslim
Tel: 335 55 80 - 335 53 16
158 30 96

ŞİİR
YAĞMURDA YÜRÜMEK GÜZELDİR
ÖZER BAL

BEKLENEN PİYANO

KAWAI
60. Yıldönümünde
Dünyaca Ünlü
Chopin (Polonya)
Kraliçe Elisabeth (Belçika)
Rubinstein (İsrail)
Tokyo (Japonya)
Milletlerarası Piyano Yarışmalarında
PROFESYONELLERİN MARKASI

* 1987 Frankfurt Milletlerarası Müzik Fuarında teşhir edilen en son KAWAI KONSOL PİYANO modeli (121 cm/siyah) ve ayarlı taburesi
* 2 Taksit : Peşin /259.000 (1.800.000)
Teslimde /170.000 (1.200.000)
429.000 Yen (3.000.000 TL) + KDV
* Ayrıca, 3-4-5 taksitte ödeme olanakları

Ankara / 128 16 08
Ayşantin Caddesi 13, G.O.P.
Şube: İstanbul-Şişli / 131 13 91
Halaskargazi Caddesi 301/1

DÜNYANIN EN ÜNLÜ MARKALARINI
Türkiye mümessili olarak
ARAN MÜZİK MERKEZİ
SUNAR

"İzleyiciyi düelloya çağırırım"

"60'lı yılların başlarında filmlerimi tanıtmak üzere Amerika'ya gidip gelmeye başladığımda Fransa'da yıllardır büyük bir beğeniyle izlediğimiz Alfred Hitchcock'un filmlerine karşı Amerikalı eleştirmenlerin takındıkları küçümser edayı görmek beni çok şaşırtmış, adeta incitmişti" diyordu François Truffaut. Haksız da değildi, sözgelimi 1963 yılında En İyi Özel Efekt Oscar'ına tarihi-turistik yapıt "Kleopatra" filmi layık görülmüştü. Oysa o yıl Hitchcock'un ünlü "Kuşlar"ını çektiği yıldı. Suçu neydi bu gerilim ustasının? Truffaut'ya bakılırsa kendisiyle yapılan röportajları "bir komediye çevirmekle", sanat anlayışı ve yöntemleri hakkındaki sorulara, doğru dürüst cevaplar vermemekle kendine büyük kötülük ediyordu Hitchcock. Sonunda dünyanın en büyük sinemacılarından ikisi, oturup derinlemesine bir söyleşi yapmaya karar vermişti: Alfred Hitchcock ve onu ustası sayan Fransız Yeni Dalga yönetmenlerinden François Truffaut. Her sinemaseverin merak ettiği soruları ve cevaplarını içeren söyleşinin kitabı **Afa Yayınları** *tarafından İlyas Hızlı'nın Türkçesiyle piyasaya sunuldu. İşte iki usta sinemacının konuşmalarından bazı bölümler:*

Truffaut: Söyleşilerimiz sırasında, "Aşktan da Üstün", "Ölüm Korkusu" ve "Sapık" gibi filmlerinizin rüyalara yakınlığı konusunda konuştuk. Çok rüya görüp görmediğinizi merak ediyorum.

Hitchcock: Çok fazla değil... Rüyalarım son derece akla yakındır. Gördüğüm rüyalardan birinde Sunset Bulvarı'nda ayakta durmuş taksi bekliyordum. Çevrede ağaçlar vardı. Ama hiç taksi gelmiyordu. Önümden geçen araçların hepsi de 1916 modeldi. Ben de kendi kendime "Burada dikilip taksi beklemenin anlamı yok. Bu, 1916 yılına ait bir rüya" diyerek yemeğe yürüye yürüye gittim.

Truffaut: Sizin yaptığınız türdeki filmlerin en önemli dezavantajlarından biri de, filmi beğendikleri halde izleyicilerin kandırıldıklarını kabul etmekten şiddetle kaçınmaları... Sanki onlara verdiğiniz zevki almak istemiyorlar.

Hitchcock: Kuşkusuz. Sinemaya gelirler ve koltuklarına yerleşip, "Tamam, şimdi göster bana!" derler. Olayın bir adım ilerisinde olmak isteyerek, "Ne olacağını biliyorum" derler. Ben de onları düelloya davet ederek "Demek ne olacağını biliyorsunuz. Pekâlâ görelim bakalım!" derim. Kuşlar'ı yaparken, izleyicilerin bir sonraki

Sapık (Psycho) filminden bir sahnede A. Perkins ve J. Leigh

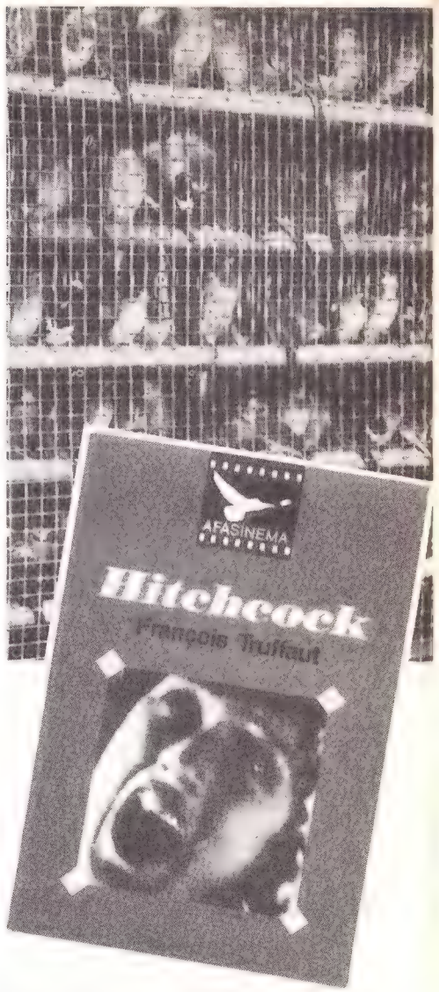

sahneyi önceden tahmin etmemeleri için çok gayret gösterdim.

Truffaut: Bu da sanıyorum ki izleyicinin önceden tahmin etmeye çalışmadığı bir film yarattı... Sadece her sahnenin sonunda, kuşların potansiyel tehdidini gösteren bazı ipuçları var.

Hitchcock: İzleyicilerin kuşlar konusunda fazla sabırsız olmasını istemedim. Çünkü böyle bir durum, onları iki ana karakterin kişisel öyküsünden uzaklaştırmış olacaktı. Her sahnenin sonundaki bu değinmeler benim "Sabırlı olun, yakında geliyorlar" deme yöntemimdi. Bildiğiniz gibi filmde çok sayıda ayrıntı vardır... Rod Taylor'ı filmin başında bir kuş dükkânında gösteriyoruz. Kafesinden uçan kanaryayı yakalıyor ve kafesine koyarken Tippi Hedren'e: "Sizi yaldızlı kafesinize iade ediyorum Melanie Daniels" diyordu... Daha sonra martılar köye saldırdığında Melanie cam telefon kulübesine sığınıyor. Burada onu kafes içinde bir kuş gibi gösteriyorum. Bu kez

Gerilim sinemasının ustası, filminde kullandığı kuşları dikkatle inceliyor

yaldızlı kafeste değil, çaresizliğin kafesi içindedir.

Söyleşi Hitchcock'un o ünlü "röntgencilik" filmi S. Stewart ile Grace Kelly'nin oynadığı "Arka Pencere"ye geldiğinde iyice renkleniyor. Truffaut'ya göre bu filmde bir "meydan okuma" niteliği var. Hitchcock da buna katılıyor.

Hitchcock: Tam anlamıyla özgün bir sinema filmi yapmak için bir fırsattı. Elinizde, yerinde kıpırdayamayan ve dışarıyı izleyen bir adam var. Bu filmin bir parçası. İkinci parçası ise, onun tepkilerini gösteriyor. Bu, aslında sinemasal düşüncenin en özgün anlatımıdır.

Truffaut: Stewart'ın sadece meraklı biri olduğunu söyleyebilir misiniz?

Hitchcock: Gerçek bir gözetleyicidir. Aslında "Observer" eleştirmenlerinden Bayan Lejeune ..."Arka Pencere"nin iğrenç bir film izlenimi verdiğini yazmıştı. Neresi iğrenç? Evet, adam röntgenci. Hepimiz biraz böyle değil miyiz?.. Bahse girerim ki, her 10 insandan 9'u yatağa girmek üzere soyunan çıplak bir kadın görse bir an duracak ve bakacaktır. İsteseler jaluzilerini indirebilirler, ama hiç yapmazlar; pencerenin önünde durup öylece bakarlar.

Truffaut: "Arka Pencere", bence tüm yönleriyle belki de en iyi senaryolarımızdan birisi...

Hitchcock: O günlerde kendimi son derece yaratıcı hissediyordum... Cinayetin nasıl olacağı konusunda bazı sorunlar çıktı. Bu nedenle İngiliz basınından iki ayrı haberi konu olarak kullandım. Bunlardan birisi Patrick Mahon davasıydı. Mahon, deniz kıyısındaki bir bungalovda bir kızı öldürmüştü. Daha sonra da cesedi parçalara ayırarak trenin penceresinden parça parça dışarıya fırlatmıştı. Ancak cesedin başını ne yapacağını bilememişti. İşte "Arka Pencere"de herkese kurbanın başını aratma fikri buradan kaynaklanmıştır.

Truffaut: Bu film sayesinde basının ilgisi, sizin kadın kahramanlar hakkındaki görüşlerinize yöneldi. Daha önce defalarca, Grace Kelly'nin dolaylı cinsel çekiciliğinin sizin için uygun olduğuna değinmiştiniz...

Hitchcock: Perdede cinselliğin de bir gerilim unsuru olması gerektiğini düşünüyorum. Eğer cinsellik, aşırı biçimde göze çarpıyorsa ve çok belirginse gerilim olmaz... Biz ancak yatak odasına girdikten sonra fahişeleşmeye başlayan gerçek hanımefendilerin peşindeyizdir. Zavallı Marilyn Monroe, cinsellik sanki yüzünün her yanında yazılıydı... Cinsel yönden en ilginç kadınların İngiliz kadınları olduğuna inanıyorum... Okul öğretmenine benzeyen bir İngiliz kızı, sizinle bir taksiye binmeye razıolacak ve hatta coşkun bakışlarınız altında pantolonunuzun fermuarını bile kendisi açacaktır.

Hiç kuşku yok ki, Hitchcock da zaman zaman sansürden yakasını kurtaramamıştı. "Zengin ve Garip" filmindeki sansüre kurban edilen böyle bir sahneyi anlatıyor usta yönetmen:

Hitchcock: Genç adamın bir kızla birlikte yüzdüğü bir sahne vardı. Sahnede kız, bacaklarını aralıyor ve "Bahse girerim, bacaklarımın arasından yüzerek geçemezsin" diyor. Bunu bir havuzda çektim. Adam dalıyor, tam kızın bacaklarının arasından geçmek üzereyken kız ansızın adamın kafasını sıkıştırıyor. Adamın ağzından gelen hava kabarcıklarını görüyorsunuz. Sonunda kız bacaklarını açarak adamı serbest bırakıyor. Adam nefes nefese "Neredeyse beni öldürüyordunuz" deyince kız, "Güzel bir ölüm olmaz mıydı?" diyor.

Usta sinemacının istemeye istemeye boyun eğdiği yapımcı zorlamaları da var. En ilginci "Şüphe" filminde Cary Grant'ın katil olmasını yapımcı firmanın istememesi.

Truffaut: Sizi doğru anladıysam, onun suçlu biri olmasını tercih ederdiniz.

Hitchcock: "Şüphe"nin sonundan hoşlanmam. Aklımda başka bir şey vardı. İstediğim ama çekemediğim Joan Fontaine, annesine mektup yazmayı bitirdiği sırada Cary Grant, ona içinde zehirli süt bulunan bardak getirecekti. Mektupta şu cümleler olacaktı: "Sevgili anneciğim, onu delicesine seviyorum, ama yaşamak istemiyorum. Çünkü o bir katil. Bunu söylemektense ölmeyi tercih ederim ama toplumu ondan kurtarmak gerekir..." Ve kadın şöyle diyor: "Bu mektubu yarın postaya verir misin sevgilim?" Sütü içiyor ve ölüyor. Sonra kısa bir çekime geçiliyor. Cary Grant neşe içinde ıslık çalarak posta kutusuna gidiyor ve mektubu bırakıyor.

Truffaut: Hayranlarınızın çoğu, örneğin Dostoyevski'nin "Suç ve Ceza"sı gibi dev bir klasiğin beyazperde versiyonunu yüklenmenizi isterlerdi sanıyorum?..

Hitchcock: ... Bir yazar iyi bir roman yazmak için ömrünün 3-4 yılını verir. Sonra başkaları, sanatçılar ve teknisyenler çeşitli yanlarını kurcalar ve sonunda yazar tümüyle unutulurken birisi çıkıp Oscar'a aday gösterilir. Ben böyle bir şeye gelemem... ●

KANBOLAT UZUNOKTA

Yasu Dido, hoşgeldin!

İZLENİMLER

DİDO DERLER BİR KADINCAĞIZ...

"Kahpe" Yunan, kardeşim

"Benden Selam Söyle Anadolu'ya" adlı romanı Yunanistan'da 41 baskı yapan, ülkemizde de çok okunup çok sevilen Dido Sotiriyu, 65 yıl sonra Türkiye'ye geldi...

Hani o kör sokak lambalarının çevresinde donuk sisin harelendiği, havaya kömür dumanı kokularının savrulduğu, erken inen akşamlardan biriydi. Bir pazar akşamı. Öğleden sonra ama akşam gibi. Umulmadık bir kalabalık kitap fuarını doldurmuş, imza söyleşi kıyamet, biz, şişman ve sakallı yayıncı Atıl Ant, yakışıklı gazeteci Cahit Düzel, cici ve alımlı Yurdagül Erkoca, bir de Aziz Nesin'in oğlu Ahmet Nesin bir köşede barda ayaküstü laflıyoruz, asılsız bomba ihbarı yapıldı.

Aklım fikrim Dido'daydı. Usulca sokulacak, merakla dinleyecek, Panayot'a kadıncağızın öbür romanlarını neden çevirmediğini soracak, sonra "Matomena Homata"yı, Benden Selam Söyle Anadolu'ya diye bildiğimiz o enfes eseri yeniden iki bin küsur papel bayılıp alacak imzalatacaktım. Arada iki satır konuşabilirsek o da kârdı.

O peynir ekmek gibi kitap alan gencecik güzelim kızlar, ağır sakallarıyla asık suratlı oğlanlar, yazar tanımaya gelmiş geçkin dullar, boyasız sadelikleriyle işçi memur kadınlar beklenmedik bir olgunlukla fuar alanını boşaltıyorlar, gitmeyecekler, polisin üstünkörü arama güldürüsünün sonunu sabırla kapıda bekleyeceklerdir, yarım saat sonra haydi herkes yeniden içeri... O arada Kiria Dido'yu koydunsa bul, seksenine yaklaşıyor, hayli yorgun, içerinin sıcağından, gürültüsünden zaten bunalmış, gidiyor ve geri gelmiyor!

Belki de geri gelmesine gerek yok. Erken yanmış ışıklar yavaş yavaş pırıltı değiştiriyorlar, sis, bulabildiği her delikten süzülüp dizlerimize kadar yükseliyor, cıvıltılı uğultu silinmektedir, ortalık donuk bir ışıltının aydınlattığı fısıltılı, çınılı bir yok mekâna dönüşüyor. Dido'nun az önce oturup durduğu köşede bir garip kalabalık: Kıpkırmızı fesi, kısa pantolon cebinde kuş sapanı, çamurlu potinleriyle Selçuk kazasının Kırklıca köyünden Manolis Aksiyotis... Alnında saban izi gibi üç derin çizgi, ellerinde makine yağı ve üstüpü kalıntısı, omuzunda General Markos'un Grammos Dağı muharebesinden önce hediye ettiği tüfeğiyle daha yaşlı bir başka Manolis Aksiyotis... Tahta sakalı, lekeli mavi tulumuyla Barba Yakumis... Çılgın Giritli, çakmak gözlü Lefteris Kanakis, cebinde Das Kapital'in Rumca baskısı, dudağının ucunda Fix birası köpüğü ve Karelya izmaritiyle Nikitas Drosakis...

Hiç kıpırdamadan oturmuş, gözlerini bana dikmişler. Gözlerine eski ve artık unutulmuş ölülerin gölgeleri vurmuş. Gene bir kasım günü, soğuk yağmur birikintilerinin donuk donuk parıldadığı bir avluda, sarı yaprak öbekleri arasında kurşuna dizilmiş yaşlı ve yorgun adamların, iri burnu, hüzünlü bakışlarıyla Başbakan Gunaris'in, yü-

ELVEDA ÜMİTSİZ REJİMLER MERHABA BODY FORM

"Bir süre önce rejim yaptım. Günlerce aç kaldım ve rejimi bırakınca zorlukla verdiğim birkaç kiloyu çabucak geri aldım. Tam ümidimi kaybettiğim sırada Body Form'la tanıştım. Tamamen doğal gıdalardan üretilmiş eşsiz diyet besini Body Form sayesinde şimdi güvenle kilo veriyorum ve istediğim sürece ideal kilomda kalacağımı biliyorum. Body Form'daki turunçgil lifleri midemde genişleyip beni tok tutuyor. Böylece Body Form, fazla yememi ve aralarda atıştırmamı önlüyor. İçindeki kepek ise bağırsak sistemimi düzenliyor.
Body Form'la yemeklerden uzak değilim ama artık ne kadar yiyeceğime benden önce midem karar veriyor.
İdeal kilomda kalabilmek ve sağlıklı beslenebilmek için tamamen doğal diyet besini Body Form'u istediğim sürece kullanabilirim. Şimdi kendimi formda hissediyorum. Yeni vücut ölçülerimle daha çok beğenilmenin mutluluğunu yaşıyorum. Açlık günleri geride kaldı artık.
Merhaba Body Form!"

Kilo vermek ve Body Form'u daha yakından tanıyabilmek için kuponu doldurup gönderin. "Merhaba Body Form" kitapçığınız elinizde olacaktır.

Silen İlaçları Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Evrensözen de Sok. No: 4/4 Bomonti/İstanbul
Adınız:
Soyadınız:
Yaşınız:
Adresiniz

Kilo verin, formunuzu koruyun

ce göbeği,omuzlarında kendi eliyle söktüğü apoletlerinin soluk izleriyle General Hacıanestis'in .Kara melon şapkaları, kaymış boyunbağları, frenk gömleklerinin arasından fırlayıp kaykılmış plastronlarıyla bakanlar... Anadolu bozgununun sorumluları.

Yüreğim buruluyor. Aklıma eski İzmir üşüşüyor. Pasaport İskelesi boyunca sığ suda yüzen şişmiş kadın ve çocuk cesetleri, bakır kızılı gök altında yangının kıyıya doğru ilerleyen homurtusu, yatak yorgan denkleri arasında Kordon'da sıralanmış gözleri kan çanağı insanlar, Basmane taraflarından yıkılan duvarlar ve cam kırıkları ve ayakkabı tekleri ve kaldırım kenarlarında kıvrılmış ölülerle dolu sokaklardan deliler gibi bir oraya bir buraya çarpa çarpa koşmaya, Aya Fotini Kilisesi'nin avlusundan geçip Fransız Postanesi'nin köşesini dönüp Frenk mahallesine, oradan iki adım ötedeki Prokimea'ya belki kayıklardan birinde bir yer bulurum umuduyla erişmeye çalışan İzmir halkı...

Madam Roza söylüyor eski plakta...

Şu Pire rıhtımında, Karaiskakis'in heykelinin oralarda Barba Yannis'in çalgılı kahvesini boşuna aradığım günler aklıma üşüşüyor. Ne çare, General Metaksas daha 1936'da yıktırmış kahveyi. Çevresindeki teneke barakaları, şu avlusuna iplere dizili çamaşırlar asılmış, pipileri meydanda donsuz bebelerin salya sümük koşuşturduğu gecekonduları, içinden patlıcan kızartması, bol sarmısaklı cacık ve on iki numara koyu uzo kokuları yükselen göçmen evlerini boşuna aradığım günler... Sanki 1929'dayız da, Nikos Mathesis, Trellos Nikos, Deli Niko, şu ardında birkaç leşi bulunan, Pire'nin haracını yiyen kadim serseri, Barba Yannis'in kahvesinden, Bıyıklı Marinos'un masasından kalkmış, tömbekisinin içine ustaca sarılmış esrar plakasının kalıntılarını öldürmüş, kafasında şapkası, koltuğunun altında ceketi, tren istasyonuna gidip bir Omonia bileti kestirmeye yürüyor... Stratos bu akşam çalacak mı? Markos Vamvakaris de buzukisiyle gelecekmiş diyorlar. Madam Roza, bizim Roza Eskenazi billur sesiyle iki şarkı okur, Rita Abacı eşlik eder, uzolar Batis'ten, esrarı Hacıhristo getirecek, halis İzmir malı...

Bunlar buralarda umutsuz serseriliklerini sürdüredursunlar, Kokkinia Mahallesi taraflarında hava başka türlü esiyor. Çıtı pıtı, yirmi yaşlarında, kısacık boylu bir kızcağız, Dido Sotiriyu, Aydınlı (Aidinon!) bildiri dağıtıyor: Kahrolsun serkeş Venizelos! Kahrolsun bütün maceracı alçaklar! Kahrolsun bizi Anadolu bozkırında kırdıran omuzu kalabalık şiş göbekler!

Tiyatro localarında, evlerin bahçelerinde, kaldırım üstlerinde yatıp kalkmışlardı, üç ay beş ay değil, aylarca ve yıllarca, hemen hepsi varlıklı, eline mesleğini almış insanlardı, kimisi doktor kimisi avukattı, kimisi kuru üzüm, tütün, kuru incir taciri, gelip Pire rıhtımına dökülmüşler, kimisi zengin evlerine gündelikçi, kimisi fabrikaya işçi yazılmışlardı, kimisi bizim Deli Niko gibi işi esrara ve uzoya vurmuş, o zehir zemberek Atina Emniyet Müdürü Baraktaris'in nice sopasını yemiş, Gudi, Oropos mapusanelerinde sönüp gitmişti ya, kimisi de işsizliğe, yoksulluğa, açlığa, haksızlığa, sömürüye karşı savaşmayı seçmişti...

Sanki şimdi şuradan dönsem karşıma ağır çizmeli, sarı suratlı, sırtında Schmeisser'i bir Alman askeri çıkacak. Atina halkı kızartma kedi köpek yiyor, buğday yüklü bir şilep Galata'dan yola çıkmış diyorlar, yarın sabah limana girecek, mavi beyaz bayrağı Akropolis'e kim çekti, pes doğrusu, kafalarından aşağı kara kukuletalar geçirmiş yerli faşistler direnişçileri toparlayan Gestapo'ya düşmanlarını tek tek gösteriyorlar... Plaka taraflarında bir bodrumda, avurtları çökmüş, gözleri içeri kaçmış, kısa saçlı bir kadın, kırklarında, kısacık boylu, Dido imiş adı, harıl harıl şapirografta gizli ve muzır yayın basıyor: Kahrolsun faşist Alman işgali! Yaşasın halkımın özgürlük mücadelesi!

Aksiyotis o sıralar EAM-ELAS saflarında bilfiil dövüşmektedir. Şu Selçuk'un Kırklıca köyünden bizim Manolis, hani içi burula burula, Kütahya üzerinden Eskişehir'e yürüyen krallık ordusuna asker yaz-

İzmirli Rumlar Pire batakhanelerinde... Soldan dördüncü (oturan) Deli Niko

AHMET KÖKÇÜ / NOKTA

Sotiriyu 65 yıl sonra doğduğu toprakları gezdi

mışlardı onu, hani kendi kendine pasa çıkış yolu arıyordu, ta ki Drosakis'in yiğit cümleleri birer makineli tüfek mermisi gibi gelip Afyon cephesinde bir siperin ucunda, karavanaya kaşık sallarken onu buluncaya kadar... Ordu bozuldu, geri çekiliyor, kaç, canını kurtar dediği İzmirli berber tokadı nasıl da suratına çarpmıştı o 8 Eylül 1922 günü... İngiliz bahriyelileri, Iron Duke zırhlısına tırmanmaya çalışan kadınların, kızların ellerine nasıl da kürekle vura vura onları yangının bakır kızılı çalmış dalgalara geri gönderiyorlardı...

Âhır ömründe Delos adasına da gitmişti. Albay Papadopulos Plaka'da tabak üstüne tabak kırıyordu, Albay Makarezos hangi dilberin peşindeydi o sıralar, Zoi Laskari mi, Alekos Panagulis'in tırnaklarını söken, hayalarında Karelya cıgarası söndüren üsteğmen hangi üsteğmendi, Selanik sokaklarında o uğursuz kamyoneti milletvekili Lambrakis'in üzerine süren it mi?..

Fısıltılar mırıltılara dönüşüyordu, ışıklar sarıdan beyaza, sis dağılır gibiydi, ağır soluk yüzleriyle eski ve unutulmuş ölüler aramıza karışıyorlardı, koltuğunun altında bir kitapla çay içmek için kafeteryaya uzanan uzun saçlı, kalkık burunlu genç kız, siyah redingotunun üzerinde mermi delikleriyle kan lekeleri hâlâ durup duran Başbakan'la kol kola girmişti. Büyük kavganın ikinci günü Çal Dağı siperlerinde düşüp ölen bir asker, Larissa tümeninden saz benizli bir oğlan, hayalarına elektrik verilmiş bir Elazığlı ile harıl harıl bir şeyler tartışıyordu, Omorfo üzerinden Lefkoşa'ya ulaşmaya çalışırken ayağının dibinde seksen birlik havan mermisi patlayan bir başka çocuk üniversitedeki görevinden kovulmuş yaşlı bir hocayla el sıkışıyordu.

Kazlıçeşme taraflarında bir yerlerden grev gözcüsü gömleğini çıkarıp iki saatliğine fuara kitap almaya gelmiş sarkık bıyıklı bir işçi, 1944'te Almanların Kral George Oteli'nin tepesine yerleştirdikleri ağır makineli tüfekle Syndagma Meydanı'nı geçmeye çalışırken taradıkları bir kadınla tanışmıştı. Denize varmaya çalışan otuz dokuzuncu evzon alayının geri çekilirken Salihli'de camiye tıkıp tutuşturduğu bir köylü çocuğu, iç savaşta İngiliz yapısı bir mermiyle Kastoria taraflarında vurulan bir başka köylü çocuğuyla oynuyordu.

Kiria Dido çıkıp gitmişti ama görevini yapmıştı. Kahkahalar yıldırım gibi büyüyor, ışıklar içişıra yeşil, kırmızı, mavi, sarı minik ampullerin yanıp yanıp söndüğü bir bayram donanmasına dönüşüyor, kitap fuarının geniş ve kalabalık salonunda ufak tefek yaşlı kadıncağızın o güzelim romanının son satırı birbiri ardına hiç durmadan çınlıyordu: Kardeşi kardeşe kırdıranın Allah bin belasını versin!

Ayağımı basamağına dayadığım döner tabure üstünde kaykıldım, Atılcığım şuradan bir duble rakı daha söyle, Yurdagül sen sütsüz koyu bir kahve içersin değil mi, Cahit nereye kayboldu yahu, şu asılsız bomba ihbarını kimbilir hangi dürzü yaptı, Erdal Öz standı bırakıp birkaç dakikalığına kaçabilirse iki tek atmaya uğrar bu köşeye, Hilmi Yavuz'un imza işi daha bitmedi mi, buradan çıkıp bir yerlere gidelim, koltuğumuzun altında yeni aldığımız kitaplarımız, cebimizde cıgaramız çakmağımız ve yüreğimizde sevecenliklerle, çocuklar bir sorun bakalım, belki eski ve unutulmuş ölüler, Aksiyotis çorbacı, ELAS savaşçıları, kurşuna dizilen başbakan ve Kordonboyu cesetlerinin ruhları da bizimle gelirler, hem iki kadeh içeriz hem de beraber şarkılar söyleriz: 1935'lerden kalma bir çiftetelli, beste Artemis'in, cızırtılı taş plakta Madam Roza söylüyor, kemanda Semsis, yaylı tamburda Tombulis...

Engin ARDIÇ

FUTBOL / "3-5-2" TARTIŞMASI

Ayak topunun çağdaşı

Üç-dört yıldır Batı'da, üç-dört aydır da Türkiye'de gerek amatör, gerekse profesyonel futbolseverler arasında yoğun bir tartışma başlatan "3-5-2" sistemi savunulduğu gibi futbolda devrim yaratabilecek mi?

"Oyun, hayatın uzantısıdır. Örneğin, beysbol sabit pozisyonları, katı işbölümü ve aşamalı hedefleriyle mekanik çağın oyunudur. Amerikan futbolu ise, değişken pozisyonları, esnek işbölümüyle elektronik çağın oyunu." Ünlü iletişimci Marshall McLuhan, değişen hayatın oyunları da değiştirdiğini öne sürüyordu.

Değişen yalnızca beysbol ve Amerikan futbolu değildi. İzleyici çokluğu rekorunu hiçbir zaman öteki oyunlara kaptırmayan futbolun da hızlı bir değişim süreci içinde olduğunu anlamak için, Türkiye'deki gazete sayfalarına şöyle bir bakıvermek yeterliydi. Bir "çağdaş futbol" tartışmasıdır gidiyordu. Biryandan eski işbölümünün terk edilerek tüm oyuncuların aynı hedefe, gole yönelmelerinin gerektiği ileri sürülüyor, diğer yandan, bu anlayışın futbolun mantığına uymadığı savunuluyordu.

Pek çok futbolcu gibi Fenerbahçeli Rıdvan da "3-5-2" sistemine karşı direnmişti

ALİ SAVAŞ — SÖZ

G.Saray ve Milli Takım Teknik Direktörü Mustafa Denizli, "çağdaş futbol = hücum futbolu" anlayışında başı çekiyordu. F.Bahçe'nin eski teknik direktörü Yılmaz Yücetürk de görevden alınmadan önce çağdaş futbolun, yani hücum futbolunun, "3-5-2" olarak ifade edilen; üç savunma, beş orta saha, iki hücum oyuncusundan oluşan oyun düzeniyle gerçekleştirildiğini, F.Bahçe'yi de bu oyun düzeni içinde oynatacağını beyan etmişti. Bu yaklaşımın, ana hatlarıyla, genç kuşak antrenörler tarafından kabul gördüğü söylenebilirdi. Ancak Trabzonspor Teknik Direktörü A. Suat Özyazıcı gibi eski kuşağın temsilcileri, bu anlayışa katılmıyorlardı.

F.Bahçe'nin art arda puan kaybetmesi, G.Saray'ın hemen her maçta gol yemesi, hücum oynayacağız iddiası ile çıkılan İngiltere maçında 8-0'lık yenilgiye uğranmasıyla birlikte hücum futbolu ve onun ifadesi "3-5-2" ağır eleştirilere hedef oldu. "3-5-2"yi uluslararası alanda ilk kez Fransa, 1982 Dünya Kupası'nda uyguladı. Yarı finalde B. Almanya'ya yenilerek elenen, ama herkese "galip sayılır bu yolda mağlup" dedirten Fransa, aynı taktikle 1984 Avrupa Kupası'nı kazandı. Bu kupada, en az şampiyon Fransa kadar takdir toplayan Danimarka da "3-5-2" düzeninde oynamıştı.

Kuşkusuz, "futbolda devrim" denilen bu noktaya birdenbire gelinmedi. Futbol da bir dizi değişim geçirdi. Eskiden bekler, haflar ve forvetler vardı. Takımlar sahaya kaleci, sağ bek, sol bek- sağ haf, orta haf, sol haf- sağ açık, sağ iç, santrafor, sol iç, sol açık olarak dizilirdi. Spikerler radyoda takımları bu düzene göre okur, gazeteler böyle yazar, futbolseverler de öyle ezberlerdi. Necmi- Yavuz, Fehmi-Suat, Süreyya, Kaya- K.Ahmet, Yusuf, Güven, Sanlı, Faruk Beşiktaş'ın şampiyon kadrosuydu. Her mevkinin bir sırt numarası vardı ve bu numara değişmezdi. Örneğin sağ iç 8, sol açık 11 numara giyerdi. Öyle 8 numara giyip sol bek ya

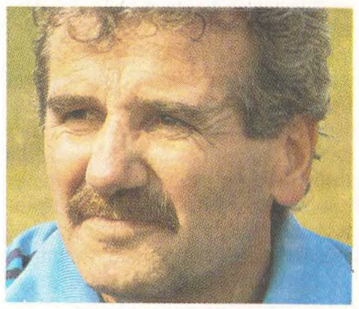

Yılmaz Yücetürk'ün ayağını Fenerbahçe'den kaydıran bu yeni sistem oldu

da santrafor oynamak yoktu. Yerler numaralıydı...

Sonraki yıllarda ise, en önemli özelliği iki açık ve çift santrafor olan "4-2-4" egemen konuma geçiyordu. Ancak, bu taktiğin zaafı, oyunun kalbi olan orta sahanın yalnızca iki kişiyle kontrol edilmesiydi. "4-2-4"ün bu zaafı, "4-3-3"ü doğurdu. Orta sahanın üçlenmesi, orta saha hakimiyetini getiriyordu.

Ama, "4-3-3"ün getirdiği asıl yenilik "libero" yani serbest adamdı. "4-3-3"ün kısa bir zamanda dünya futbolunun egemen oyun düzeni olmasıyla birlikte, şöyle bir tablo ortaya çıkıyordu. Rakibin üç hücum oyuncusuna karşı, dört savunma oyuncusu bulunuyordu. Bu da, bir savunma oyuncusunun serbest kalması demekti. Defansın bu serbest adamı, libero, hem seken topları alıp oyuna sokuyor, hem kademeye giriyor, hem de toplu veya topsuz hücuma katılıyordu. Yani, hem savunma supabı hem de hücum organizatörü işlevi görüyordu. Bu görevi üstlenen oyuncu da sahanın kurmayı, imparatoru oluyordu.

Zamanla, "4-3-3" de kalıplaştı, aşındı ve aşıldı. Giderek önemi artan orta sahada daha fazla adam bulundurmak zarureti ve liberonun belirleyici etkisini azaltmak için, dört orta saha oyunculu, çift santraforlu "4-4-2"ye geçildi. Defansın ortasındaki ikilinin, stoper ve liberonun çift santrafora karşı oynamaları liberonun etkinliğini önemli ölçüde azalttı.

Futbolcuların giderek atletik özellikler kazanmaları ile birlikte futbola yerleşen tempo ve pres, teknik adamları yeni arayışlara yöneltti. Orta sahada kalabalıklaşarak oyunun inisiyatifini ele geçirmek ve liberoyu eski etkinliğine kavuşturma düşüncesiyle, iki kesici ve liberodan oluşan geri üçlü, orta beşli ve

Liberolu dönemin imparatoru Beckenbauer

ileri ikilinin sayısal ifadesi olan "3-5-2" düzeni geçerlilik kazanmaya başladı. Çağdaş oyun düzeni olarak tanımlanan "3-5-2"nin en önemli avantajı, orta sahadaki beşliyle değişik varyasyonlara açık olmasıydı.

Futbol gibi dinamik bir oyunda "3-5-2" tabii ki son durak değildi. Uzmanlar gelecek yıllarda bambaşka varyasyonların gündeme gelebileceğinden söz ediyorlardı. Hâlâ "Futbol futboldur; çağdaşı, çağdışı olanı olmaz" diye diretmenin ise, bu saatten sonra pek bir anlamı kalmıyordu.

Yücel GÖKTÜRK

İyi (!) niyetliler!.

Şu Bab-ı Ali'nin iyi niyetine doyum olmuyor doğrusu... Hepsi Mustafa Denizli'yi severler takdir ederler de sadece yol göstermek için eleştirirler...

Gazetelere bakıyoruz iki gündür.. Meğer, son iki Dünya Kupası'nın finalisti K. İrlanda'ya, hem de İrlanda da 1-0 yenilmek ne büyük rezillikmiş..

Hem de bir topumuz direkten dönmüşken.. Hem de Tanju penaltıdan kolay bir pozisyonu atamamışken.. Hem de bize atılan golden önce topa elle müdahale varken..

Vur yallah abalıya..

Peki ama, ne oldu bizim o şerefli yenilgiler... Yıllar yılı, bu memleket şerefli yenilgi masalları ile uyutulurken, gözlerini yumanlar, hatta şaşşakçılık edenler nerde şimdi... Yenilginin şereflisi olursa, bundan şerefli bir tablo çizin bakalım...

Aslında bilmeden Mustafa Denizli'ye en büyük primi veriyorlar da o başka..

Mustafa Denizli bu takımı, 1-0'lık yenilgilere bayram etmekten almış, matem tutmaya getirmiş.. Bravo Mustafa.. Hiçbir şey yapmadıysan bunu başardın..

Bu ülkeyi dünyanın en iyi takımlarından birine, rakip sahada kıl payı yenilince üzülecek düzeye getirdin.. Bu yeter, adını hep hayırla anmamız için..

★ ★ ★

İyi (!) niyetli bir eleştirmen.. Milli takımda, A milli takımında ilk kez oynayan Gökhan ve Okan'ı göklere çıkarıyor. Bunları cesaretle takıma koyduğu için, Denizli adına, tek satır dip not düşmeden..

Sonra aynı iyi niyetli eleştirmen, Trabzonspor'un bugün en iyi futbolcusu, her Trabzon maçında Bab-ı Ali'nin öve öve bitiremediği Hami'yi oyuna aldı diye Mustafa'yı suçluyor.

Yeni oyuncu oynatmak suç mu, değil mi? Tutarsa alkış kime, tutmazsa yergi nereye?..

Nerde Bab-ı Ali'nin bırakın kendi içinde, aynı yazı içinde tutarlılığı..

"Hami'yi niye oyuna soktun?.. Ali'yi niye oyuna geç soktun?..

Bunlar da aynı yazı içindeki iyi niyetli eleştiriler.

Kamuoyu da bu iyi niyetli eleştirileri okuya okuya oluşacak oluşacak öyle mi?..

Güldürmesinler adamı..

★ ★ ★

İrlanda maçı, Bab-ı Ali'nin bazı ünlülerinin Mustafa Denizli komplekslerini bir kez daha ortaya koymalarına yol açtı. İyi oluyor. Mustafa'yı zaten tanıyorduk. Meklektaşlarımızı da daha iyi tanıma imkânı buluyoruz.

İşte Mustafa Denizli, Yugoslavya maçından sonra işi bırakacağını açıkladı.. Haydi kına yaksınlar ve yeni adaylarını aramaya başlasınlar bakalım..

Ama bizim tavsiyemiz.. Otursunlar aralarında referandum yapıp öyle seçsinler.. Birinin seçtiğini öteki yemeye kalkmasın..

Biz teknik direktörle uğraşırken olan milli takıma oluyor çünkü..

Teknik direktörlerini seçsinler.. Teşkilata bastırsınlar.. Göreve getirtsinler..

Bakalım ondan sonra ne yazacaklar..

Denizli için yazdıklarının hepsini dosyalattık çünkü.

Not: Beden Terbiyesi Genel Müdürü Kemal Kamiloğlu ile, Futbol Federasyonu Başkanı Halim Çorbalı arasında geçen ve Hürriyet'e manşet olan konuşmanın telefonda yapıldığını ve Erol Yaşar'ın haberinin mealen doğru olduğunu öğrendik. Genel Müdürün Gaziantep ve Fenerbahçe ile ilgili kararları yeniden incelenmek üzere geri gönderdiğini de öğrendik.

Bundan sonra nelerin olacağını hep birlikte öğreneceğiz.

Erol Yaşar'ı birinci sınıf haberciliğinden dolayı kutlarız. Keşke teşkilatı da, birinci sınıf titizliğinden dolayı kutlayabilseydik.

Hıncal ULUÇ

"Sevdadır her işin başı"

"Sol aşkı keşfediyor" başlıklı kapağınız son derece ilgi çekiciydi ve bana Adalet Ağaoğlu'nun "Savun Sevdam Sen Savun" öyküsünü hatırlattı. Orada, üzerlerine dökülen akasya yapraklarından rahatsız olmayan iki devrimci sevgili anlatılır. Ve direncin bir başka tutamak noktasının da aşk olduğu belirtilir. Gerçekten de öyle değil midir? Yürekleri ve beyinleri birlikte çarpanlar her zaman daha öndedirler.

Tabii burada bir zamanlar "Tamirci Çırak"larının, "Parka"ların, "Biz görmedik Sen Görürsün Yavrum Yavrum"larının Cem Karaca'sını hatırlamanın yeridir. Ne güzeldi o şarkı: "Kavganın haklı olanı erkek kadın bilmiyor / Bütün halk birlik olmazsa kavga haklı olmuyor..."

Yüreğimizde sevgiye yer açtıkça, bilincimizin daha bir kıvraklık, daha bir aydınlık kazandığını kim inkâr edebilir? Açlık grevlerinde, mitinglerde, yürüyüşlerde, bütün hüzün ve coşkularda sevgiliyi yanıbaşında bilmek az şey midir?

Asuman ÜSTÜN—İSTANBUL

Aleviler öcü mü?

Ülkemizde adeta bir öcü olarak görülen Alevilik meselesini kamuoyuna böylesine bir açıklıkla sergilemeniz ve bir kısım vatandaşlarımızın kafasına empoze edilmiş yanlış bilgileri gün ışığına çıkarmanız gerçekten dikkate değer bir başarıydı. Ama Fatoş Işık isimli bir okuyucunun derginizde yayımlanan mektubu, bu konuda daha çok çaba harcanması gerektiğini de ortaya koydu. Sayın Işık, yakın dost olmayı kabul ettiği Alevilerle asla evlilik olamayacağını acaba hangi gerekçelere dayandırıyor? Üstelik bunları söyleyen yüksek öğrenim görmüş bir kişi...

Hayri ÇOBAN—ELBİSTAN

10 Kasım'lar olmasın

Mustafa Kemal, çağdaş uygarlık düzeyini hedef olarak gösterdiği Türk ulusunun, her 10 Kasım'da kendisi adına neler yaptığını veya neleri yapmak zorunda bırakıldığını görse ne yapardı acaba?

10 Kasım'lar çoluk-çocuğun zorla susturulduğu yas günleri olmaktan çıkarılıp Atatürk devrimlerinin coşkuyla kutlandığı günlere dönüş-

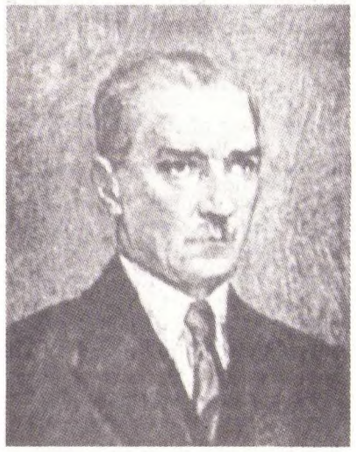

türülmelidir. Bu bakımdan, Engin Ardıç'ın görüşleri dileklerimizi yansıtmış bulunuyor.

Ahmet ÖZTÜRK—ANKARA

Düzelti

15 Kasım 1987 tarihli Nokta dergisinin Anayasa'nın geçici 15. maddesinin değiştirilmesi ile ilgili Seçimi Bekleyen Kanunlar başlıklı haberinde, "Bence geçici 15. maddenin son fıkrası, eski siyasilere yasak getiren geçici 4. maddeden daha önemlidir. Ama ne iktidar partisinin ne de muhalefetin bu konuyu yoğun bir şekilde gündeme getirdiğini hatırlamıyorum" şeklindeki Prof. Ergun Özbudun'a ait sözler, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın açıklaması olarak çıkmıştır. Düzeltir özür dileriz.

Açıklama

Nokta'nın son sayısındaki "Zehir Hafiye Yargıç Önünde" başlıklı haberle ilgili bir açıklamada bulunan Dr. Faruk Sükan, T.C. Turizm Bankası'nın, alacakları olan 41 bin TL 'sının kendisi tarafından ödendiği için haberin yayın tarihinden sonra mahkemeye bir yazı göndererek, hakkındaki şikâyetten vazgeçtiğini bildirmiştir.

Öte yandan yine haberde adı geçen İlhan Bardakçı da, açıklamasında, "Faruk Sükan'ın, 'İlhan Bardakçı Genel Müdür oldu' beyanının aksine, şirketin genel müdürü değil, gazetenin genel yayın müdürü idim. Ayrıca, her ne kadar mahkemece hakkımda mahkûmiyet kararı verilmiş ise de, savcının beraatimi talep etmiş olduğunu ve mahkeme kararında 'delil ele geçirilemediğinin' belirtildiğini hatırlatmak isterim" dedi.

Okuyucu Mektupları için adres:
Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

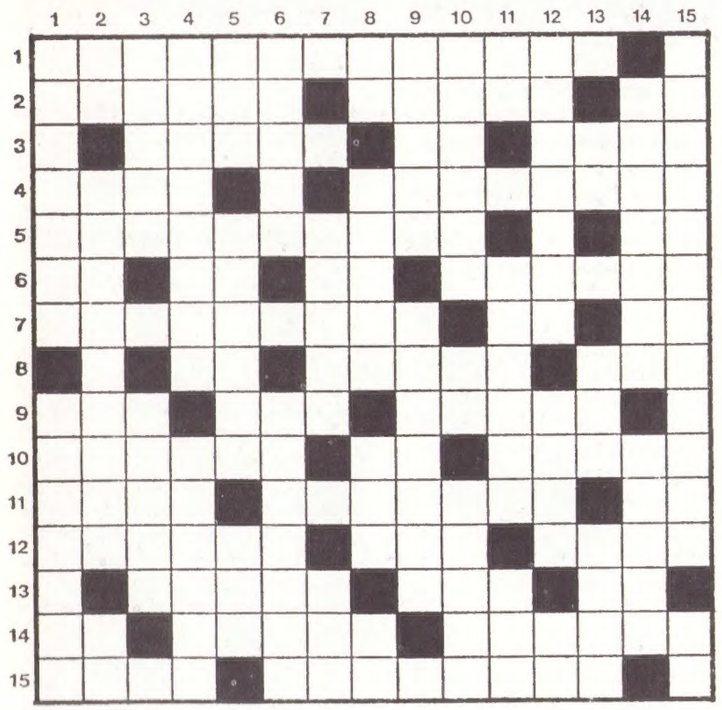

SOLDAN SAĞA: 1- 1886-1972 yılları arasında yaşamış, Güzel Sanatlar Akademisi'nin heykel bölümünü düzenlemek ve yönetmek üzere 1936'da yurdumuza gelmiş ve Türk heykel sanatına büyük katkılarda bulunmuş, İstanbul'daki "İnönü Anıtı" ile Ankara Ziraat Fakültesi'ndeki "İnönü Heykeli"ni gerçekleştirmiş ünlü Alman heykeltıraşı. **2-** Merkür gezegeninin bir başka adı - Fin hamamı - Tümör. **3-** Toplardamar genişlemesi - Nazi partisinin askeri polis örgütü - İskambilde bir kâğıt. **4-** Bir zaman birimi - Eski Türklerde kutsal sayılan hekim. **5-** Cinsel istek uyandıran ya da uyandırdığı varsayılan madde - Bir soru sözü. **6-** Uzaklık işareti - Yüz, çehre - Kâfi gelmeyen - **Direktör** lakabıyla da anılan ve **Kokona Yatıyor, Ayyar Hamza** gibi tiyatro yapıtlarıyla tanınan Tanzimat dönemi yazar ve gazetecisi. **7-** Tehlikeli ve ani durumlarda uygulanan ilk ve ivedi sağaltıcı işlem - Hububat tozu - Türkçe'de olmayan bir harfin okunuşu. **8-** Rey - Yükselme, yücelme - Dudak. **9-** "Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü" - Tıp dilinde "beyin akım grafiği"nin kısa yazılışı - Bir çeşit büyük ve ağılı örümcek. **10-** Ateşe dayanıklı liflerden oluşmuş bir tür asbest - İskambilde bir kâğıt - Beyin. **11-** Güney Afrika Cumhuriyeti'nin para birimi - Bir elçinin bir ülkeye atanmasından önce o ülkeden istenen uygun görme yazısı - Vilayet. **12-** Kiraya verilerek gelir getiren ev, dükkân gibi mülk - Bir işi yerine getirme - Büyük bir antilop. **13-** Tahıl için kullanılan sekiz kiloluk ölçek - Eski dilde burun - Radyum elementinin simgesi. **14-** Peygamberleri **Hud**'u dinlemedikleri için Tanrı tarafından yok edilen kavim - Nefret edilen kimseler için kullanılan bir sövgü sözü - İstanbul'un bir semti. **15-** Bedene egemen olma yoluyla ruhsal yaşama da egemen olunabileceğini savunan Hint çileciliği - Yunan mitolojisinde bellek tanrıçası.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Tasavvufla ilgili şiirler de yazmasına karşın asıl ününü, biçim güzelliği ve yalınlığın egemen olduğu koşmalarıyla yapmış XIX. yüzyıl halk ozanı - Elektrik ve elektriğin kimyasal etkileri alanında birçok buluşun sahibi olan, 1791-1867 yılları arasında yaşamış ünlü İngiliz fizik ve kimya bilgini. **2-** Bir çalgı - Beklenmedik bir olay karşısında ne yapacağını bilemez duruma düşmek - Bir nota. **3-** Koyun ve keçiye verilen ortak ad - Aralarında toplumca hoş karşılanmayan ilişki bulunan kadın ya da erkekten her biri. **4-** Kutsal nitelikte müzik yapıtı - İtalya ve Balkan Yarımadaları arasındaki denizin adı. **5-** Eski bir çalgı - Kıdemlilik bakımından başta gelen diplomat - Arapça'da "ben". **6-** Tıp dilinde akciğer veremine verilen ad - Devletçilik. **7- Voltaire**'in ünlü bir yapıtı - Öç almayı amaçlayan gizli düşmanlık. **8-** Notada durak işareti - Eski Türklerde doğum tanrısı - Çok eskiden Hindistan'da yaşamış bir ırk - Bir cetvel türü. **9-** Bir geminin alabildiği yük miktarı - İçine elektrik enerjisi doldurulan araç. **10-** Bir Afrika ülkesi olan Zambiya'nın başkenti - Lütesyum elementinin simgesi - **Hintkirazı** da denilen ve sıcak ülkelerde yetişen bir meyve ağacı. **11-** Küçük mağara - Angola'nın başkenti - Afrika'da bir ülke. **12-** 1827'de Osmanlı donanmasının yenilgisiyle sonuçlanan deniz savaşı - Pirinci kabuğundan ayırmak ya da bulgur dövmek için kullanılan dibek - Lityumun simgesi. **13-** Gümüşün simgesi - Mikroskop camı - Endüstri. **14- Cengiz Han**'ın annesinin adı - Ödenti. **15-** 1913'te doğmuş, halk motiflerini yapıtlarında canlı, duygulu ve kişisel bir anlatımla kullanmış Rumen asıllı Türk kadın ressamı - Lahza.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	E	P	İ	K	U	R	O	S	■	H	A	T	A	Y	İ
2	R	O	S	İ	N	A	N	T	E	■	F	A	R	İ	L
3	C	■	A	R	■	B	U	R	T	L	A	K	■	S	İ
4	Ü	S	■	M	A	■	R	E	■	A	R	A	B	A	N
5	M	İ	K	A	D	O	■	S	O	M	A	T	A	■	E
6	E	T	A	N	■	K	A	■	R	B	■	U	L	A	K
7	N	A	R	■	D	U	Y	G	U	A	Y	K	A	L	■
8	T	R	A	V	E	R	T	E	N	■	A	A	■	İ	N
9	K	■	P	İ	K	■	A	Ç	■	T	L	■	A	B	A
10	A	M	A	Z	O	N	■	İ	M	A	M	E	V	İ	■
11	L	İ	N	O	V	E	N	T	U	R	A	■	A	N	A
12	M	G	■	N	İ	K	E	■	S	A	N	İ	D	İ	N
13	İ	R	A	■	L	İ	P	S	O	S	■	L	A	S	O
14	K	E	N	T	■	R	A	■	N	U	R	■	N	A	N
15	■	N	A	A	T	■	L	A	■	N	A	R	A	■	S

Put, pot, pıt, pat

Diz çökmüş insanların tepelerinde egemen, aslında bizzat insanlar tarafından yaratılmış patırtıcı önyargılardır putlar. Tinsel veya tensel her önyargı put kestiğinde önce başa taç yapılır, sonra da başta onu putlaştıranlar tarafından 'kıç'a tıpaç. Put patlatılarak putluktan çıkarılmış, tıpaç olmuştur. Yaşasın put oğlu baş tacı yeni put. Tıpaç haline gelmiş çaptan düşmüş putlara da artık put değil 'pıt' denebilir. Aşağıda teste tabi tuttuğumuz put pıtlatmalarımıza bir göz attıktan sonra bir de siz deneyin bakalım, dilerseniz, kaç putun poturunu düşürerek patır, patır patlatabiliyorsunuz...

1 Hazreti Musa 'evamir-i aşare' siyle yani on emriyle bilinir. Bunlar arasında, zina yapmayacaksın gibi, çalmayacaksın gibi, bir de en önemlisi adam öldürmeyeceksin gibi on temel kural vardır. Musa Peygamber bir davranışıyla sahibi olduğu "on emir putu" vasfını tehlikeye atmış. Anımsayabilecek misiniz, epey zaman önce olmuş da.

a) Firavunun kızını kaçırmıştı
b) Aslında on değil on bir emirdi.On birinci tezin yazılı olduğu taş plakayı düşürüp kırmıştı
c) Nibor Dooh adlı fakir babası hırsızı koruyordu
d) Bir Yahudiyi döven bir Mısırlıyı bir yumrukta öldürmüştü.

2 Mitolojiden bir pot, pardon put kıralım. Tanrıların tanrısı, en birinci tanrı, "tanrı baba putu" vasfına sahip bir tanrı var. İstanbul boğazını o yaratmıştı. Kızkardeşiyle evliydi. Babasını dövdüğü de söylenir. Dinsizin, imansızın biri. Tanıyacaksınız, içimizden biri gibi.

a) Tabii ki doğru yanıt "Zeus"
b) Hades
c) Hermes
d) Bacchus.

3 "Teorik pratik putu" vasfını kazanmış ünlü Althusser yaşamında üç önemli aşama yapmıştı. Bakalım sol dedikoduları iyi takip edebilmiş misiniz?

a) Partiyle anlaştı; yapısalcılara savaş açtı; Mao'yla kavga etti
b) Önce Ortodoks Marksistti; sonra Protestan oldu; en sonunda da yapısalcı okula girdi
c) Okuduğu okulu yaktı, karısını pencereden attı; kendini intihar edenler kervanına kattı
d) Çin'e gitti Mao'yla görüştü; Kültür Devrimi'ne katıldı.

4 Bu sorumuzun egzistansiyalist kahramanı "feminist erkek putu" brövesine sahip. Feminist Simone de Beauvoir'i kendisine sadık bir köle yapmaya çalışırken kendisi poligami yaşamaktaydı. 'Özgürlüğün Yolları'ndan da tanırsınız.

a) Jacquest Prevert
b) Aragon
c) Albert Camus
d) Jean Paul Sartre.

5 "Alaylı alim mucit putu" patentine sahip. Ampulü icat etti, dua kazandı. İlkokul diploması bile olmayan bu muhteris mucit tekeline almış olduğu patentler ile pek çok teknolojik bulguyu geciktirdi. Kendi patentli projeleri ise bir 'mok'a benzemiyordu. Bu ampul putu kimdi?

a) Oppenhaimer
b) Von Braun
c) Albert Einstein
d) Thomas Alva Edison.

6 Osmanlı tarihinde "bir karış toprak kaybettirmedi putu" vasfı şahanesine sahip bir padişah var. Halbuki 40 yıllık saltanatı sırasında Osmanlı İmparatorluğu toprak kayıpları bir yana, moratoryum bile ilan etmişti.

a) Vahiddeddin
b) II. Abdülhamit
c) Abdülaziz
d) Abdülmecit.

7 "Graffiti putu"na sahip Herbert Marcuse. 1968 kuşağı denilen kuşağa mensup yaştakiler çok iyi tanırlar. Stalinesk sosyalizmi amansızca eleştirmişti. Sanatın son sığınak olduğunu savunuyordu. Kendisi için "frustrated Marxist" yani düş kırıklığına uğramış Marksist de denir. Sahibi olduğu put vasfında yer alan 'graffiti'nin anlamı nedir?

a) Duvara yazılmış slogan
b) Ateizmin pagan olmayan şekli
c) Zürafanın uzun boynundan mülhem olarak tek boyutlu insan
d) Amerika'daki yeraltı hipi örgütünün adı.

Yanıtlar: 1) **d,** 2) **a,** 3) **c,** 4) **d,** 5) **d,** 6) **b,** 7) **a.**

Ahmet Turhan Altıner

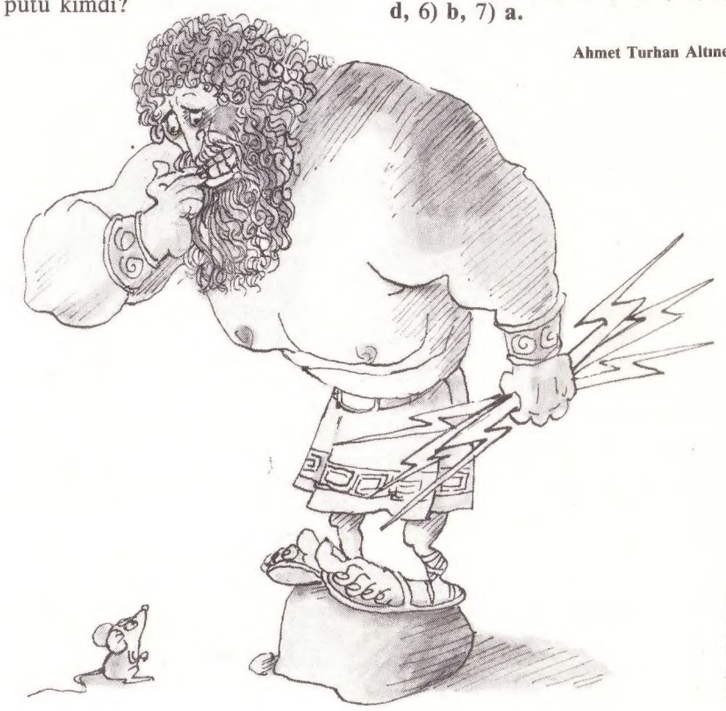

ŞAHİN ERKOÇAK / NOKTA

BÜTÜN dünyada seçkin erkekler yeni bir güne Gillette GII ile başlar.

Onlar, Gillette GII'nin sadece Gillette teknolojisine özgü uluslararası kalitesini, benzersiz tıraş konforunu tanırlar.

Gillette GII ile tıraş, onu bir kez deneyenler için vazgeçilemeyecek seçkin bir alışkanlıktır.

Siz de her sabah sıra dışı bir günün muhteşem başlangıcını seçenler arasına katılın.

Gillette GII "tıraş sistemi" sürekli kullanabileceğiniz bir gövde ile, değişebilir iki bıçaklı kartuşlardan oluşuyor. Gövdeyi bir kez alıp yıllarca kullanacaksınız. İki bıçaklı kartuşları ise defalarca mükemmel tıraştan sonra değiştirebilirsiniz...

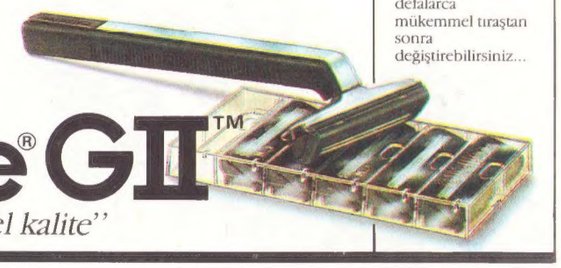

Gillette® GII™

"Tıraşta evrensel kalite"

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

Rothmans
KING SIZE
PARANIN SATIN ALABİLDİĞİ EN İYİ TÜTÜN
1979 yılı icra pl. 467. tedbir uyarınca sigara sağlığa zararlıdır